

Hållbarhetskonnekvensbeskrivning inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan

BESTÄLLARE

Huddinge kommun

Kontaktperson: Lena Fyrvald

KONSULT

Samrådsskede: WSP Sverige AB

WSP Sverige AB
121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10 7225000

wsp.com

Uppdragsansvarig: Emma Hell Lövgren
Medverkande utredare: Filippa Pershagen,
Hanna Ljungqvist, Oskar Wallgren
Granskare: Robin Andersson

Gransknings/antagandeskede: Norconsult AB

Norconsult AB
402 76 Göteborg
Besök: Theres Svensson gata 11
Tel: +46 31-507000

norconsult.se

Uppdragsansvarig: Patricia Brobeck
Medverkande utredare: Carolin Folkesson,
Jessica Fälth, Dagmar Clough, Nora Harms
Granskare: Sara Rydbeck

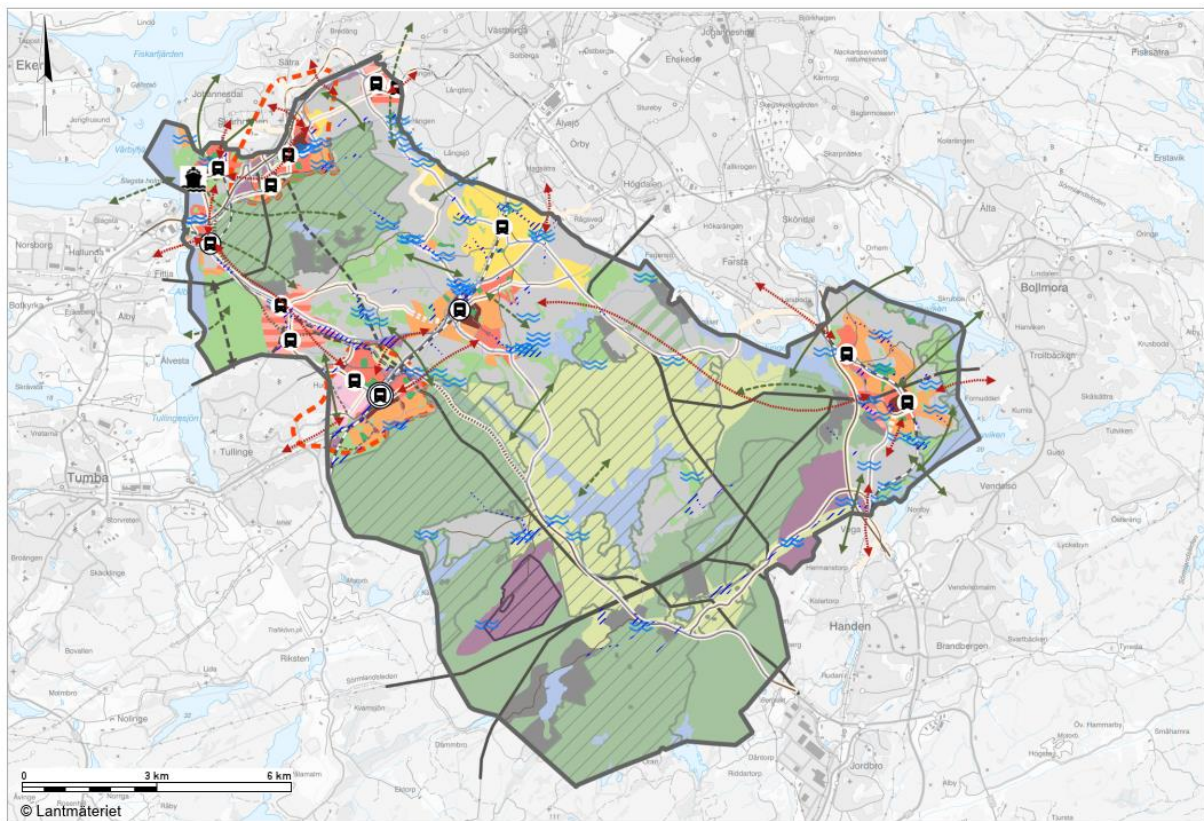
Bild framsida: Huddinge kommun

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Sammanfattning

Vid framtagandet av en översiktsplan ska en strategisk miljöbedömning genomföras. Syftet med en sådan bedömning är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. Miljöbedömningen genomförs parallellt med, och integrerat i, planprocessen. Huddinge kommun har valt att utvidga miljöbedömningen till att också inkludera sociala och ekonomiska konsekvenser och ta fram en så kallad hållbarhetskonskvensbeskrivning (HKB). Denna version av HKBn tas fram till översiktsplanens antagandeskede.

Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan (ÖP 2050) beskriver hur den fysiska miljön i kommunen ska användas och utvecklas fram till år 2050. Den reviderade översiktsplanen är i sin helhet digital. Planen utgår från Agenda 2030 och de 17 globala mål som FN:s medlemsländer har enats om. Den markanvändning som redovisas i mark- och vattenanvändningskartan möjliggör för ett stort samhällsbyggande med flera nya bostäder, arbetsplatser, ny infrastruktur samt vidgade rekreativomöjligheter, se Figur nedan (legend tillhörande kartan finns i bilaga 2). Huddinge ska vara en plats som är bra att bo, verka i och besöka.

Figur Mark- och vattenanvändningskarta tillhörande förslag till reviderad översiktsplan, ÖP 2050

I förslaget till reviderad översiktsplan definieras fyra övergripande mål för kommunens framtida rumsliga utveckling och fysiska planering: *Ett levande och växande Huddinge; Ett Huddinge i samspel med naturen; Ett Huddinge som håller ihop respektive Ett Huddinge med minskad klimatpåverkan.*

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Samlad bedömning av planförslagets konsekvenser

Miljökonsekvenserna av planförslaget blir över lag små negativa jämfört med nollalternativet, men det finns även positiva konsekvenser av planförslaget. Jämfört med nuläget blir konsekvenserna större.

Både planförslaget och nollalternativet medför tillkommande utbyggnad av bebyggelse, förtätning och infrastruktur som har en negativ påverkan på ekologiskt samspel och biologisk mångfald, ökar avrinningen och föroreningsbelastningen i dagvattnet och riskerar att påverka kulturmiljövärden negativt. Planförslaget innehåller ett flertal åtgärder som minskar de negativa konsekvenserna, exempelvis presenteras utbyggnaden av VA-nätet och krav ställs på hur kulturmiljövärden ska beaktas i detaljplanskedet.

För att mildra negativa effekter på naturmiljön kommer kommunen att arbeta med skadelindringshierarkin och inkludera bland annat ekosystemtjänster och grönytefaktor i den kommande planeringen.

Kommunen har en tydlig ambition att ge en minskad klimatpåverkan mer plats i den nya översiktsplanen genom ett eget målområde. Befintliga våtmarker ska värnas och nya skapas vilket bidrar till en positiv klimatpåverkan.

Ny bebyggelse planeras i första hand på redan ianspråktagen mark. Genom att bygga tätt i kollektivtrafikhärlä redan ianspråkta områden bidrar planen även till att hushålla med marken i den fysiska planeringen.

De **sociala konsekvenserna** av planförslaget blir över lag små positiva och liknar de som kan förväntas av nollalternativet. Detta kan främst hänföras till den planerade större förtätningen, strukturutvecklingen och den planerade infrastrukturutvecklingen i Huddinge.

Planförslagets åtgärder för att mildra segregationen och främja ett tryggt och hållbart vardagsliv med fokus på sammanhållning, bedöms ha en stor positiv inverkan på kommunens socialt hållbara utveckling jämfört med nollalternativet.

Att satsa på olika boendeformer, öppna mötesplatser, goda kollektivtrafikförbindelser och närhet till kultur, fritid, grönytor och serviceutbud kan minska risker som identitetsförlust eller starka gentrifieringseffekter, som kan uppstå i samband med en snabb exploatering.

De **ekonomiska konsekvenserna** av planförslaget blir över lag små jämfört med nollalternativet (både positiva och negativa konsekvenser) eftersom både planförslaget och nollalternativet medför en mycket omfattande utbyggnad av bebyggelse och infrastruktur. Konsekvenserna blir större jämfört med nuläget – framförallt för kommunen. Kommunens varumärke, "image" förbättras och skatteintäkterna ökar på sikt. Men kommunen måste göra stora investeringar i samhällsservice, övergripande infrastruktur och tekniska försörjningssystem i takt med befolkningsutvecklingen. Kostnaderna uppstår ofta långt innan intäkterna, vilket försvårar en kommunal ekonomi i balans.

För näringslivet och exploatörer/byggaktörer ger översiktsplanen ökade markvärden och en tydlighet avseende kommunens syn på lämplig utveckling av olika områden.

Människor får lättare att hitta ett lämpligt arbete och därmed skaffa en försörjning, samt får lättare att hitta en lämplig bostad.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

I tabellen nedan sammanfattas den samlade bedömningen av planförslagets konsekvenser, för de olika ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter som ansetts vara relevanta, jämfört med nollalternativet. Nollalternativet beskrivs i kapitel 4.1. I kolumn "Kommentar" beskrivs även planförslaget jämfört med nuläget kortfattat.

Teckenförklaring:

Planen bedöms medföra stora positiva konsekvenser jämfört med nollalternativet

Planen bedöms medföra små eller måttliga positiva konsekvenser jämfört med nollalternativet

Planen bedöms varken medföra positiva eller negativa konsekvenser jämfört med nollalternativet

Planen bedöms medföra små eller måttliga negativa konsekvenser jämfört med nollalternativet

Planen bedöms medföra stora negativa konsekvenser jämfört med nollalternativet

MILJÖKONSEKVENSER

Avsnitt	Hållbarhetsaspekt	Samlad bedömning jämfört med nollalternativ	Kommentar
7.1	Vatten 		<p>Planförslaget innebär en mycket omfattande utbyggnad av bebyggelse, vägar och kollektivtrafik, vilket medför en stor ökning av hårdgjorda ytor och ökad påverkan på dag- och spillvattenhantering samt drickvattensförsörjning. Det finns en risk för att planförslaget bidrar till att försvåra möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna för berörda recipienter genom ökad dag- och spillvattenpåverkan. Hur stor påverkan blir beror på de val av rening som görs i detaljplaneringen, och genom att utgå från kommunens dagvattenstrategi i all kommande planering finns förutsättningar att hantera utmaningar kopplat till MKN.</p> <p>Då mycket av planerad utbyggnad föreslås ske genom förtätning i redan bebyggda områden kan denna påverkan minska om förtätningen medför att befintliga dagvatten- och VA-system ersätts med nya system med bättre rening och kapacitet. Vidare bidrar planerad anslutning av enskilda avlopp i samband med omvandlingen av fritidshusområden till permanentbostäder till att minska den negativa påverkan på kommunens sjöar och vattendrag.</p> <p>Sammantaget bedöms planförslaget medge en mycket stor exploatering jämfört med nuläget, vilket medför att det finns risk för stor påverkan på kommunens vattenförhållanden. Kommunen genomför dock en rad åtgärder i planförslaget för att mildra dessa konsekvenser. I jämförelse med nollalternativet, som också medger en omfattande exploatering men inte tar ett lika samlat grepp om vattenfrågorna, bedöms planförslaget medföra små negativa konsekvenser för kommunens vatten under förutsättning att utbyggnaden av teknisk infrastruktur gällande VA och dagvatten sker parallellt med övrig utbyggnad.</p>

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

7.2	<p>Natur</p> 		<p>Planförslaget medger stora förändringar i den befintliga miljön som resulterar i en ökning av andelen hårdgjorda ytor samt negativ påverkan på biologisk mångfald och det ekologiska spridningssambandet. De ekologiska spridningssambanden ska enligt planen stärkas och värnas, där man även ska arbeta för att minska spridning av invasiva arter. Dock bedöms de ekologiska spridningssambanden, på en kommunövergripande nivå, försvagas med anledning av exploatering och fragmentering i områden som egentligen är i behov av att stärka de ekologiska sambanden. Det är positivt att kommunen ska utgå från skadelindringshierarkin i den kommande planeringen.</p> <p>Sammantaget bedöms konsekvenserna av planförslaget över lag bli både små positiva och små negativa jämfört med nollalternativet. De negativa konsekvenser är dock något övervägande eftersom både planförslaget och nollalternativet medför tillkommande utbyggnad av bebyggelse, förtätning och infrastruktur som har en negativ påverkan på biologisk mångfald och ekologiska samband inom Huddinge.</p> <p>Jämfört med nuläget så bedöms de negativa konsekvenserna av planförslaget bli ännu större.</p>
7.3	<p>Bebyggelse, kulturmiljö och landskap</p> 		<p>Planförslaget medger stora förändringar i den fysiska miljön i flera centrala delar av kommunen och inom områden med höga kulturhistoriska värden, exempelvis i Vårby Gård och Huddinge centrum. I planförslaget ställs krav på att fortsatt planering ska ta hänsyn till framtaget kulturmiljöprogram och att särskilda kulturmiljöutredningar ska ingå i framtagande av nya detaljplaner inom och i angränsning till för kulturmiljön särskilt värdefulla områden. Sammantaget bedöms planen innebära risk för stor påverkan jämfört med nuläget. Jämfört med nollalternativet, som också medger en stor exploatering men inte ställer lika tydliga krav på hantering av kulturmiljöfrågorna, bedöms planförslaget medföra små negativa konsekvenser på kommunens kulturhistoriska värden, under förutsättning att kulturmiljöutredningar tas fram i kommande detaljplanering.</p>
7.4	<p>Klimatpåverkan</p> 		<p>Kommunen har en tydlig ambition att ge en minskad klimatpåverkan mer plats i den nya översiktsplanen genom ett eget målområde. Utöver påverkan från transporter ska kommunen även arbeta för att minska klimatpåverkan från byggskede, renovering, energiproduktion, avfallshantering med mera. Befintliga våtmarker ska värnas och nya skapas vilket bidrar till en positiv klimatpåverkan. Planen medger dock även omfattande utveckling genom exempelvis utveckling av områden som inte ligger i kollektivtrafiknära lägen, utan att tydligt styra mot klimatsmarta åtgärder. Sammantaget bedöms planen medföra både positiva och negativa konsekvenser i måttlig utsträckning kopplat till klimatpåverkan.</p> <p>Jämfört med nuläget så bedöms de negativa konsekvenserna av planförslaget bli ännu större.</p>
7.5	<p>Risikförhållanden inklusive klimat Anpassning</p> 		<p>Följs planförslagets riktlinjer minskar klimatrelaterade risker påtagligt och genom riskutredningar bedöms förslaget innebära en acceptabel risk kopplat till transport av farligt gods. Enligt planförslaget ska kommunen hantera risker kopplade till ny bebyggelse i närhet av industrier eller transporter av farligt gods. Detta görs genom att ta fram riskutredningar i samband med planläggning av ny bebyggelse. Planen visar tydligt på hur problematik avseende förhöjda temperaturer och översvämningrisker ska hanteras och förebyggas, vilket anses positivt. Sammantaget bedöms beskrivna</p>

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad
översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

			åtgärder kopplat till hantering av risker och klimatanpassning medföra måttliga till stora positiva konsekvenser jämfört med nollalternativet.
7.6	Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt 		Ny bebyggelse planeras i första hand på redan ianspråktagen mark men samtidigt visar mark- och vattenanvändningskartan att såväl skog som jordbruksmark tas i permanent anspråk. Genom att bygga tätt i kollektivtrafiknära redan ianspråkta områden bidrar planen även till att hushålla med marken i den fysiska planeringen. Sammantaget bedöms planförslaget jämfört med nollalternativet medföra varken positiva eller negativa konsekvenser . Jämfört med nuläget medför planförslaget större negativa konsekvenser med anledning av andelen jordbruksmark och värdefull naturmark som tas i anspråk.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

SOCIALA KONSEKVENSER			
Avsnitt	Hållbarhetsaspekt	Samlad bedömning jämfört med nollalternativ	Kommentar
8.1	Hälsa och livsmiljö 		<p>Planförslaget medger omfattande utveckling i anslutning till trafikleder eller järnväg vilket medför stora utmaningar kopplat till människors hälsa. Nya bostäder, parker och andra platser där människor vistas ska enligt planförslaget placeras inom områden där luftkvaliteten och bullernivåerna är så god/låga som möjligt. Kommunen gör dock ställningstagandet att behovet att bygga nya bostäder i kollektivtrafiknära lägen ska prioriteras trots eventuella problem med buller, stömljud eller vibrationer.</p> <p>Sammantaget bedöms planförslaget jämfört med nollalternativet medföra måttliga negativa konsekvenser för människors hälsa kopplat till buller, stömljud och vibrationer och risk för små negativa konsekvenser för människors hälsa orsakat av luftkvalitet. Jämfört med nollalternativet medför planförslaget också små positiva konsekvenser på grund av åtgärderna som föreslås för att förbättra bullernivån och luftkvaliteten.</p> <p>Samma gäller jämförelsen med nuläget. En kraftig förtätning, som planförslaget medger och som inte finns i lika stor utsträckning i nuläget, innebär dock en risk för försämrade bullernivåer och luftkvalitet jämfört med nuläget.</p>
8.2	Trygghet och trivsel		<p>Trygghet och trivsel är viktiga för människors välbefinnande. Planförslaget fokuserar på en utveckling för trygghetskapande insatser i områden som idag är präglad av otrygga platser. Planen bedöms bidra till att på en övergripande nivå främja en utveckling mot ökad trygghet jämfört med nollalternativet. Planförslaget medger utveckling av ny omfattande infrastruktur vilket riskerar att skapa nya otrygga platser, samtidigt som ytor för rekreation och friluftsliv tas i anspråk vid såväl utveckling av ny infrastruktur och bostadsområden. Sammantaget bedöms planen medföra små positiva konsekvenser för den upplevda tryggheten i kommunen jämfört med nollalternativet. Trygghetsproblematiken som finns i vissa områden idag skulle försämrans utan planförslaget.</p> <p>Jämfört med nuläget medför planförslaget ännu större positiva konsekvenser och mindre risk för att nya otrygga platser skapas.</p>
8.3	Hållbart vardagsliv och levande samhällen		<p>Planförslaget medför till stor del en tätare bebyggelsestruktur samt förbättrad tillgång till service i närområdet vilket i kombination med hållbara resealternativ möjliggör ett hållbart vardagsliv och levande samhälle jämfört med nollalternativet. Jämfört med nuläget blir de positiva konsekvenserna av planförslaget ännu större. Sammantaget bedöms planen medföra stora positiva konsekvenser jämfört med nollalternativet. På en övergripande nivå har planen ett stort fokus på att främja hållbara resor genom fokus på utveckling av tillgång till kollektivtrafik och utveckling av gång- och cykelvägnätet. Det kan antas att den planerade tätare bebyggelsestrukturen och utvecklingen av de enskilda kvarteren kommer att bidra till ett levande samhälle.</p>

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

8.4	Social sammanhållning, inkludering och identitet		<p>I planförslaget presenteras ambitioner och planeringsinriktningar som kan bidra till en utveckling mot ökad sammanhållning jämfört med nollalternativet. Befintliga barriärer, behov av stärkta kopplingar, planer på utveckling av kollektivtrafik och gång- och cykelstråk är exempel på åtgärder som planen presenterar. Att minska fysiska barriärer och skapa nya mötesplatser stärker inkludering, jämställdhet och sammanhållning i stadsdelen och skapar goda förutsättningar att stärka stadsdelens identitet och karaktär.</p> <p>Det finns en risk att den starka utvecklingen och nybyggnationen också leder till att en befintlig identitet byggs bort, vilket medför små negativa konsekvenser för människor. Dessutom är gentrifieringseffekter att vänta och den sociala sammansättningen kan förändras snabbt med en mycket intensiv utveckling.</p> <p>Sammantaget bedöms planen medföra både stora positiva och små negativa konsekvenser jämfört med nollalternativet.</p> <p>Jämfört med nuläget så bedöms både de positiva och de negativa konsekvenserna bli ännu större.</p>
-----	--	---	--

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

EKONOMISKA KONSEKVENSER

Avsnitt	Hållbarhetsaspekt	Samlad bedömning jämfört med nollalternativ	Kommentar
9.1	Kommunal ekonomi	 	Planförslaget medför små både positiva och negativa konsekvenser för kommunal ekonomi jämfört med nollalternativet. Jämfört med nuläget är dock konsekvenserna större – både de positiva och de negativa. Kommunens varumärke, "image" förbättras och skatteintäkterna ökar på sikt. Men kommunen måste göra stora investeringar i samhällsservice, övergripande infrastruktur och tekniska försörjningssystem i takt med befolkningsutvecklingen. Det uppstår även kommunala kostnader för planarbete vid omvandling av fritidshus och eventuellt kostnader för ersättningsmark eller utköp vid omvandling av verksamhetsområden. Kostnaderna uppstår ofta långt innan intäkterna, vilket försvårar en kommunal ekonomi i balans. Dessa investeringar och kostnader uppstår till stor del även i nollalternativet.
9.2	Förutsättningar för näringslivet		Planförslaget medför måttliga positiva konsekvenser för näringslivet jämfört med nollalternativet. Jämfört med nuläget blir det ännu större positiva konsekvenser. Planförslaget utgör dock enbart en av många faktorer som antas påverka företagsklimatet. Andra faktorer såsom attityder, kommunens myndighetsutövning och bemötande m.m. väger ofta tungt i företagets värderingar.
9.3	Förutsättningar för exploatörer/byggaktörer	 	Planförslaget medför små positiva konsekvenser för exploatörer/byggaktörer genom ökade markvärden och en tydlighet avseende kommunens syn på lämplig utveckling av olika områden. Det blir små negativa konsekvenser genom en förväntat hårdare förhandling från kommunens sida om vilka kostnader som ska ingå i exploateringsekonomin. Jämfört med nuläget blir de positiva konsekvenserna större.
9.4	Förutsättningar för den enskilde		Planförslaget medför små positiva konsekvenser för enskilda jämfört med nollalternativet. Jämfört med nuläget blir de positiva konsekvenserna större. Människor får lättare att hitta ett lämpligt arbete och därmed skaffa en försörjning, samt får lättare att hitta en lämplig bostad. Ökade markvärden kan dock innebära att invånare med lägre betalningsförmåga trängs ut.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad
översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Innehåll

Sammanfattning	3
Samlad bedömning av planförslagets konsekvenser	4
1 Inledning	12
2 Planförslaget	13
3 Förutsättningar	16
3.1 Planer och gällande bestämmelser	16
4 Alternativ	21
4.1 Miljöns sannolika utveckling om planen inte antas-nollalternativet	21
4.2 Avfärdade alternativ	23
5 Metod	25
5.1 Arbetssätt	25
Bedömning och värdering av konsekvenser	26
5.2 Generella bedömningsgrunder	27
6 Avgränsning	30
6.1 Avgränsning i tid	30
6.2 Avgränsning i rum	30
6.3 Avgränsning i sak	30
6.4 Ekosystemtjänster	31
7 Miljökonsekvenser	32
7.1 Vatten	32
7.2 Natur	37
7.3 Bebyggelse, kulturmiljö och landskap	40
7.4 Klimatpåverkan	42
7.5 Risk och klimatanpassning	45
7.6 Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön	48
8 Sociala konsekvenser	50
8.1 Hälsa och livsmiljö	50
8.2 Trygghet och trivsel	53
8.3 Hållbart vardagsliv och levande samhällen	55
8.4 Social sammanhållning, inkludering och identitet	57
9 Ekonomiska konsekvenser	60
9.1 Kommunal ekonomi	60
9.2 Förutsättningar för näringslivet	62
9.3 Förutsättningar för exploatörer/byggaktörer	64
9.4 Förutsättningar för den enskilde	65
10 Planförslaget och miljö kvalitetsmålen	66
11 Referenser	68
Bilaga 1 - Riksintressen och andra områdesskydd	70
Bilaga 2 Mark- & vattenanvändningskarta	74

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

1 Inledning

En översiktsplan beskriver en kommuns avsikter i fråga om mark- och vattenanvändning, bebyggelseutveckling, riksintressen och allmänna intressen i övrigt. Alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan. Huddinge kommuns gällande översiktsplan antogs av kommunfullmäktige år 2014 (ÖP 2030). Sedan dess har kommunen utvecklats och behovet av en ny översiktsplan har vuxit fram. Kommunfullmäktige gav i juni år 2020 kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en reviderad översiktsplan (ÖP).

Enligt 6 kap. 3 § miljöbalken ska en kommun som upprättar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning göra en strategisk miljöbedömning om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. En översiktsplan anses alltid medföra sådan påverkan. Miljöbedömningsarbetet ska dokumenteras i en konsekvensbeskrivning.

I syfte att skapa ett bredare beslutsunderlag har kommunen valt att genomföra miljöbedömningen som en del av en bredare *hållbarhetskonskvensbeskrivning (HKB)*. I denna konsekvensbeskrivning redovisas därför planens konsekvenser i termer av hållbar utveckling samlat, med de delar som utgör miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalkens krav tydligt markerade. HKBn har till översiktsplanens samrådsskede tagits fram av WSP Sverige AB. HKBn har därefter, till översiktsplanens gransknings- och antagandeskede, reviderats av Norconsult AB. Norconsult AB har så långt möjligt utgått från upplägget i samrådsversionen av HKBn för att läsaren ska känna igen sig, men reviderat innehållet och konsekvensbedömningarna där det bedömts nödvändigt med utgångspunkt från det reviderade planförslaget.

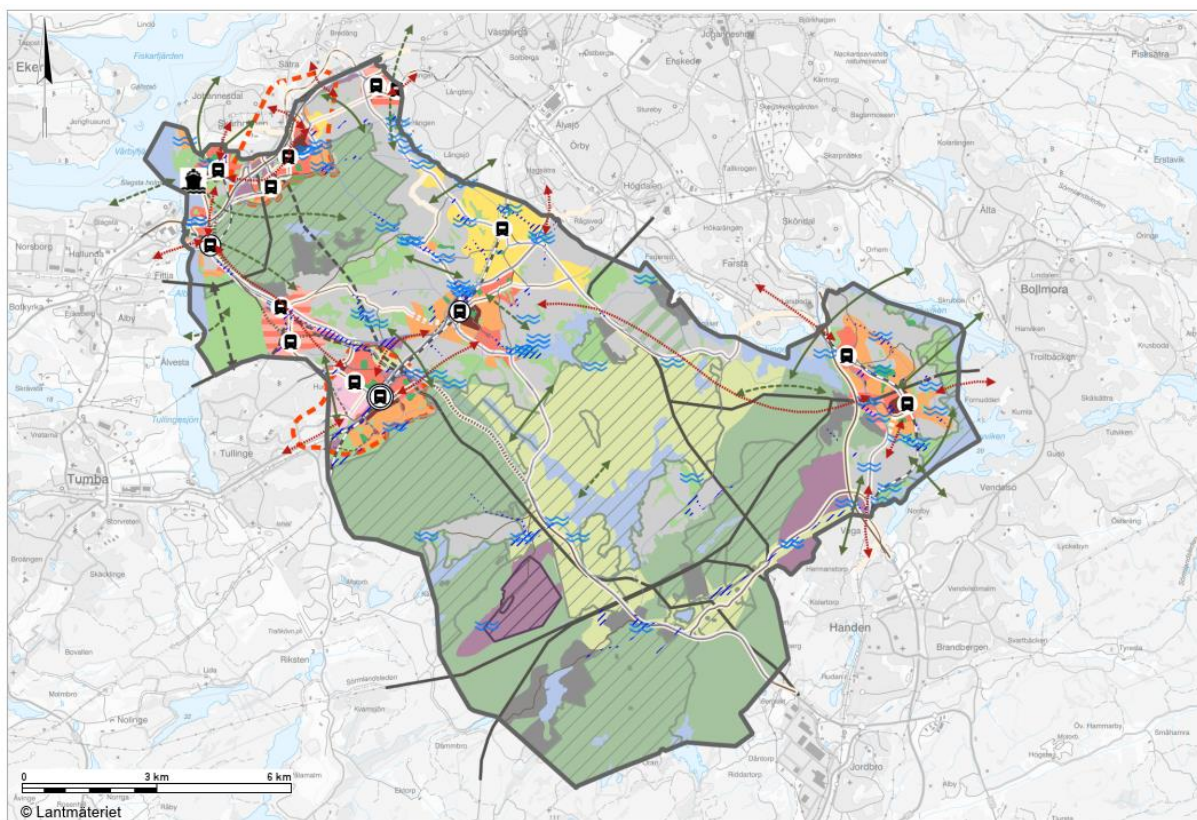
Rapporten har följande delar: I kapitel 2 beskrivs kortfattat planförslagets huvudsakliga innehåll. Kapitel 3 redovisar förutsättningarna för planeringen i kommunen och kapitel 5 summerar den metod som använts i arbetet med hållbarhetskonskvensbeskrivningen. I kapitel 6 beskrivs den avgränsning som gjorts. Planförslagets miljömässiga, sociala och ekonomiska konsekvenser redovisas i kapitlen 7-9. I vart och ett av avsnitten i dessa kapitel ges vid behov konkreta förslag på hur planförslaget kan utvecklas och kompletteras inför nästa skede.

Alternativ och miljöns sannolika utveckling om planen inte antas redovisas i kapitel 4 och hur väl planförslaget bidrar till de nationala miljö kvalitetsmålen redovisas i kapitel 10. Redovisning av och genomgång av riksintressen och andra områdesskydd redovisas i Bilaga 1. I Bilaga 2 presenteras mark- och vattenanvändningskartan tillsammans med legend.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

2 Planförslaget

Huddinges förslag till reviderad översiktsplan (ÖP 2050) beskriver hur den fysiska miljön i kommunen ska användas och utvecklas fram till år 2050. Översiktsplanen är i sin helhet digital. Planen utgår från Agenda 2030 och de 17 globala mål som FN:s medlemsländer har enats om. Den markanvändning som redovisas i mark- och vattenanvändningskartan möjliggör för ett stort samhällsbyggande med flera nya bostäder, arbetsplatser, ny infrastruktur samt vidgade rekreativsmöjligheter, se Figur 1 (legend till kartan presenteras i bilaga 2). Huddinge ska vara en plats som är bra att bo, verka i och besöka.

Figur 1 Mark- och vattenanvändningskarta tillhörande förslag till reviderad översiktsplan, ÖP 2050.

I förslaget till reviderad översiktsplan, ÖP 2050, definieras fyra övergripande mål för kommunens framtida rumsliga utveckling och fysiska planering. Målen beslutades av kommunfullmäktige i december 2020 och har varit styrande för inriktningar i den fortsatta planeringen. Under respektive övergripande mål finns även fyra delmål. De övergripande målen och delmålen för ÖP 2050 är:

Ett levande och växande Huddinge

- Hela Huddinge ska utvecklas, men när vi bygger ut prioriterar vi vissa områden. Det är områdena vid Spårväg Syds stationer, med fokus på de regionala stadskärnorna, centrala Huddinge och Vårby. Vi bygger också nära stationerna i Skogås och Trångsund.
- Vi skapar miljöer med utgångspunkt i områdets lokala förutsättningar och kvaliteter. Med en balans mellan bostäder och arbetsplatser samt tillgång till utbildning och service ska människor kunna leva ett gott vardagsliv med en meningsfull fritid.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

- Vi tar plats i världen genom att göra rum för kunskaps- och innovationsmiljöer som bidrar till samhällsutveckling.
- Vi driver utvecklingen för att skapa nya arbetsplatser i södra Stockholmsregionen. Vi gör oss redo för att möta framtidens arbetsliv och näringsliv.

Ett Huddinge i samspel med naturen

- Vi tar hand om och utvecklar Huddinges gröna områden, sjöar och vattendrag. Vi bevarar den biologiska mångfalden och förbättrar vattenkvaliteten.
- Vi gör det enkelt för människor att komma till och ta del av Huddinges natur, parker och sjöar. De som bor, besöker och verkar i Huddinge har nära till platser för rekreation.
- Vi låter grönska och vatten ta plats i de byggda miljöerna för att främja människors hälsa.
- Vi skapar miljöer som kan möta konsekvenserna av ett förändrat klimat.

Ett Huddinge som håller ihop

- Vi bygger bort sociala och fysiska barriärer. Vi gör det enkelt för människor att röra sig inom Huddinge, Stockholmsregionen och att ta sig vidare ut i Sverige och världen.
- Vi skapar förutsättningar för jämlika livsvillkor, god hälsa och trygghet i alla områden. En blandning av bostäder gör att människor kan bo här i alla skeden av livet.
- Vi stärker sammanhållningen när vi skapar inbjudande mötesplatser i Huddinges olika områden. Vi utformar offentliga rum inne och ute så att de blir tillgängliga och inkluderande för alla.
- Vi skapar det framtida Huddinge tillsammans genom att ge förutsättningar för att vara delaktig i samhället och dess utveckling.

Ett Huddinge med minskad klimatpåverkan

- Vi gör det enkelt för människor och gods att röra sig hållbart. Vi prioriterar utrymme för fotgängare, cyklister och kollektivtrafikresenärer i all planering.
- Vi använder marken smart. Vi kompletterar bebyggelsen där det är nära till kollektivtrafik i redan bebyggda områden.
- Vi prioriterar system för energiförsörjning och annan teknisk infrastruktur som minimerar negativ påverkan på klimatet.
- Vi arbetar för innovationer som bidrar till att minimera klimatavtrycket för alla som bor, besöker och verkar i kommunen.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

I översiktsplanen presenteras även planeringsinriktningar, dels för hela kommunen, dels för avgränsade geografiska områden inom kommunen. Planeringsinriktningarna för hela kommunen utgår från de fyra övergripande målen medan inriktningarna för specifika geografiska områden är något mer detaljerade utifrån områdenas särskilda förutsättningar. Planeringsinriktningarna för hela kommunen samt de övergripande målen och delmålen ligger dock till grund för inriktningarna i de geografiska områdena.

De geografiska områdena som presenteras i planen är indelade i två olika kategorier, *regionala stadskärnor och utvecklingsområden* samt *utveckling övrig bebyggelse*. Under kategorin *regionala stadskärnor och utvecklingsområden* presenteras sju områden:

- Centrala Huddinge-Sjödalen/Fullersta,
- Flemingsberg,
- Kungens kurva,
- Loviseberg,
- Centrala Segeltorp,
- Skogås och Trångsund,
- Vårby.

Under *utveckling övrig bebyggelse* presenteras tre typer av utvecklingsområden vilka är:

- områden för komplettering
- sammanhängande bebyggelse utanför utvecklingsområden samt landsbygd
- verksamhetsområden.

Den utveckling av invånarantal som presenteras i planförslaget baseras på fyra olika befolkningsökningsscenarioer med invånarantal på mellan 143 000 och 185 000. Det innebär en ökning på mellan 29 000 och 71 000 från dagens 114 000 invånare i kommunen. Planeringen medger utrymme för samtliga scenarios, men utgår främst från det som i planförslaget kallas scenario 2 och som innebär en ökning av befolkningen till ca 185 000 till år 2050.

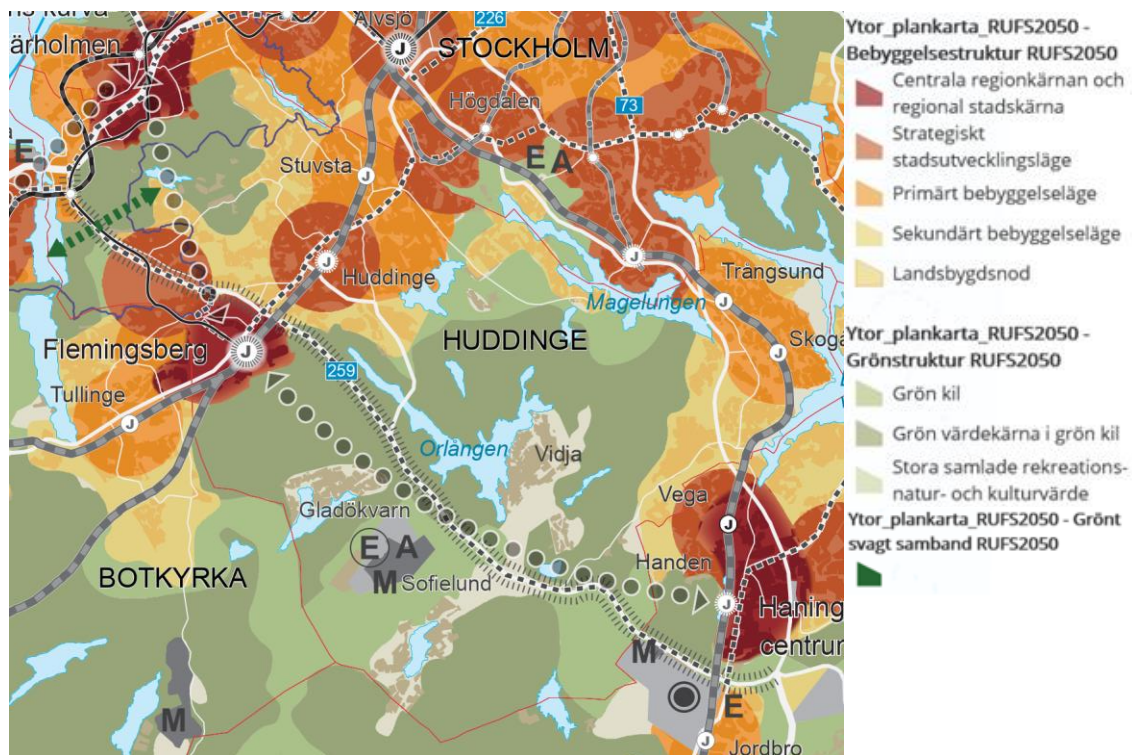
inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

3 Förutsättningar

3.1 Planer och gällande bestämmelser

3.1.1 RUFSS 2050

I Stockholms regionala utvecklingsplan, RUFSS 2050, pekas Kungens Kurva–Skärholmen och Flemingsberg ut som regionala stadskärnor, se Figur 2. Enligt RUFSS 2050 behöver länken mellan dessa stadskärnor stärkas. Utöver den regionala centrumkärnan så lyfts Flemingsberg som en av tre regionala stadskärnor i hela regionen som planeras få bäst tillgänglighet år 2050. Utöver den regionala tillgängligheten markeras även stora delar av kommunen som strategiska stadsutvecklingslägen eller primärt bebyggelseläge. Strategiskt stadsutvecklingsläge avser områden med hög tillgänglighet för kollektivtrafik med hög potential att utveckla täta och sammanhängande stadsmiljöer. Inom de primära bebyggelselägena prioriteras även bebyggelse. De primära bebyggelselägena har enligt RUFSS 2050 potential att utvecklas till täta och sammanhängande miljöer med vissa urbana kvaliteter.

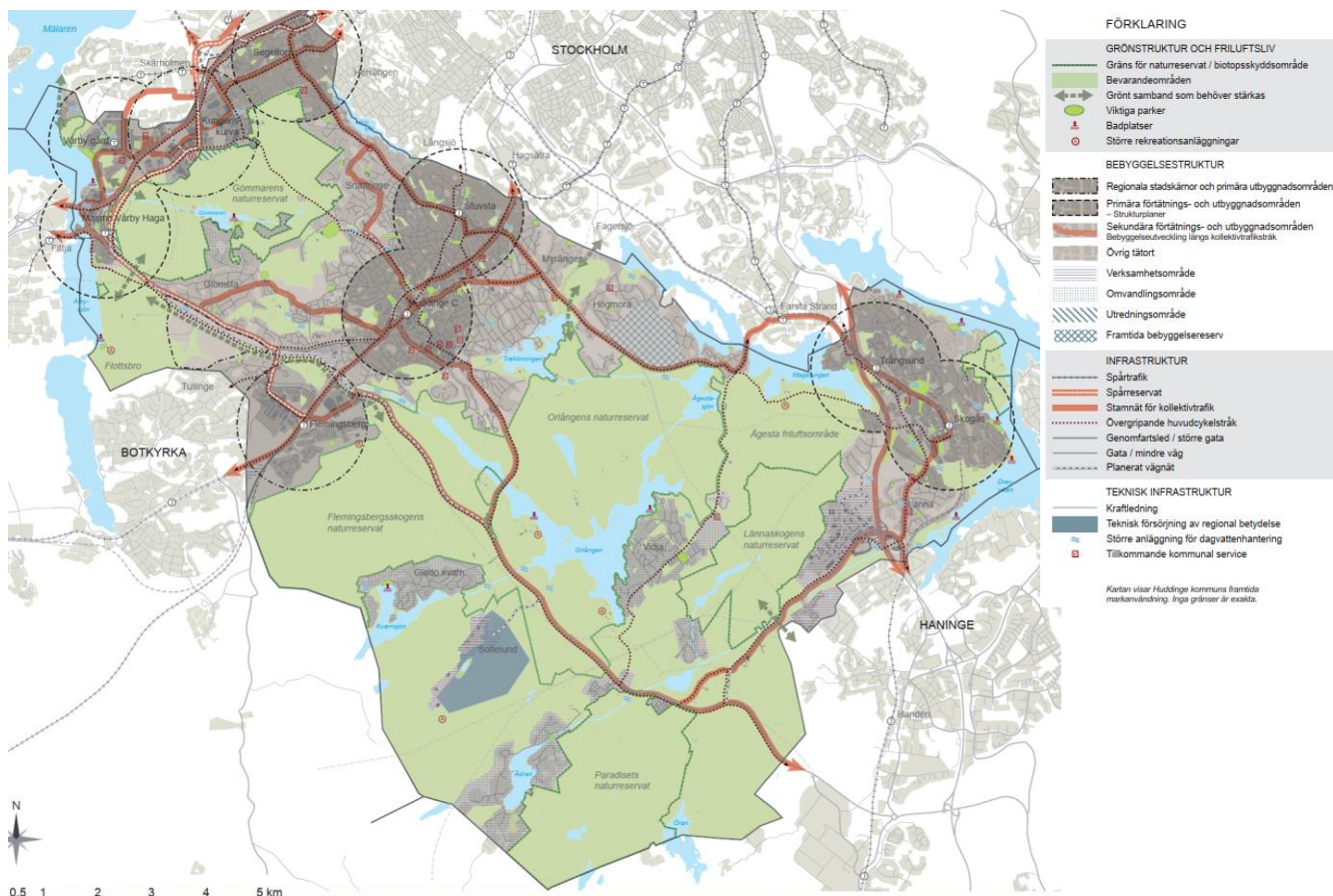

Figur 2 Urklipp ur RUFSS plankarta. Källa: RUFSS 2050.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

3.1.2 Översiktsplan 2030

Den nu gällande översiktsplanen, ÖP 2030, antogs år 2014, se Figur 3. Horisontåret för översiktsplanen är år 2030. Från mark- och vattenanvändningskartan från ÖP 2030 blir det tydligt att kommunen prioriterar bostadsutveckling i nära anslutning till befintliga regioncentrum med befintlig service och goda kommunikationer. I ÖP 2030 markeras vissa områden ut som regionala stadskärnor och primära utbyggnadsområdet. Dessa områden är samma som i den nya översiktsplanen.

Figur 3 Mark- och vattenanvändningskarta från ÖP 2030. De tre urbana stråken syns tydligt i grått och den stora andelen grönområden markeras i grönt. Källa: ÖP 2030.

I översiktsplanen presenteras fyra huvudinriktningar med tillhörande delmål för arbetet med kommunens översiktliga planering. Huvudinriktningarna för ÖP 2030 är:

- *Fler arbetsplatser inom tillväxtbranscher samt levande stadsmiljöer.*
- *Huddinge växer och sammanhållningen ökar genom att kommunens olika delar binds samman och levandegörs.*
- *De regionala infrastrukturprojekten genomförs och inom kommunen prioriteras gång-, cykel-, och kollektivtrafik.*
- *Ett grönt och hållbart Huddinge med en ansvarsfull samhällsutveckling.*

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

3.1.3 Vägledande och styrande dokument

Det finns ett stort antal dokument som varit vägledande i kommunens översiktsplanearbete. Kommunens vision att vara en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län att bo, besöka och verka i, har även varit en viktig utgångspunkt i arbetet. Nedan presenteras en lista på de underlag som används i arbetet med att ta fram den nya översiktsplanen.

Interna planeringsunderlag - Beslutade styrdokument

- Arkitekturstrategi 2020
- Badplatsprogram 2015
- Buller Åtgärdsprogram 2017–2024
- Cykelplan 2016
- Dagvattenstrategi Huddinge kommun 2013
- Godstrafikplan 2021
- Gångplan 2018
- Handbok i delaktighet, Huddinge
- Handlingsplan för klimatanpassning 2017
- Idrottspolitiskt program 2021-2024, 2021
- Kollektivtrafikplan 2050
- Kulturpolitiskt program Huddinge kommun 2018–2023
- Miljöprogram 2022-2025
- Mobility managementplan 2016
- Näringslivsstrategi 2018–2022
- Parkeringsprogram 2016
- Parkprogram 2015
- Parkplan del 1 av 2, 2015
- Parkplan del 2 av 2, östra Huddinge 2015
- Riktlinjer för bostadsförsörjning i Huddinge kommun 2020
- Riktlinjer för storlek på friyta vid förskolor och skolor, 2018
- Trafikstrategi, 2013
- Trafiksäkerhetsplan 2017
- Utvecklingsplan Centrala Huddinge Beslutad 2021
- Utvecklingsplan Vårby Beslutad 2022
- Utvecklingsplan Flemingsberg Beslutad 2022
- VA-utbyggnadsprogram för Huddinge kommun 2016

Interna planeringsunderlag - Övriga planeringsunderlag

- Befolkningsscenarion 2021
- Ett sammanhängande Huddinge, 2021
- Lyckoparadoxen – Flyttar och kvarboende i Huddinge 2021
- Småhusbebyggelse i Huddinge 2021
- Trafikanalyser i arbetet med reviderad ÖP för Huddinge kommun, 2022
- Utredning snabbbladdning elfordon Huddinge 2021
- PM Kompletteringsområden 2021
- Planeringsunderlag Grön- och blåstruktur Huddinge 2022
- Klimat och sårbarhetsanalys Huddinge 2022
- Ekologiska samband i Huddinge 2018
- Flemingsberg – Masmö, Tre Scenarier för fortsatt utveckling 2013
- Huddinges Handbok för jämlikhetsanalys
- Huddinges Natur 2012
- Kulturmiljöprogram 2019 del 1
- Kulturmiljöprogram 2019 del 2
- Kulturmiljöprogram 2019 del 3
- Markinventering ny verksamhetsmark 2020
- Metod ekologisk kompensation 2012
- Miljöbarometern - Miljöbarometern - Huddinge kommun

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

- Planeringsunderlag teknisk försörjning 2020
- PM Avvägningar jordbruksmark och bebyggelse i Loviseberg 2021
- PM Prioriteringsordning insamlingssystem 2019
- PM Mini-ÅVC 2010
- Social hållbarhet i fysisk planering i Huddinge, 2020
- Sträckningsstudie framtida linje 172 (2021)
- Utvecklingsplan Kungens kurva samrådsversion 2021
- Uppföljning av Hållbart Huddinge 2030, 2020
- Uppföljning av trafikstrategin 2020
- Vision och strategier Skogås Trångsund 2020

Externa planeringsunderlag

- Nationella emissionsdatabasen - Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (rus.se)
- Tyresåns vattenvårdsförbund: Startside - Tyresån (tyresan.se)
- Mälarens vattenvårdsförbund: Mälarens vattenvårdsförbund | Mälarens vattenvårdsförbund (malaren.org)
- Åtgärdsprogram för Tyresån 2016 Tyresåns åtgärdsprogram 2016–2021, Tyresåns vattenvårdsförbund
- Åtgärdsplan för Ornlången 2015
- Lokala åtgärdsprogram, Magelungen - Miljöbarometern - Huddinge kommun
- Framtidens kollektivtrafik - Region Stockholm (sll.se)
- Regional utvecklingsplan för Stockholm, RUF5 2050 - Region Stockholm (sll.se)
- Spårväg Syd - Region Stockholm (sll.se)
- Väg 259 Tvärförbindelse Södertörn - Trafikverket
- Läget i Länet, Bostadsmarknaden i Stockholms län 2021
- Bostadsbyggnadsbehov 2020–2029, Boverket
- Trångboddheten i storstadsregionerna, Boverket
- Social hållbar stadsutveckling, Boverket
- Verktyg och metoder för social hållbarhet i fysisk planering och stadsutveckling, Finansdepartementet
- Brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv och åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen, Boverket
- Planera för rörelse - vägledning om byggd miljö som stimulerar till fysisk aktivitet i vardagen, Boverket
- Tillgänglighetsdesign för stadens utveckling, Rise
- Barnkonventionen i fysisk planering och stadsutveckling, Boverket
- Klimat- och energistrategi för Stockholms län 2020–2045 | Länsstyrelsen Stockholm (lansstyrelsen.se)
- Avfallsplan SRV 2021–2030
- Nationella emissionsdatabasen - Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (rus.se)
- Förstudie samordnad masshantering i Södertörn 2018
- Klimat- och energistrategi för Stockholms län 2020–2045 | Länsstyrelsen Stockholm (lansstyrelsen.se)
- Klimatfärdplan 2050 för Stockholmsregionen
- Länsstyrelsens rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall 2018
- Länsstyrelsens rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå för ny bebyggelse vid Mälaren 2015
- Länsstyrelsens rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå längs vattendrag och sjöar i Stockholms län 2021
- Minska transportsektorns miljöpåverkan - Naturvårdsverket (naturvardsverket.se)
- Potential för arbetspendling med cykel i Stockholms län (arcgis.com)
- Resor och transporter på Södertörn (sodertornskommunerna.se)
- Riktlinjer för planläggning farligt gods, 2016

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad
översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

- Gångtrafiken i samhällsplaneringen - Trafikverket
- Regional utvecklingsplan för Stockholm, RUFS 2050 - Region Stockholm (sll.se)
- Södertörnssamarbetet: <https://sodertornskommunerna.se/>
- För riksintressen gällande kommunikationer: Trafikverket <https://www.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/Planera-och-utreda/samhallsplanering/Riksintressen/>
- Riksintressen för naturvård, friluftsliv och kulturmiljö: www.naturvardsverket.se
- Riksintressen gällande försvarsintressen: www.forsvarsmakten.se
- Säkerhetsavstånd mellan infrastruktur, ny bebyggelse och övriga anordningar, Trafikverket (trafikverket.se)
- Vägplan för G/C-väg Glömsta, Trafikverket (trafikverket.se)
- Åtgärdsvalsstudie Bytespunkt Flemingsberg 2020
- Åtgärdsvalsstudie Kapacitetsbrister i järnvägssystemet 2021
- Åtgärdsvalsstudie väg 73 2019
- Åtgärdsvalsstudie väg 226 Huddingevägen 2014
- Åtgärdsvalsstudie väg 226 Vårsta - Södra länken 2017

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

4 Alternativ

En miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla en beskrivning av miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs. Detta krav kan även appliceras på en hållbarhetskONSEKVENSBESKRIVNING. Att planen inte genomförs benämns ofta som det så kallade nollalternativet. För översiktsplaner görs bedömningen vanligtvis mot ett framskrivet nuläge, dvs. en utveckling i linje med den nu gällande översiktsplanen, med hänsyn tagen till de beslut som fattats sedan den antogs. Bedömningen av planens miljökonsekvenser sker sedan genom att jämföra planförslagets miljöeffekter med nollalternativets miljöeffekter. I bedömningen av nollalternativet nedan används samma horisontår som valts i miljöbedömningen, år 2050.

Alternativ till översiktsplanen, som övervägts men som av olika anledningar avfärdats, beskrivs också under kapitel 4.2.

4.1 Miljöns sannolika utveckling om planen inte antas-nollalternativet

4.1.1 Beskrivning av nollalternativet

Om den nya översiktsplanen inte antas, fortsätter den nuvarande översiktsplanen från 2014, (översiktsplan 2030) att gälla. Samhällsutvecklingen i kommunen kommer då att ske enligt den planeringsstrategi som vid tidpunkten gäller, samt enligt den övriga områdesutveckling som beslutats efter planens antagande. Se *avsnitt 3.1.2* för beskrivning av huvuddragen i kommunens gällande översiktsplan 2030.

En given förutsättning för såväl nollalternativet som för en utveckling enligt den nya översiktsplanen är bland annat att den pågående klimatförändringen kan antas ge större effekter i framtiden. I synnerhet de nästkommande decennierna. Vidare gäller även vissa samhällsbeslut som påverkar miljöns utveckling oberoende av den nya planens tillkomst, exempel på sådana är klimatpolitikens åtgärder för ökad elektrifiering, minskad användning av fossila bränslen i transporter och för uppvärmning. Innan år 2050, som är det horisontår som bedömningarna görs mot, kommer troligen ytterligare nationella program eller andra ingripande samhällsbeslut att tillkomma.

Vägtrafiken förväntas öka i kommunen, i nollalternativet såväl som med en ny översiktsplan, i första hand till följd av tillväxten i kommunen samt i grannkommunerna. När Tvärförbindelse Södertörn står klar kommer även denna väg att medföra en ökad trafik i och genom kommunen. I allmänhet förväntas den planering av trafikinfrastruktur som görs av Trafikverket och Region Stockholm bli genomförd, då i synnerhet Tvärförbindelse Södertörn och Spårväg Syd. För Tvärförbindelse Södertörn finns en vägplan skickad för fastställelse, och för Spårväg syd är arbetet med järnvägsplan under uppstart. Spårvägen förväntas generellt bidra till ökat kollektivtrafik användande.

Exploaterings- och bebyggelsestrycket inom kommunen kommer sannolikt att minska något i nollalternativet då avsaknaden av en ny översiktsplan riskerar att ge en osäkerhet gentemot marknadens aktörer om kommunens viljeinriktning om markanvändning. Det är därför risk att det blir en långsammare utvecklingstakt än kommunen önskar och att kommunen inte kan hålla allt som har utlovats i Sverigeförhandlingen. De omfattande utvecklingsprojekt som i nuläget utreds och planeras bedöms ändå antas och kommunen bedöms växa kraftigt i befolkningsantal till år 2050, men inte lika kraftigt som med en ny översiktsplan. Utbyggnadstakten kan särskilt förväntas sjunka efter att Sverigeförhandlingens avtal går ut.

Var ny bebyggelse tillkommer om en ny översiktsplan inte antas är förstået svårt att spekulera om. En fortsatt utveckling i områden nära vägtrafik och kollektivtrafik som Kungens kurva, Flemingsberg, Huddinge centrum, Vårby och Trångsund/Skogås är att förvänta. Planeringen antas dock ta längre tid utan en aktuell översiktsplan med övergripande vägledning inför efterföljande beslut. Det finns också större risk att helhetsbilden över hela kommunen försvagas i ett nollalternativ, och att planeringen på så vis går miste om tex kopplingar *mellan* utvecklingsområden.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

4.1.2 Miljöns sannolika utveckling utan en ny översiktsplan

Över lag tappar en gammal översiktsplan styrning och mycket av det kommunala arbetet riskerar att utgå från andra styrdokument och beslut som fattats därefter. Planeringen blir ryckig då den utgår från underlag som tagits fram under en lång tid och kanske oberoende av varandra. Detta riskerar att den röda tråden i samhällsprocessen försvagas genom en gammal översiktsplan. Detaljplanering och exploatering fortsätter alltså att ske även i nollalternativet men då genom långa processtider, i fragmenterade och huvudsakligen mindre områden och utan översiktligt sammanhang.

Då kommunens nu gällande översiktsplan är från 2014 innebär det att den utgår från tidigare lagstiftning. Utan en ny översiktsplan får tillståndsprövningar av olika slag beslutas utan vägledning i en aktuell översiktsplan. Det försvårar tillståndsprövningen och riskerar att ge beslut där det är svårt att se den kumulativa effekten.

I kommunen finns ett flertal nya styrdokument som ger vägledning i miljö- och klimatarbetet. Sedan ÖP 2030 antogs har kommunen bland annat tagit fram miljöprogram år 2017 som har reviderats år 2022. Vattenfrågorna har även utvecklats sedan tidigare översiktsplan och förväntas utvecklas ytterligare då dessa är viktiga frågor i kommunen. Vidare har ett kulturmiljöprogram tagits fram efter antagandet av ÖP 2030.

När ÖP 2030 antogs i maj 2014 var inte arbetet med Sverigeförhandlingen påbörjat. Idag är Huddinge en av de kommuner som deltar i Sverigeförhandlingen och som därmed har förbundit sig till att bygga nya bostäder i anslutning till spårvägens framtida stationer. De åtaganden som följer med Sverigeförhandlingen kommer därför att genomföras i nollalternativet, även om det utan en ny översiktsplan möjligen inte blir ett lika samlat grepp.

Det samlade helhetsgreppet för hantering av befintliga natur- och kulturvärden inom kommunen kommer utan en ny översiktsplan att försvagas över tid. Det finns även en stor risk för kumulativa effekter då det övergripande helhetsgreppet saknas. Naturmiljöns förmodade utveckling bedöms visserligen i nollalternativet medföra snarlika konsekvenser som de i den nya översiktsplanen. Bostadsbyggande i Loviseberg pekas t.ex. ut även i den nu gällande översiktsplanen från 2014 och bedöms därför även i nollalternativet medföra negativa konsekvenser med anledning av exempelvis ianspråktagandet av jordbruksmark och naturmark.

Många av de kulturhistoriska värdena i kommunen ligger insprängda i, eller utgör en del av den befintliga bebyggelsemiljön. I ÖP 2030 beskrivs och kartläggs kommunens kulturmiljövärden. Inget område i kommunen undantas helt från utveckling, men enligt planen ska det inom känsliga kulturmiljöer tas fram fördjupade analyser alternativt ska de platsspecifika kvaliteterna i kulturmiljöinventeringen förtydligas och fungera som riktlinjer för utvecklingen. I ÖP 2050 ställs krav på att fortsatt planering ska ta hänsyn till framtaget kulturmiljöprogram och att särskilda kulturmiljöutredningar ska ingå i framtagande av nya detaljplaner inom och i angränsning till för kulturmiljön särskilt värdefulla områden vilket är positivt. Dock medger planförslaget (ÖP 2050) stora förändringar i den fysiska miljön i flera centrala delar av kommunen och inom områden med höga kulturhistoriska värden, exempelvis i Vårby Gård och Huddinge centrum, varför den negativa påverkan på kulturmiljön i nollalternativet bedöms vara mindre jämfört med ÖP 2050.

Möjligheterna att i kommunen minska klimatpåverkan bedöms vara mindre i nollalternativet. Till exempel har minskad klimatpåverkan större plats i förslag till ÖP 2050 genom ett eget målområde samt att det beskrivs hur kommunen ska arbeta för att minska klimatpåverkan från byggskede, renoveringar, energiproduktion, avfallshantering mm. I ÖP 2030 beskrivs en rad åtgärder för att minska klimatpåverkan, dessa är dock helt knutna till vägtrafikens bidrag till utsläpp och inte byggbranschens. Sedan planen antogs har även teknikskiftet inriktat mot elektrifiering tagit fart. Tillsammans med skärpta

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

utsläppskrav på europeisk nivå bidrar detta till att nya bilar under de kommande åren släpper ut mindre mängd växthusgaser. Den förmodade ökande volymen bilresor totalt, motverkar dock denna effekt.

Klimatförändringen kommer att öka förekomsten av extrema väderhändelser samt generellt öka temperaturen, minska mängden snö och öka mängden nederbörd i både nollalternativ och med en ny översiktsplan. Risker för översvämning, värmebölja och ras, skred och erosion kommer att öka. I ÖP 2030 beskrivs åtgärder för att minimera risken för översvämningar och anpassningar för att möta ett varmare klimat så som exempelvis åtgärder för att minska värmeöar. I arbetet med framtagande av en ny översiktsplan har utredningar kopplade till klimatanpassning så som tex revidering av kommunens klimat- och sårbarhetsanalys tagits fram. Detta medför att kunskapen om frågan ökat men i nollalternativet riskerar denna att inte implementeras i lika stor utsträckning som med en ny översiktsplan.

Sociala konsekvenser

Nollalternativet riskerar att leda till en mindre sammanhållen planering och att samband mellan områden saknas. Förslaget till reviderad översiktsplan (ÖP 2050) presenterar strategier för att motverka segregation och göra Huddinge mer inkluderande genom att förtäta vissa områden. Utan den reviderade översiktsplanen finns risk att kommunen blir än mer segregerad än idag.

Bortträngningseffekter på grund av gentrifiering (dvs. social förändringsprocess där individer med hög socioekonomisk status flyttar till stadsdelar som traditionellt dominerats av individer ur lägre sociala klasser eller från etniska minoriteter) bedöms vara mindre i nollalternativet om en långsammare utveckling av kommunen kan antas. Områden som är utpekade för förtätning i den nya översiktsplanen omfattar även nya formella och informella mötesplatser som är viktiga för ett levande område, där människor trivs och bidrar till en tryggare stadsmiljö. Förtätning ska enligt ÖP 2050 ske vid kollektivtrafikknutpunkter vilket bidrar till att öka hållbara resor inom området, förenklar pendlingen och gör det lättare för invånarna att nå viktig lokal service utan bil. Med mindre exploatering längs dessa knutpunkter kan en ökad hållbar mobilitet och bättre tillgänglighet i stadsdelen inte garanteras. ÖP 2050 innehåller en genomtänkt linje av jämlik planering som bygger på dialog och tillgänglighet, varvid en stor vikt läggs på social hållbarhet. Utan den nya planen finns det risk för en ojämlig utveckling som inte beaktar alla människor i stadsdelen lika.

Ekonomiska konsekvenser

Utan en reviderad översiktsplan ger kommunen en svagare viljeinriktning om markanvändning vilket riskerar att skapa osäkerhet gentemot näringslivets aktörer och exploateringsintressenter. En sådan osäkerhet kan minska exploateringstrycket och försvåra etablering av företag. Förväntade markvärdesstegringar kan dämpas vilket kan ge både positiva och negativa konsekvenser. Fastighetsägare får mindre värdeökningar, vilket riskerar att sänka exploateringstrycket. Individer som vill in på bostadsmarknaden eller införskaffa mark kan å andra sidan erhålla mark till rimligare pris. Om utvecklingen sker utan en aktuell översiktsplan finns också en risk att viktiga kommunövergripande ställningstaganden saknas, vilket kan leda till konsekvenser i form av kommunala kostnader om frågor behöver lösas akut istället för utifrån en långsiktig strategi. Behovet av en utbyggd samhällsservice (förskolor, skolor, bibliotek, boende med särskild service med mera) blir sannolikt något lägre i nollalternativet eftersom exploaterings- och bebyggelsestrycket troligen kommer att minska något, särskilt på längre sikt efter det att Sverigeförhandlingens överenskomna utbyggnader har genomförts.

4.2 Avfärdade alternativ

En miljökonsekvensbeskrivning ska enligt regelverket resonera kring alternativa utformningar samt avfärdade alternativ. Planarbetet har i alla steg bedrivits med en slutlig struktur som målsättning.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Kommunen har inte arbetat med några alternativa utbyggnadsscenarios eller liknande. I stort har utgångspunkten varit att göra en revidering av befintlig översiktsplan, som då inneburit att de bebyggelseområden som pekats ut i nu gällande översiktsplan kvarstår. De har i revideringen nyanserats i relation till varandra och inom områdena. Inriktningen i stort är fortsatt utveckling i kollektivtrafiknära lägen, med särskilt fokus på vissa av dessa områden.

Kommunen har valt att inte göra något ställningstagande till hur snabbt kommunen ska växa, utöver de bostadsmål som redan är satta fram till 2035. I stället har kommunen valt att redovisa olika nivåer på befolkningstillväxt, där samtliga nivåer ryms i översiktsplanens markanvändning. Kommunen utgår dock främst från det som i ÖP 2050 kallas scenario 2 och som innebär en ökning av befolkningen till ca 185 000 till år 2050.

Mindre alternativa lokaliseringar eller utformningar som berör delar av kommunen som avfärdats inom ramen för planarbetet är:

- En större utveckling i Stuvsta än vad som nu föreslås.
- En större utveckling längs med hela stamnätet för kollektivtrafik, likt tidigare översiktsplan.
- Att utveckla bebyggelsereserven i Högmora i närtid.
- Väganslutningar som pekades ut i nu gällande översiktsplan men som bedömts vara inaktuella i dagsläget – ny väganslutning vid Lissma, Gladö kvarn och en uträkning av Åvägen.
- I nu gällande översiktsplan pekades ett framtida bildande av naturreservat i Vårby ut i text. Detta har avfärdats med hänsyn till den utveckling som nu planeras.
- Överväganden har skett gällande att peka ut utredning av ytterligare naturreservatsbildningar utöver de som finns med i dagens översiktsplan. Detta har avfärdats för att frågan inte bedömts vara mogen och på grund av brist på tillräckligt underlag. De bedöms dock kunna utredas utan att översiktsplanen anger det, dvs. det är inte avhängigt vad som står i översiktsplanen.
- Ett tidigare planerat verksamhetsområde vid Jordbro

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

5 Metod

En hållbarhetsbedömning syftar till att bidra till en helhetssyn och kvalitetssäkring i framtagandet av översiktsplanen. Hållbarhetsbedömningen resulterar även i ett dokument som kallas hållbarhetskonsekvensbeskrivning. Arbetet med hållbarhetsbedömningen har samordnats och integrerats med planarbetet så långt tidplanen tillåtit. Hållbarhetsbedömning utgör även strategisk miljöbedömning enligt miljöbalkens krav. Syftet med att genomföra en sådan bedömning är enligt lagtexten i 6 kap miljöbalken "att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas". Miljöbedömningen ska fungera som stöd för, och ge underlag till, arbetet med att hitta en lämplig utformning av planen. Den ska främja ökad miljöhänsyn och göra det möjligt att redan i planarbetet väga miljökonsekvenser mot andra samhällsintressen.

Samråd med länsstyrelsen angående undersökning och avgränsning av betydande miljöaspekter har genomförts och redovisas i Länsstyrelsens synpunkter¹.

5.1 Arbetssätt

Genom att integrera mål för hållbarhet i den översiktliga fysiska planeringen ökar förutsättningarna för ett framgångsrikt arbete med hållbar utveckling. Hela arbetet med hållbarhetsbedömningen görs med de globala hållbarhetsmålen som utgångspunkt. Utifrån detta har sedan en struktur för hållbarhetskonsekvensbeskrivningen tagits fram med preciserade rubriker, se Figur 4 nedan. De avsnitt av konsekvensbeskrivningen som motiveras av krav i miljöbalken är markerade med "MB" i respektive avsnittsrubrik.

På samma sätt som MKB-delarna av hållbarhetskonsekvensbeskrivningen avgränsas och fokuseras i samråd med Länsstyrelsen så har en avsmalning och prioritering gjorts av vilka sociala och ekonomiska perspektiv som ska hanteras i hållbarhetskonsekvensbeskrivningen, utifrån planförslagets syfte och inriktning.

Figur 4. Generell modell för hållbarhetskonsekvensbedömning.

¹ Samrådsyttrande 2020-11-11.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Till samrådsversionen av hållbarhetskonskvensbeskrivningen (HKB) gjordes beskrivningar och bedömningar av WSP:s konsultgrupp med särskild kunskap om konsekvensbedömningar. Detta arbete utfördes med stöd av allmänt tillgängligt material (från exempelvis myndigheter och kommunen själv) samt utredningar som tagits fram i arbetet med planförslaget. Några fristående beräkningar eller modellkörningar har inte gjorts inom ramen för hållbarhetsbedömningen. Till gransknings/antagandeverisionen av HKB:n har istället en konsultgrupp inom Norconsult arbetat vidare med WSP:s rapport som grund men där revideringar har gjorts där dessa ansetts relevanta för att anpassa rapporten till det reviderade planförslaget. Många av de förslag till åtgärder som presenterades i HKBn till översiktsplanens samrådsskede har till gransknings/antagandeskedet nu åtgärdats av kommunen och har därför kunnat tas bort i HKBn. De förändringar som gjorts i planförslaget (ÖP 2050) som följd av förslag i HKBn, kommer att sammanställas i en så kallad särskild sammanställning. Syftet med sammanställningen är att sammanfatta hela hållbarhetsbedömningen, det vill säga processen från det att arbetet med planen och miljöbedömningen startade, till det att den färdiga planen med tillhörande hållbarhetskonskvensbeskrivning ska antas.

Bedömning och värdering av konsekvenser

Vid bedömning av en plans hållbarhetsprestanda analyseras i huvudsak planförslagets strategier, riktlinjer och markanvändningskarta. Rättesnöret är frågan – bidrar planen till eller motverkar planen en hållbar utveckling. För att kunna svara på den frågan och bedöma konsekvenserna av ett planförslag, behövs en bedömning av huruvida förslaget ger tydlig vägledning för den fortsatta planeringen. För att ge tillräcklig vägledning måste strategier, riktlinjer och markanvändningskarta vara samstämmiga och eventuella målkonflikter måste ha hanterats. För att beskriva ett planförslags konsekvenser används ofta begreppen *påverkan*, *effekt* och *konskvens*.

- **Påverkan** är den förändring av fysiska eller beteendemässiga förhållanden som planens genomförande medför.
- **Effekt** är den förändring i miljön som påverkan medför, som till exempel förlust av värdefulla naturmiljöer, buller eller luftföroreningar.
- **Konskvens** är den verkan de uppkomna effekterna har på en viss företeelse, till exempel människors hälsa eller biologisk mångfald.

För att beskriva konsekvenserna används följande skala:

- Stora, måttliga eller små negativa konsekvenser
- Varken positiva eller negativa konsekvenser
- Stora, måttliga eller små positiva konsekvenser

Ett värde kan vara olika stort, vilket får betydelse för hur stor konsekvensen blir. Vid bedömning av konsekvenser vägs ingreppets omfattning och det berörda objektets värde alternativt känslighet in. Om ett område med högt värde/hög känslighet störs i stor omfattning innebär det stora negativa konsekvenser medan små störningar i ett område med högt värde innebär måttliga negativa konsekvenser.

I kapitel "Planförslagets konsekvenser" återfinns först en ruta i vilken konsekvenserna sammanfattas. Därefter följer en lite mer utförlig bedömning där konsekvensskalan (röda, gula och gröna pilar) används. Notera att de olika pilarna inte går att summera rakt av, dvs en röd och en grön pil medför inte nödvändigtvis "ingen påverkan" dvs att de tar ut varandra, då tex en grön pil kan väga tyngre än en röd och vice versa.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Bedömningen av påverkan och konsekvens av planförslaget görs i förhållande till nollalternativet om inget annat anges.

En översiktsplan är ett planeringssteg som ligger tidigt i planprocessen och det är inte alltid möjligt att bedöma konsekvenserna av de ställningstaganden som görs. För vissa aspekter har därför bedömningarna delvis karaktären av riktningsanalyser som visar på en trolig utveckling.

Effekter och konsekvenser av planförslaget kan i vissa fall påverkas av utvecklingen i kringliggande kommuner samt i regionen som helhet. Samlade effekter kan också uppstå när många var för sig små bidrag samverkar och förstärker eller motverkar varandra över tid. I värsta fall kan enskilda förändringar som var för sig uppfattas som "små" samverka och tillsammans ge stora konsekvenser. Sådana s.k. kumulativa effekter är svåra, men viktiga, att uppmärksamma i konsekvensbeskrivningen.

5.2 Generella bedömningsgrunder

Miljöbedömningen görs med stöd av miljöbalkens regler, samt krav på planeringen som ställs i Plan- och bygglagen.

5.2.1 Plan- och bygglagen

Lagen styr planläggning av mark, vatten och byggande.

Bestämmelserna i lagen syftar till att med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer.

Planläggning enligt PBL ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper.

5.2.2 Riksdagens miljö kvalitetsmål

Riksdagen har antagit 16 miljö kvalitetsmål. Följande mål bedöms vara relevanta i arbetet med fördjupningen av översiktsplanen för Huddinge kommun:

- Begränsad klimatpåverkan
- Ett rikt växt- och djurliv
- God bebyggd miljö
- Ingen övergödning
- Frisk luft
- Giffri miljö
- Levande sjöar och vattendrag
- Ett rikt odlingslandskap
- Levande skogar
- Grundvatten av god kvalitet
- Myllrande våtmarker

De första sex miljömålen i listan ovan utgör även de sex miljömål som ska prioriteras särskilt inom länet. Det är Länsstyrelsen i Stockholm som inom ramen för den regionala miljömålsdialogen valt ut dessa. Det innebär att det finns strategier eller utvecklingsprogram för dessa mål.

5.2.3 Folkhälsopolitiska mål

De folkhälsopolitiska målen kan tjäna som grund för bedömning av sociala konsekvenser och planens bidrag till social hållbarhet. Av de åtta målområdena är det främst område 5 och 6 som på olika sätt kopplar till översiktsplaneringen.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
 Uppdragsnr.: 108 17 17

1. Det tidiga livets villkor
2. Kunskaper, kompetenser och utbildning
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter
5. Boende och närmiljö
6. Levnadsvanor
7. Kontroll, inflytande och delaktighet
8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Även andra nationella mål och riktlinjer kommer att användas för att besvara de sociala frågeställningarna i konsekvensbedömningen, till exempel rörande fördelning av planens nyttor och effekter över socio-ekonomiska grupper, mellan olika åldersgrupper eller mellan män och kvinnor. Exempel på relevanta ramverk är Barnkonventionen, och skrivningar i PBL om att planläggning ska "...främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer" (1 kap, 1§).

5.2.4 Hållbarhetsbedömning och Agenda 2030

Hela arbetet med hållbarhetsbedömning görs med de globala hållbarhetsmålen som fond (figur 5). Inicialt i planarbetet har de globala målen integrerats och analyserats mot kommunens nuvarande och kommande utmaningar. Detta för att få ett helhetsgrepp kring hållbarhet och fysisk översiktsplanering.

Figur 5. De 17 globala mål för hållbar utveckling som formar underlag till hållbarhetsbedömningen (Bildmaterial: Naturvårdsverket 2021).

För att säkerställa att samtliga aspekter av hållbar utveckling integreras i planarbetet har kommunen valt att integrera den strategiska miljöbedömningen i en bredare hållbarhetsbedömning av översiktsplanen. Syftet med en hållbarhetsbedömning är att bidra till en helhetssyn och kvalitetssäkring i bedömningen av översiktsplanen. Arbetet med hållbarhetsbedömningen samordnas och integreras kontinuerligt med översiktsplanarbetet.

Huddinge kommun genomförde tidigt i planprocessen en identifiering av vilka globala mål som var relevanta för det kommande översiktsplanarbetet. Resultaten från denna analys sammanställdes sedan i WSP:s modell för hållbarhetsbedömning. Arbetet skedde under workshops med ett flertal representanter från kommunen och övriga inom ämnet sakkunniga. Under dessa workshops bedömdes den nya översiktsplanens inriktningsbeslut med övergripande mål och delmål gentemot de globala målen. Utifrån identifierade sakområden kopplat till hållbarhet sorterades sedan relevanta globala mål in under respektive rubriker. Dessa globala mål återfinns under respektive aspekt i hållbarhetskonnekvensbeskrivningens avsnitt 7, 8 och 9. Under uppdatering av HKBn till översiktsplanens

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad
översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

gransknings/antagandeskede har Norconsult i så stor utsträckning som möjligt behållit det upplägg som tagits fram under samrådsskedet enligt ovan men ändrat där det bedömts nödvändigt med utgångspunkt i hur planförslaget reviderats.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

6 Avgränsning

Avgränsningen av de delar av hållbarhetskonnekvensbeskrivningen som styrs av miljöbalkens krav syftar till att koncentrera arbetet till de frågor som är väsentliga för de val och beslut som behöver fattas för den aktuella planeringsnivån. Avgränsningen redovisas nedan. Ett samråd om avgränsningen genomfördes med Länsstyrelsen 11 november 2020.

6.1 Avgränsning i tid

Horisontåret för hållbarhetskonnekvensbeskrivning är satt till år 2050, samma som för översiktsplanen. Det medför att tidsperioden för bedömningarna av miljöpåverkan är satt till år 2050. Detta horisontår överensstämmer även med RUFSS 2050 samt med kommunens utvecklingsplaner (som dock kan ha kortare tidshorisont när det gäller vissa planeringsaspekter).

6.2 Avgränsning i rum

Den rumsliga avgränsningen utgörs huvudsakligen av planområdets, dvs. kommunens, gräns. För vissa miljöaspekter kan påverkan uppstå även utanför själva planområdet. För exempelvis påverkan på vatten kan planen påverka recipienter som helt eller delvis är belägna i angränsande kommuner, inkl. Mälaren som är en resurs och tillgång för ett stort antal kommuner i regionen. Sociala och ekonomiska effekter av översiktsplanen har även dessa en utbredning som skiljer sig från kommunens fysiska gräns. I Huddinges fall handlar detta bland annat om markanvändning för anläggningar av nationell betydelse, där de negativa effekterna till stor del uppstår lokalt (till exempel genom buller, barriärer, påverkan på luftkvalitet), medan nyttorna uppstår regionalt och nationellt. De stora infrastrukturåtgångarna är bra exempel på detta.

I konsekvensbeskrivningen kommer således det geografiska område för vilka konsekvenserna beskrivs variera beroende på vilken miljöaspekt som studeras.

6.3 Avgränsning i sak

Planförslaget har konsekvensbedömts utifrån dess ställningstaganden och inriktningar för mark- och vattenområden. Dessa har analyserats och konsekvensbedömts på en övergripande nivå. Utformning och lokalisering av byggnader samt prövning av andra verksamheter som kan antas vara miljöstörande prövas och bedöms i senare planeringsskeden och prövningsprocesser. Konsekvenser av de infrastrukturprojekt som planeras i kommunen (Spårväg Syd och Tvärförbindelse Södertörn) hanteras på en övergripande nivå i denna hållbarhetskonnekvensbeskrivning då utvecklingen av dessa påverkar kommunens framtida planerade utveckling och sammansättning. I hållbarhetskonnekvensbeskrivningen bedöms hur väl planförslaget möter utmaningar och möjligheter som respektive projekt kan medföra. Mer detaljerade konsekvensbedömningar av dessa projekt görs i respektive planprocess.

De *miljöaspekter* som bedöms vara betydande och som har konsekvensbedömts är:

- Vatten (ytvatten, grundvatten)
- Natur (bland annat biologisk mångfald och ekologiska samband)
- Bebyggelse, kulturmiljöer och landskap
- Klimatpåverkan
- Risk och klimatanpassning
- Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

De övriga aspekter som konsekvensbedömts presenteras i figur 4 i avsnitt 5.1 ovan. Frågor rörande strålning (elektromagnetiska fält, markradon) bedöms inte vara relevanta för miljöbedömningen av översiktsplanen då detta är aspekter som mer ändamålsenligt hanteras i kommande detaljplanering.

6.4 Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är ett samlingsbegrepp för de funktioner hos naturen som ger människan nytta som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Det handlar bland annat om förmågan att rena vatten, reglera vattenflöden, rena luft och bilda bördiga jordar som ger oss nytta som exempelvis vatten att dricka, mat att äta och ren luft att andas. Ekosystemtjänster är beroende av levande organismer och fungerande ekosystem. Tjänsterna delas vanligtvis in i kategorierna försörjande, reglerande, kulturella och stödjande (Boverket 2022).

Ekosystemtjänster berör flertalet av hållbarhetsaspekterna som bedöms i detta dokument. För att undvika upprepning konsekvensbedöms inte ekosystemtjänsterna separat utan de ingår i andra rubriker i hållbarhetskonsekvensbeskrivningen. Till exempel hanteras ekosystemtjänsten:

- biologisk mångfald, livsmiljöer och ekologiskt samspel i avsnittet natur (7.2),
- fysisk hälsa och mentalt välbefinnande i avsnittet sociala konsekvenser (8.1. och 8.3)
- klimatanpassning och klimatreglering (skyfall och värmeöar) i avsnittet risk (7.4 och 7.5).
- mat- och vattenförsörjning samt råvaror i hushållning med mark och vatten (7.6).

I 3 och 4 kap. miljöbalken finns bestämmelser om en god hushållning med mark- och vattenområden. Särskilda regleringar med ekosystemtjänster som begrepp saknas i lagstiftningen. Flera av de strukturer som ger upphov till ekosystemtjänster benämns dock i PBL som allmänna intressen som alltid ska beaktas i planering och byggande. Exempel på sådana intressen är jord- och skogsbruk, tillgång till parker, grönområden och natur. I miljöbalken nämns fler allmänna intressen som ska beaktas, exempelvis ekologiskt särskilt känsliga områden, riksintressen och tätortsnära grönområden.

Arbete med ekosystemtjänster i urbana områden tas även upp inom det nationella miljömålsarbetet finns etappmål som rör ekosystemtjänster i urbana områden. Statens målsättning är att kommunerna i planering, byggande och förvaltning senast 2025 ska integrera och tillvarata stadsgrönka och ekosystemtjänster i urbana miljöer (Etappmål inom Strategi för Levande städer). Boverket har tagit fram en vägledning och metod för hur (bland annat) kommuner kan integrera stadsgrönka och ekosystemtjänster i planering, byggande och förvaltning.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

7 Miljökonsekvenser

Planförslagets miljökonsekvenser redovisas i fem aspekter: konsekvenser för *vatten*, hur planförslaget påverkar *naturmiljön*, om planförslaget bidrar till att värna om *bebyggelse, kulturmiljö och landskap*, hur planförslagets *klimatpåverkan* hanteras samt hur planförslaget påverkar *hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön*.

7.1 Vatten

Ytvattnet är det vatten som finns i hav, sjöar och vattendrag. Dagvatten är det vatten som tillfälligt ansamlas på markytan till följd av nederbörd, is/snösmältning eller uppsträngande grundvatten. Via ytavrinning eller dagvattensystem kan dagvattnet nå våra ytvatten. Grundvatten bildas när nederbörd tränger ner i marken. Gränsen där samtliga hålrum, sprickor och porer i marken är vattenfyllda kallas för grundvattennivån. Inom ett avrinningsområde styrs grundvattennivån av ett antal olika faktorer såsom marknivåns höjdskillnader, väderleksförhållanden, närliggande vattendrag samt lokala berg- och jordarter. I urbana miljöer påverkas yt- och grundvattenförhållandena även av hårdgjorda ytor, ledningar i mark med mera.

Yt- och grundvatten ingår som en integrerad del av det hydrologiska kretsloppet och det sker också ett ständigt utbyte mellan yt- och grundvatten. Avgörande för de olika vattnens kvalitet är deras naturliga egenskaper samt den omgivningspåverkan de utsätts eller tidigare utsatts för. Påverkan på yt- och grundvatten är starkt beroende av markanvändning. En ökad andel hårdgjorda ytor såsom asfalt minskar infiltrationen till grundvattnet och ökar mängden dagvatten och påverkar dagvattnets föroreningsinnehåll.

Nuläge och förutsättningar

Huddinge kommun är en sjö- och vattenrik kommun med många sjöar, vattendrag och våtmarker. Huvuddelen av Huddinge kommun ligger inom Tyresåns huvudavrinningsområde.

I Huddinge finns en större grundvattentäkt vid Vårby källa, vilken har sitt tillrinningsområde främst inom Gömmarens naturreservat. Vid Huddinge sjukhus finns ytterligare en större grundvattentäkt som inte är i bruk idag men som vid brist på reservvatten skulle kunna iordningsställas.

En stor del av dagvattnet i Huddinge leds vanligtvis direkt till sjöar och vattendrag utan föregående behandling, vilket medför en okontrollerad spridning av bland annat tungmetaller och näringsämnen. Detta i kombination med avrinning av näringsämnen från kommunens jordbruksmarker, gör att många av kommunens sjöar är påverkade av övergödning.

Det finns även ett flertal fritidshusområden som saknar allmänt vatten- och avloppssystem. Allt fler av dessa omvandlas till permanentboende. Eftersom fritidshusområdenas enskilda vatten- och avloppssystem inte är dimensionerade för permanentboende ökar utsläppen till kommunens vattendrag och sjöar kontinuerligt. Huddinge kommun har ett mål om att samtliga enskilda avloppsanordningar i kommunen ska vara godkända och uppfylla gällande miljökrav senast år 2025. Kommunen har även en plan för att bygga ut sitt kommunala vatten- och avloppsnät till dessa områden och sedan 2004 har VA-nätet byggts ut eller utbyggnad har påbörjats i bland annat Västra Glömsta, Gladö kvarn och Vidja. I de delar av kommunen där det saknas kommunalt ledningsnät är invånarna hänvisade till bergborrade eller grävda brunnar. I planförslaget, ÖP 2050, har samtliga sjöar utpekats som så kallat

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

ekologiskt särskilt känsliga² (ESKO) i något avseende. Långsjön, Trehörningen, Mörtsjön, Mågelungen, Orlången och Drevviken är ekologiskt känsliga med avseende på övergödning. Som en följd av föroreningar från enskilda avlopp i intilliggande fritidshusområden riskerar även Gömmaren, Kvarnsjön (Gladö), Ådran och Albysjön drabbas av övergödning.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Inom EU finns det sedan år 2000 ett gemensamt regelverk, ramdirektivet för vatten, för att bevara och förbättra vattenmiljön i Europas grund- och ytvatten. I Sverige regleras detta arbete framförallt genom att kvalitetskrav, så kallade miljökvalitetsnormer (MKN), fastställs i enlighet med EU:s ramdirektiv för vatten genom vattenförvaltningsförordningen samt med stöd av Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter. Miljökvalitetsnormerna är juridiskt bindande (5 kap. MB) och anger den kvalitet som en vattenförekomst ska ha till ett visst år.

Tillstånd till ett projekt eller en verksamhet eller godkännande av detaljplan får inte ges om åtgärden, verksamheten eller planen riskerar att orsaka en försämring av status eller äventyrar möjligheten att en miljökvalitetsnorm uppfylls. Vattenförekomsterna omfattas även av ett icke-försämringskrav, vilket innebär att mänskliga verksamheter inte får försämrastatusen för en förekomst. I och med en vägledande dom från EU-domstolen ska icke-försämringskravet gälla på kvalitetsfaktornivå. För kvalitetsfaktorer som redan befinner sig i sämsta statusklass innebär all ytterligare belastning en försämring av status oberoende om den sammanlagda bedömningen inte riskerar att försämrastatusen.

Enligt EU:s vattendirektiv ska medlemsstaterna skydda, förbättra och återställa alla ytvattenförekomster. Det finns alltså en skyldighet att bidra till en förbättring av recipientens status (det s.k. förbättrings kravet).

Vid alla planer eller projekt ska det redovisas om möjligheten att uppnå MKN äventyras eller om det finns risk för statusförsämring.

Kommunen har en dagvattenstrategi som innehåller riktlinjer och råd för dagvattenhanteringen. I denna anges bland annat att dagvatten från bostadsområden och arbetsplatsområden bör omhändertas lokalt inom fastigheten. Dagvatten från öppna hårdgjorda ytor inom industriområden bör fördröjas och infiltreras.

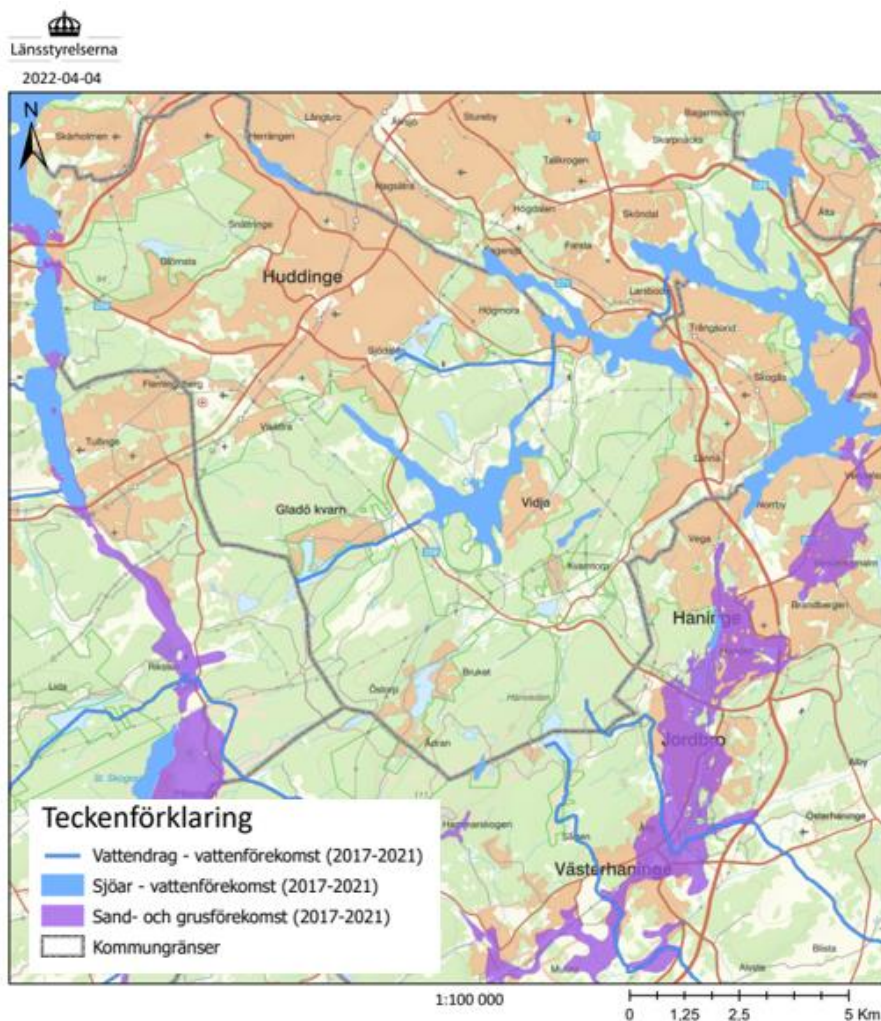
Yt- och grundvattenförekomster

I kommunen finns 11 stycken ytvattenförekomster, se *bilaga 1*, och grundvattenförekomsten Tullingeåsen. Av ytvattenförekomsterna är det endast två som idag uppnår god ekologisk status, Albysjön och Mälaren. Enligt fastställda miljökvalitetsnormer ska vattenkvaliteten i de återstående vattenförekomsterna ha uppnått en god ekologisk status senast år 2033.

Grundvattenförekomsten Tullingeåsen ligger huvudsakligen i grannkommunen Botkyrka men omfattar även ett område inom Huddinges sydvästra del. Tullingeåsen har idag en god kvantitativ status. Den kemiska statusen är otillfredsställande. Förekomsten är förorenad av PFAS11 och riskerar att inte uppnå god kemisk status 2027.

² Enligt miljöbalken ska varje kommun definiera de områden som är ekologiskt särskilt känsliga. Att ett område klassas som ekologiskt särskilt känsligt innebär att det har ett ekosystem som lätt kan förändras negativt med avseende på en viss störning.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Figur 6. Yt- och grundvattenförekomster i Huddinge kommun. Källa: VISS, 2022.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget innebär en mycket omfattande utbyggnad av bebyggelse, vägar och kollektivtrafik, vilket medför en stor ökning av hårdgjorda ytor och ökad påverkan på dag- och spillvattenhantering samt drickvattensförsörjning. Det finns en risk för att planförslaget bidrar till att försvåra möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna för berörda recipienter genom ökad dag- och spillvattenpåverkan. Hur stor påverkan blir beror delvis på de val av rening som görs i detaljplaneringen, och genom att utgå från kommunens dagvattenstrategi i all kommande planering finns förutsättningar att hantera utmaningar kopplat till MKN.

Då mycket av planerad utbyggnad föreslås ske genom förtätning i redan bebyggda områden kan denna påverkan minska om förtätningen medför att befintliga dagvatten- och VA-system ersätts med nya system med bättre rening och kapacitet. Vidare bidrar planerad anslutning av enskilda avlopp i samband med omvandlingen av fritidshusområden till permanentbostäder till att minska den negativa påverkan på kommunens sjöar och vattendrag. Planerad förtätning och anslutning av enskilda avlopp bedöms dock inte kunna kompensera för den ökade utbyggnaden utan det krävs även en parallell utbyggnad av kommunens tekniska infrastruktur av dag- och VA-ledningar, pumpstationer, vatten- och reningsverk etc. för att kunna hantera den ökade belastningen på kommunens

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

vattenresurser. Hur stor den totala påverkan på kommunens vattenresurser blir beror därmed på hur hanteringen av dagvatten och VA hanteras i kommande detaljplanering samt hur väl utbyggnadstakten av teknisk infrastruktur gällande VA följer planerad utbyggnadstakt.

Sammantaget bedöms planförslaget medge en mycket stor exploatering jämfört med nuläget, vilket medför att det finns risk för stor påverkan på kommunens vattenförhållanden. Kommunen genomför dock en rad åtgärder i planförslaget för att mildra dessa konsekvenser. I jämförelse med nollalternativet, som också medger en omfattande exploatering men inte tar ett lika samlat grepp om vattenfrågorna, bedöms planförslaget medföra **små negativa konsekvenser** för kommunens vatten under förutsättning att utbyggnaden av teknisk infrastruktur gällande VA och dagvatten sker parallellt med övrig utbyggnad.

När de positiva och negativa konsekvenserna i texten nedan vägs samman till en bedömning bedöms de negativa konsekvenserna väga tyngre än de positiva, trots att de positiva är fler till antalet.

- Planförslaget medger en omfattande utbyggnad inom kommunen, bland annat genom ianspråktagande av naturmark och jordbruksmark. Genom att bebygga och hårdlägga genomsläppliga ytor ökar mängden dagvatten som måste tas om hand. Generellt medför utbyggnader en ökad belastning av metaller och andra miljöskadliga ämnen i dagvatten som normalt är högre än i dräneringsvatten från jordbruksmark och naturmark. Däremot är utsläppen av kväve normalt större från jordbruksmark än från motsvarande yta med bebyggelse medan utsläppen av fosfor är i samma storleksordning för byggda ytor och jordbruksmark. En omfattande utbyggnad, bland annat på natur- och jordbruksmark, sker också i nollalternativet.
- Vidare föreslås förtätning på redan exploaterade ytor där dagvattenhanteringen har otillräcklig rening. I dessa områden kan dagvattenpåverkan minskas vid en utbyggnad då äldre dagvattensystem ersätts med nya med bättre rening, vilket är positivt. Hur stor planförslagets dagvattenpåverkan blir beror på hur stora ytor som kommer att hårdgöras samt hur dagvatten tas omhand innan det når recipienterna. I planförslaget beskrivs hur kommunen ska anpassa andel hårdgjord yta och täthet till behov av ytor för regnvatten, återskapa dagvattenanläggningar vid behov samt genomföra klimatanpassnings- och vattenvårdande åtgärder vid all planering av mark och vatten.
- Utbyggnaden av såväl tidigare oexploaterad mark som redan ianspråktagen mark medför även ökade mängder av spillvatten och ett ökat uttag av dricksvatten vilket kräver omfattande kapacitetssökningar i kommunens tekniska infrastruktur för att inte kommunens vattenresurser ska påverkas negativt. I Planeringsunderlag för teknisk försörjning i Huddinge kommun (Huddinge kommun, 2020) anges bland annat att kapacitetshöjande åtgärder i spillvattennätet bör genomföras i de områden där ny bebyggelse planeras, att eventuella begränsningar i spillvattennätet längs med sträckningen av Spårväg Syd behöver ses över samt att framtida kapacitetsbrist i huvudavloppstunneln mot Henriksdals reningsverk behöver hanteras. Himmerfjärdsverket kommer nå sitt kapacitetstak år 2030-2050 och kommer behöva byggas ut.
- Den växande omvandlingen av fritidshusområden till permanentbostäder medför ökade utsläpp och negativa konsekvenser för vattenkvaliteten i recipienterna, eftersom fritidshusområdenas enskilda vatten- och avloppssystem inte är dimensionerade för permanentboende. Denna omvandling sker oberoende av översiktsplanen och bedöms vara densamma i nollalternativet. För fritidshusområden som omvandlas till permanentbostäder presenteras en plan att i samarbete med Stockholm vatten och avfall (SVOA) successivt ansluta dessa till det kommunala VA-nätet. Genom denna VA-anslutning minskas påverkan på kommunens vattenresurser både genom bättre rening av såväl dag- och spillvatten som en mer effektiv dricksvattenförsörjning.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

- Det finns en risk för att planförslaget bidrar till att försvåra möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna för berörda recipienter genom ökad dag- och spillvattenvattenpåverkan och ökad mängd hårdgjorda ytor. Hur stor påverkan blir beror på de val av rening som görs i detaljplaneringen, och genom att utgå från kommunens dagvattenstrategi i all kommande planering finns förutsättningar att hantera utmaningar kopplat till MKN. I planförslaget har kommunen pekat ut områden som är lämpliga för dagvattenhantering i form av flödesreglerande områden och vattenrenande områden. Utformning och dimensionering av åtgärderna behöver utredas vidare i detaljplaneringen. I planförslaget framgår det att utbyggnadstakten av VA-nätet är prioriterad och det ställs även krav på att dagvattenutredningar ska tas fram i kommande i planskeden.
- Vidare beskrivs det i planförslaget att kommunen aktivt kommer arbeta tillsammans med grannkommunerna för att säkerställa vattenkvaliteten i prioriterade vattenförekomster, särskilt omnämns Orlången och Trehörningen. I planförslaget beskrivs bland annat att kommunen ska säkerställa att grundvatten inte förorenas samt att åtgärder ska genomföras så att MKN uppnås.
- Enligt planförslaget ska våtmarker bevaras eller återskapas, vilket medför positiva konsekvenser för vattenkvaliteten i berörda recipienter.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Omfattande utbyggnad av teknisk infrastruktur gällande VA och dagvatten behöver ske parallellt med övriga utbyggnad och i enlighet med framtaget planeringsunderlag.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

7.2 Natur

Skyddet och vårdandet av naturmiljöer är en förutsättning för att kunna bevara den biologiska mångfalden och i förlängningen allt biologiskt liv, likaså de funktioner och processer som är viktiga för att ekosystem och livsmiljöer ska bestå och utvecklas. Ett robust ekosystem är en förutsättning för de tjänster och produkter – ekosystemtjänster – som naturen bidrar med. I det här avsnittet bedöms hur väl översiktsplanen förväntas bidra till att bevara eller stärka förutsättningar för biologisk mångfald och ett bra ekologiskt samband i kommunen. Begreppet ekologiska samband syftar på att landskapet består av en bra grön- och blåstruktur som visar kärnområden för biologisk mångfald och spridningsmöjligheterna av arter i landskapet.

Nuläge

Huddinges natur är varierad med en rik biologisk mångfald och många skyddsvärda områden (se bilaga 1). Kommunen har en rik naturmiljö med värdefulla och skyddsvärda skogar, öppna odlingslandskap, sjöar och våtmarker, där några områden även har utpekats som Natura 2000 områden. Totalt består en tredjedel av kommunens yta av naturreservat. Inom de sydöstra delarna av kommunen breder Hanvedens riksintresse för friluftsliv ut sig. Inom den nordvästra delen av planområdet finns en del av det större riksintresseområdet Mälaren med dess stränder och öar som omfattar hela Mälaren.

Den betydande andelen skyddad natur är en stor tillgång för kommunen. Trots den stora andelen skyddad natur i kommunen, finns det dock flera värdefulla skogar och sjöar som är viktiga som tätortsnära grönområden och för det ekologiska sambandet i kommunen som inte omfattas av något juridiskt skydd; till exempel Sörskogen, Flottsbroområdet samt Kynäsberget. Genom kommunen sträcker sig även två av regionens gröna kilar, Bornsjökilen och Hanvedenkilen. I nuläget bedöms spridningsambanden mellan naturområdena inom kommunen vara måttliga i nord-sydlig riktning och svaga i öst-västlig riktning med anledning av omfattande barriärer i form av bebyggelse och infrastruktur. Arbetet med spridningssambandet bör framför allt riktas mot bevarande av livsmiljöer som ligger utanför de skyddade områdena³.

I Huddinge finns ungefär 6500 hektar skog vilken huvudsakligen är kommunägd. Skogen är av mycket varierande karaktär och utgörs av hällmarkstallskogar, djupa bäckraviner, urskogsartade granskogar och eklandskap. Kommunens skogsområden är mer eller mindre tätortsnära och bitvis mycket välbesökta. Stora delar av skogsmarken ingår i Bornsjökilen och/eller Hanvedenkilen och/eller är skyddade som naturreservat. Inom kommun finns även odlingslandskap med höga naturvärden. I relation till andra delar av regionen finns områden inom kommunen som är förhållandevis opåverkade av exploatering, exempelvis Hanvedenområdet. I området finns fyra biologiska kärnområden, vilka är särskilt viktiga för den biologiska mångfalden; Flemingsbergsskogen, Paradisets naturreservat, Orångenområdet samt Ågesta friluftsområde. Av dessa fyra är Flemingsbergsskogens och Paradisets naturreservat de minst påverkade delarna.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Naturvärden

I plan- och bygglagen anges bland annat att man i planeringen ska ta hänsyn till naturvärden. I 3 och 4 kap. miljöbalken finns bestämmelser om en god hushållning med mark- och vattenområden. I 7 och 8 kap. i samma lag finns bestämmelser om skydd av områden och djur- och växtarter.

³ Ekologigruppen, 2018. Ekologiska samband i Huddinge kommun.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Artskyddsförordningen (2007:845) reglerar fridlysning av djur och växter, samt vad som gäller för arter som pekats ut av EU som särskilt skyddsvärda, så kallade Natura 2000-arter. Dispens från förbuden i förordningen söks hos länsstyrelsen.

Ekologiska samband

I 3 och 4 kap. miljöbalken finns bestämmelser om en god hushållning med mark- och vattenområden. Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön (ESKO-områden).

Enligt 3 kapitlet § 3 i miljöbalken ska mark- och vattenområden så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

I den regionala utvecklingsplanen för Stockholm (RUF5 2050) pekas tio gröna kilar ut som är särskilt viktiga att ta hänsyn till i planeringen då de är av särskild vikt för bland annat ekologi, men även andra värden kopplade till grönska som friluftsliv och rekreation. RUF5 2050 är en regionplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) som anger de vägledande grunddragen för hur mark- och vattenområden ska användas. I Länsstyrelsens handlingsplan för regional grön infrastruktur beskrivs de behov som finns av att uppnå nationella och internationella åtaganden som miljömål, mål för friluftspolitiken för att bibehålla ett hållbart samhälle. Handlingsplanen för regional grön infrastruktur är utformad så att den kan användas som kunskapsunderlag i den fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen, i infrastrukturplaneringen, samt vid enskilda prövningar enligt miljöbalken.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget medför en omfattande bebyggelseutveckling i kommunen, bland annat genom att värdefull naturmark tas i anspråk vilket medför en stor negativ påverkan jämfört med nuläget. En stor del av detta ianspråktagande skulle även ske enligt den tidigare översiktsplanen, och innebär därmed ingen stor försämring i jämförelse med nollalternativet. Bostadsbyggande i Loviseberg pekas till exempel ut även i den tidigare översiktsplanen från 2014 och bedöms därför även i nollalternativet medföra negativa konsekvenser med anledning av exempelvis ianspråktagandet av jordbruksmark och naturmark. Däremot bidrar dock det nya planförslag till ianspråktagande av naturmark till förmån för utveckling av nya kollektivstråk och en allmän tillväxt i kommunen som bedöms resultera i negativa konsekvenser på befintlig miljö, samtidigt som de övergripande åtgärdsförslag för att bevara naturmark som presenteras är vaga.

När värdefull naturmark tas i anspråk påverkas den biologiska mångfalden och de ekologiska spridningssambanden negativt. Det är positivt att kommunen gör ställningstagande kring hur hänsyn ska tas till naturen i den planerade utvecklingen, och att värdefull natur ska skyddas; men trots det innebär utvecklingen att kommunens samlade naturvärde minskar. För att mildra dessa effekter ska kommunen arbeta med ekologiska kompensationsåtgärder såsom grönytefaktor och värdering av ekosystemtjänster vilket bedöms som positivt. Kommunen presenterar, likt i gällande översiktsplan, även förslag på fyra områden för nybildning av naturreservat. Det är mycket positivt för kommunens naturvärden att genom skydd säkerställa att värdefull natur värnas och utvecklas; mer konkreta förslag behöver dock framarbetas i efterföljande planeringsskeden.

Utbyggnaden av nya och befintliga kollektivstråk samt vägar medför stor negativ påverkan både på natur och ekologiska spridningssamband.

Detta medför att planförslaget kommer innebära **både små positiva och små negativa konsekvenser** för naturen i kommunen jämfört med nollalternativet. De negativa konsekvenserna som den nya planen medför bedöms dock vara oåterkalleliga på grund av att andelen hårdgjorda ytor utökas och biologisk mångfald samt det ekologiska sambandet påverkas negativt.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Skyddade områden är en viktig förutsättning för bevarandet av den biologiska mångfalden i kommunen. Kommunen beskriver att de kommer att bevara utpekade naturområden, skogsområden och odlingslandskap samt att de ska möjliggöra en utredning av naturreservatsbildning för fyra områden (Kynäsberget, Öran, Rudträsket, Flottsbro). Detta är positivt och en viktig förutsättning för framtida hållbar hantering av det gröna kapitalet i kommunen och en förstärkning av ekosystemet vid framtida exploateringar. Bra skötselplaner för de befintliga värdena är bärande för att naturvärden ska bevaras för framtiden. Det bedöms som positivt att bevarande av befintliga värden samt förvaltning av naturreservat och Natura-2000 områden ska skötas i enlighet med gällande föreskrifter. Stränder har ofta ett högt värde för biologisk mångfald. Huddinge kommun är en sjö- och vattenrik kommun och strandskyddet omfattar generellt 100 meter från strandlinjen både på land och i vatten. I särskilt viktiga områden kan det generella strandskyddet vara utvidgat till 300 meter. Det bedöms som positivt att de kommunövergripande planeringsinriktningarna anger att Huddinges stränder och strandnära miljöer ska värnas. De ekologiskt särskilt känsliga områden (ESKO) där sjöar, vattendrag, våtmarker och strandzoner ingår, kommer att värnas och inga åtgärder som skadar dessa områdens specifika känslighet ska genomföras. Det bedöms som en positiv förbättring att samtliga sjöar inom kommunen nu har pekats ut som ekologiskt särskilt känsliga i planförslaget vilket inte har gjorts i tidigare ÖP (ÖP 2030) och därmed inte skulle ske i nollalternativet. Dessa förändringar ger bättre skydd till naturområden och bidrar till bevarande av den biologiska mångfalden i kommunen och konsekvenserna bedöms som måttliga. Kommunen beskriver även att odlingslandskapen ska värnas och att arbete för att minska spridning av invasiva arter ska genomföras såväl på land som i strandområden, vilket också bedöms bidra positivt till en välmående natur och en rik biologisk mångfald.

För att bibehålla en rik biologisk mångfald är bevarande och förstärkning av de ekologiska spridningsambanden en viktig aspekt. Om skyddade områden samt områden med grönt och blått kapital avskärmas med barriärer påverkas dock den biologiska mångfalden framöver negativt. I planen beskrivs att svaga gröna samband som pekats ut i RUFSS ska värnas och stärkas. Det är positivt att kommunen lyfter vikten av att värna om och utveckla ekologiska spridningssamband. I mark- och vattenanvändningskartan framgår det dock att kommunen planerar majoriteten av sin utveckling i områden där det i nuläget finns behov av att stärka de ekologiska sambanden. Detta medför att det i stället finns en överhängande risk att dessa ekologiska samband ytterligare försvagas. Ett exempel är utvecklingen som planeras i Flemingsberg, ett område som har utpekats som regionalt svagt grönt samband enligt RUFSS. Där omfattande ny bebyggelse ska ske dels genom förtätning, dels genom ianspråktagande av ny mark. Utbyggnaden av nya och befintliga kollektivstråk, vägar och fler hårdgjorda ytor medför stora till måttliga negativa konsekvenser både på natur och ekologiska spridningssamband. Det är dock positivt att kommunen har gjort ställningstagande i ÖP och pekat ut på kartan och att de ska utgå från skadelindringshierarkin i den kommande planeringen.

Befintliga ekosystemtjänster som är knutna till hög biologisk mångfald och ett bra ekologiskt samspel i kommunen ska värnas och utvecklas enligt planförslaget. Multifunktionella ytor som tillgodoser flera ekosystemtjänster är utpekade i hänsynskartan. Även inom tätorter ska det arbetas med ekosystemtjänsten luftrening och bullerdämpning genom att planera träd, integrera frågan i planering av stads- och parkmiljöer samt kompensera vid intrång i natur- och/eller parkmiljöer. Det är positivt att kommunens arbete med ekosystemtjänster samt gröna och blåa strukturer i kommunen baseras på en utförlig studie utifrån en ekosystemtjänst – och ekologiskt spridningsperspektiv som ger stöd i planering och utveckling.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Enligt planförslaget medges omfattande utveckling i området Loviseberg som i nuläget utgörs av natur- och jordbruksmark. Planförslaget medger även att delar av Gömmarens och Örlångens naturreservat tas i permanent anspråk vid Kungens kurva respektive vid Gladö. Detta uppstår även i nollalternativet, vilket medför att det inte blir några nämnvärda konsekvenser jämfört med nollalternativet.

Genom den omfattande bostadsbebyggelse som kommunen planerar i kombination med att man planerar för åtgärder som ska förenkla för människor att ta sig till kommunens naturreservat, bedöms planförslaget medföra ett ökat slitage på kommunens naturreservat. När besökstrycket i kommunens parker, naturreservat och övriga naturområden ökar planerar kommunen att öka resurserna för drift och skötsel i dessa områden. Detta för att bibehålla grönstrukturens funktion och upplevelsevärdena för besökarna, vilket bedöms som positivt.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Minimera i största möjliga mån ingrepp i naturreservat.
- Sträva efter att arbeta med skadelindringshierarkin och ekologisk kompensation i all kommunal planering.
- För att möjliggöra ett aktivt arbete med bevarande och utveckling av ekosystemtjänster och därmed biologisk mångfald och ekologiskt samband, rekommenderas framtagandet av en handlingsplan kopplat till planeringsunderlaget som möjliggör ett gemensamt tillvägagångssätt för hur ekosystemtjänster ska implementeras och integreras i kommunens olika ansvarsområden.

7.3 Bebyggelse, kulturmiljö och landskap

Kulturmiljö är miljöer som människan påverkat genom tiderna och som därför vittnar om historiska och geografiska sammanhang. Det kan gälla allt från enskilda byggnader eller objekt till stora landskapsavsnitt.

Tidsmässigt kan kulturmiljöer vara allt från förhistoriska lämningar till dagens bebyggelsemiljöer. Kulturmiljön är en viktig del av vårt kulturarv som vi medvetet eller omedvetet förmedlar i form av traditioner, idéer och värden mellan generationer. Kulturarvet bidrar till en stimulerande livsmiljö och är en viktig resurs för rekreation, friluftsliv, turism- och besöksnäring. För att kulturmiljövärden ska bestå är det viktigt att kontinuiteten i miljön upprätthålls, till exempel genom att kulturmiljöers ursprung är fortsatt tydliga och att kopplingar mellan olika tider bevaras.

Begreppet kulturhistoriskt värde definieras i Riksantikvarieämbetets plattform för kulturhistorisk värdering och urval (2015) som "de möjligheter materiella och immateriella företeelser kan ge vad gäller att inhämta och förmedla kunskaper om och förståelse av olika skeenden och sammanhang samt därigenom människors livsvillkor i skilda tider, inklusive de förhållanden som råder idag."

Nuläge och förutsättningar

Huddinge kommun har många kulturmiljöer som är värda att bevara. De består av allt från kulturhistoriskt viktiga och tidstypiska kulturlandskap till fornlämningar, bebyggelsemiljöer och enskilda byggnader. Kulturmiljöerna berättar om Huddinge kommuns historia genom de miljöer som tidigare har skapats och har därför en viktig roll som identitetsskapare.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Hanveden i sydöstra delen av kommunen är bland de äldsta kända boplatserna i hela Mälardalen. Där finns en av landets största och tätaste koncentration av boplatser från äldre stenåldern. Det finns även stenåldersfyndigheter på andra platser i kommunen som vid Vårby gård och Gladö. Miljöerna med stenåldersfyndigheter är av Stockholms länsmuseum utpekade som särskilt intressanta och värda att bevara. Rika fyndigheter från järnåldern och framåt finns framförallt i Vårby och Glömstadalen med närliggande områden.

Det moderna Huddinge tog form efter 1800-talets mitt genom utbyggnaden av den västra stambanan mellan Stockholm och Södertälje och senare Nynäsbanan. Dessa blev sedan egenstyrda municipal-samhällen under 1920-talet och präglar Huddinges struktur än idag med stora sammanhängande villaområden i norra delen av kommunen. Från 1950-talet och framåt har Huddinge haft en stark befolkningstillväxt och en kraftig ökning av antalet bostäder. Mellan åren 1960 och 1974 byggdes 14 000 lägenheter i flerbostadshus i Huddinge, många som ett led i den rikspolitiska satsningen Miljonprogrammet. Under 1970-talet växte flera radhusområden fram i Huddinge medan 1980- och 1990-talet främst innebar en utveckling av flerbostadshus i centrumnära lägen och en förtätning med villor i befintliga villaområden.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Miljöbalken 3 kap 6§ säger att mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet så långt som möjligt skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.

I Plan- och bygglagen beaktas särskilt värdefull kulturmiljö i den kommunala planeringen. I 2 kap 3§ anges att planering enligt PBL ska ske med hänsyn till bland annat kulturvärden. Om en väsentlig egenskap går förlorad eller om områdets särart eller karaktär väsentligt ändras sker en förvanskning. För att undvika en förvanskning måste därför bärande karaktärsdrag, egenskaper och särarter identifieras och pekas ut. Som ett allmänintresse är kulturmiljöperspektivet en central och ibland avgörande aspekt för lämpligheten i att bebygga ett markområde. Särskild hänsyn ska alltid tas till kulturvärdena på platsen. Centralt i den kommunala planeringen är begreppet Särskilt värdefull, som kan gälla enskilda byggnader, bebyggelseområden och allmänna platser. Råd för definition av särskilt värdefull/byggnad/bebyggelse finns angivet Boverkets föreskrifter och råd (BFS 2016:6). Ett förbud mot förvanskning av särskilt värdefulla byggnader finns i PBL 8 kap 13 §.

Planområdet innehåller ett stort antal fornlämningar som skyddas enligt 2 kap Kulturmiljölagen. Alla markgrepp inom fornlämningsområden kräver tillstånd enligt Länsstyrelsen.

Kommunen har ett kulturmiljöprogram från år 2019, som bland annat redovisar kommunens särskilt värdefulla kulturmiljöområden och byggnader.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget medger stora förändringar i den fysiska miljön i flera centrala delar av kommunen och inom områden med höga kulturhistoriska värden, exempelvis i Vårby Gård och Huddinge centrum. I planförslaget ställs krav på att fortsatt planering ska ta hänsyn till framtaget kulturmiljöprogram och att särskilda kulturmiljöutredningar ska ingå i framtagande av nya detaljplaner inom och i angränsning till för kulturmiljön särskilt värdefulla områden. Sammantaget bedöms planen innebära risk för stor påverkan jämfört med nuläget. Jämfört med nollalternativet, som också medger en stor exploatering men inte ställer lika tydliga krav på hantering av kulturmiljöfrågorna, bedöms planförslaget medföra **små negativa konsekvenser** på kommunens kulturhistoriska värden, under förutsättning att kulturmiljöutredningar tas fram i kommande detaljplanering.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Den största andelen ny bebyggelse i planförslaget tillkommer inom redan bebyggda områden, bland annat för att dra nytta av befintlig infrastruktur. I närhet till spårväg ska särskilt hög och tät bebyggelse premieras. Målkonflikten mellan föreslagen omfattande utveckling och andra allmänna intressen - inom för kommunen kulturhistoriskt värdefulla delar - innebär att det finns en risk för ingrepp i alternativt ianspråktagande av dessa värden och därmed även ett bevarande av dessa kulturmiljöer. Områden som pekats ut som stadsutvecklingsområden för större förändring som också berör i kulturmiljöprogrammet utpekade kulturmiljövärden är Vårby Gård, Huddinge centrum, Ormenlänge (Masmo) och Grantorp (Flemingsberg). Ytterligare kulturmiljövärden finns i områden som är utpekade som stadsutvecklingsområden för mindre förändring. Även i Segeltorp och Loviseberg, som är utvecklingsområden under utredning, hyser stora kulturmiljövärden. Detta kan, beroende på hur väl planerade utbyggnader anpassas till berörda kulturmiljöer, medföra små till stora negativa konsekvenser för kulturmiljön relativt nuläget. De primära utbyggnadsområdena är desamma i nollalternativet, och också i nollalternativet sker en omfattande utbyggnad. Den blir dock troligtvis något lägre än i aktuellt planförslag.

Det är generellt svårt att förutse planens konsekvenser för kulturmiljön i detta skede, då konsekvensernas storlek är beroende på vilken hänsyn som tas till kulturmiljövärden i den kommande detaljplaneringen. Den lokala påverkansgraden bör utredas i kommande detaljplaner.

För att säkerställa hänsyn till kulturmiljövärden i kommande skeden anges i planförslaget att i de fall utveckling planeras inom värdefulla kulturmiljöer ska kulturmiljöprogrammet finnas som underlag till beslut om hur och om dessa miljöer kan förändras och utvecklas. Vidare anges i planförslaget att när ändringar planeras i eller i anslutning till områden utpekade i kulturmiljöprogrammet som särskilt värdefulla kulturmiljöer eller byggnader, ska kulturmiljöutredning göras och antikvarisk kompetens ska delta i detaljplanprocessen. Planförslaget ger på detta sätt goda förutsättningar att värna kulturhistoriska värden i den fysiska planeringen, och minska de negativa konsekvenserna av exploateringen.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

Inga åtgärder föreslås.

7.4 Klimatpåverkan

Utsläpp av växthusgaser till atmosfären ger upphov till negativ klimatpåverkan som påverkar hela vår planet. All ny bebyggelse medför utsläpp av växthusgaser som påverkar klimatet. Hur omfattande utvecklingen är och var i kommunen denna sker är viktiga faktorer att ta hänsyn till vid bedömningen av planens klimatpåverkan. Enligt plan- och bygglagen ska kommunen ta hänsyn till miljö- och klimat-aspekter i sin planering. I följande avsnitt bedöms hur väl översiktsplanen hanterar möjligheten till minskad klimatpåverkan genom fysisk planering.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Nuläge och förutsättningar

De direkta utsläppen av växthusgaser i Huddinge kommun mellan åren 1990–2018 följer en nedåtgående trend. År 2019 låg de direkta växthusgasutsläppen per invånare på 1,4 ton⁴. Minskningen kan framför allt härledas till de minskade utsläpp som skett inom kommunens industri- och energiförsörjningssektor. De tre sektorer som står för majoriteten av växthusgasutsläppen i kommunen är transporter, avfall och avlopp samt produktanvändning. År 2019 stod enligt miljöbokslutet transporter för knappt 60 %, avfall och avlopp för cirka 20 % och produktanvändning för cirka 10% av Huddinges växthusgasutsläpp.

Transportsektorn är den enskilt största källan till växthusgaser inom kommunen. De senaste åren har det visserligen skett en viss minskning av utsläppen från transportsektorn. För att nå regionalt och nationellt uppställda mål är dock behovet av utsläppsminskningar fortfarande mycket stort.

Idag använder 56 procent av kommunens invånare bil för vardagsresor, 19 procent kollektiva färdmedel, 4 procent cykel och 18 procent gång⁵. Den nuvarande trenden är att korta resor inom kommunen med bil ökar medan de minskar med gång och cykel.⁶ Med sina stora genomfartsvägar och järnvägar utgör Huddinge en transitkommun sett ur regionalt perspektiv. Huddinge kommuns huvudvägnät är relativt väl utbyggt och nu genomförda respektive pågående projekt, såsom Tvärförbindelse Södertörn och Förbifart Stockholm, kommer att stärka vägsambanden ytterligare. Att bygga nya transportleder leder i förlängningen till ökad bilism, vilket i sin tur leder till trängsel och köbildning⁷. Tillgången till kollektivtrafik i Huddinge är god. Busslinjenätet är dock föråldrat och i behov av att anpassas till målpunkter och invånarnas behov⁸. I dagsläget bor omkring 70 procent av Huddinges invånare inom ett avstånd på 1 200 meter från närmaste förbindelse för spårtrafik⁹.

Energiförsörjning är även delvis en källa till växthusgaser. Idag försörjs majoriteten av hushållens och företagets energibehov i Huddinge av fjärrvärme. Fjärrvärmens produceras huvudsakligen i Igelsta av Söderenergi AB, till cirka 90 procent av förnyelsebara bränslen. En del värmeförsörjning sker dock fortfarande med direktverkande el och/eller olja.

Inkluderas de indirekta utsläppen av växthusgaser till följd av konsumtion i kalkylen är utsläppen, per Huddingebo och år, 10 ton (2015). Utsläppen har legat på samma nivå sedan år 2004. Målet som satts innebär en reduktion till 4 ton per person år 2030¹⁰.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Klimatlagen trädde i kraft i svensk lag 1 januari 2018. Den binder regeringen vid att föra en politik för att Sveriges nettoutsläpp av växthusgaser senast år 2045 ska vara noll. De svenska målen är satta mot bakgrund av de mål som EU satt till 2030. Unionens samlade utsläpp ska minska med 40 procent till detta år jämfört med 1990.

Sverige har satt etappmål för de delar av utsläppen som inte omfattas av utsläppshandeln. Utsläppen från inrikes transporter, förutom inrikesflyg, ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010.

⁴ <http://miljobarometern.huddinge.se/miljoprogram-20172021/klimat-och-luft/vaxthusgasutslappen-ska-minska/vaxthusgasutslapp-per-invanare/>

⁵ Uppföljning av trafikstrategin (baseras på data från RVU (resvaneundersökning) 2016 utförd av Trafikanalys.)

⁶ Uppföljning av trafikstrategin (baseras på data från RVU (resvaneundersökning) 2016 utförd av Trafikanalys.)

⁷ <https://sverige2025.boverket.se/regional-utveckling-behover-utbyggd-kollektivtrafik.html>

⁸ Uppföljning av trafikstrategin

⁹ Uppföljning av trafikstrategin (Stationsnära lägen, Spacescape 2018)

¹⁰ Uppföljning av Hållbart Huddinge 2030 – hållbarhetsrapport 2020 På väg mot ett hållbart Huddinge i en hållbar värld.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

I Huddinges miljöprogram 2017–2021 beskrivs kommunens mål för en minskad klimatpåverkan. I programmet beskrivs exempelvis att: *Utsläppen av växthusgaser per invånare ska minska med 74 procent till år 2030 jämfört med år 1990. Energianvändningen i kommunägda byggnader ska minska med 50 procent till år 2050 och utsläpp från tjänsteresor med bil och flyg ska minska med 50 procent 2021 jämfört med år 2017.*

Planförslagets konsekvenser

Planförslagets konsekvenser i termer av klimatpåverkan är svårbedömda. All planläggning som leder till ny bebyggelse medför utsläpp av växthusgaser. I Huddinge planeras omfattande utveckling med stora nya bostadsområden och utbyggd infrastruktur. Kommunen ger dock minskad klimatpåverkan större plats i den nya översiktsplanen genom ett eget målområde och utöver påverkan från transporter beskrivs även hur kommunen ska arbeta för att minska klimatpåverkan från byggskede, renoveringar, energiproduktion, avfallshantering mm.

Betydelsen av att värna om befintliga våtmarker framhävs och parallellt planeras för att skapa nya. Då våtmarker är viktiga kolsänkor anses detta vara en positiv åtgärd.

Huddinges vision är att mark ska användas smart och att komplettering av bebyggelse med närhet till kollektivtrafik ska prioriteras. Samtidigt medger planen även utveckling genom exempelvis omvandling av vissa fritidhusområden till permanentbostäder vilka inte ligger i kollektivtrafikhärlägen och därmed riskerar att öka bilberoende i dessa områden. Planförslaget bedöms medföra **både positiva och negativa konsekvenser kopplat till klimatpåverkan** jämfört med nollalternativ.

Jämfört med nuläget medför planen större negativa konsekvenser på grund av den omfattande planerade exploatering som medför utsläpp av växthusgaser.

Ur ett klimatperspektiv är all ny bebyggelse förenat med ett koldioxidavtryck och därmed en negativ klimatpåverkan. Planen medger omfattande utveckling med stora nya bostadsområden och utbyggd infrastruktur.

Gång-, cykel- och kollektivtrafik ska enligt planförslaget prioriteras när kommunen utvecklas. Det är positivt att kommunen vill prioritera och möjliggöra för mer hållbara och klimatsmarta färdmedel och resealternativ. I mark- och vattenanvändningskartan finns prioriterade befintliga och framtida kollektivtrafik- och cykelstråk markerade. Det är positivt att det tydligt går att utläsa var sådana satsningar planeras. Under inriktningen *minskad klimatpåverkan av byggande och markanvändning* anger kommunen att marken ska användas smart med komplettering av bebyggelse med närhet till kollektivtrafik och i redan bebyggda områden. Det är bra att ny bebyggelse planeras i kollektivtrafikhärlägen som redan är ianspråktagna.

Enligt mark- och vattenanvändningskartan kommer det att tillåtas mer bebyggelse även inom andra områden som bland annat presenteras under *Utveckling övrig bebyggelse*, vilka istället kan ge ett ökat bilberoende då de ligger längre ifrån kollektivtrafik, kommunal service etc. Vid flera platser innebär dessa utvecklingsområden även att skogsområden tas i anspråk, ett exempel på ett sådant problematiskt utvecklingsområde utpekats vid Loviseberg. Detta kan vara motstridigt med kommunens framtida anpassning till ett ändrat klimat. Samtliga utvecklingsområden följer dock med från den föregående översiktsplanen vilket medför att det inte blir några nämnvärda konsekvenser jämfört med nollalternativet.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Även utvecklingen av Loviseberg och Kungens kurva kan komma att bli problematiska om utvecklingen av Spårväg Syd sker långt efter upprättandet av bebyggelsen. Detta kan bidra till att ett initialt bilberoende utvecklas som kan vara svårt att bryta på lång sikt, vilket är negativt ur klimatsynpunkt.

Vidare belyser planförslaget att befintliga våtmarker ska bevaras i kombination med återskapande eller nyanläggning av våtmarker i områden där avsaknad råder. Lämpliga platser för potentiellt återskapande eller nyanläggning visas tydligt i plankartan. Denna åtgärd anses vara positiv ur klimatsynpunkt då våtmarker är en viktig kolsänka och följaktligen bidrar en ökad våtmarksareal till ett ökat upptag av kol.

Enligt planförslaget ska kommunen arbeta aktivt för att utvecklingen och nybyggnationen medför så lite klimatpåverkan som möjligt. Kommunen ska exempelvis uppmuntra byggaktörer och entreprenörer att använda ett livscykelperspektiv. Det är positivt att kommunen lyfter byggsektorns påverkan på klimatet genom att bland annat uppmuntra till återbruk samt möjliggöra för delningsekonomi mellan byggaktörer, det vill säga delning av saker och tjänster. Detta är i linje med lagkravet på klimatdeklaration vid uppförande av byggnader som trädde i kraft 1 januari 2022.

Vidare uppmärksammar planen att ett samarbete med Trafikverket och andra aktörer har inletts för att främja elektrifiering av transportsystemet inom kommunen och således minimera klimatavtrycket från transportsektorn. Planerade åtgärder är bland annat utbyggnad av laddningsinfrastrukturen, vilket ses som positivt.

För att minimera klimatpåverkan ytterligare vore det fördelaktigt om kommunen utvecklade sitt resone-mang och gav exempel på fler konkreta åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser. Ett exempel kan vara implementering av gränsvärden för växthusgasutsläpp inom kommunala projekt i kombination med kravställande av klimatkalkyler.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Implementering av gränsvärden för växthusgasutsläpp i kommunala projekt, till exempel enligt branschinitiativet LFM30:s metodik.

7.5 Risk och klimatanpassning

Risk och säkerhet inom samhällsplanering är ett allmängiltigt begrepp som kan avse en lång rad händelser med mycket varierande allvarlighetsgrad. Begreppet risk avser i detta sammanhang kombinationen av sannolikheten för en händelse och dess konsekvenser. Individrisken är sannolikheten att omkomma för en person som kontinuerligt vistas på en specifik plats, exempelvis på ett visst avstånd från en transportled.

Framtidens klimat kommer att skilja sig från dagens, bland annat förutses ökade nederbörds mängder samt höjda medeltemperaturer. Värmeböljor och översvämningar bedöms inträffa allt oftare. Såväl nuvarande som tillkommande bostäder och infrastruktur behöver anpassas till klimatförändringarnas effekter.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Skred sker när en sammanhängande jordmassa kommer i rörelse och förekommer främst i silt- och lerjordar eller i siltiga eller leriga moräner om moränen är vattenmättad. Vid ett ras rör sig block, stenar, grus- och sandpartiklar fritt. Ras sker i bergväggar, grus- och sandbranter. Den gemensamma nämnaren är att både skred och ras kan inträffa utan förvarning. Den naturliga erosionsprocessen anpassar branter och slänter till ett jämviktssläge. Små förändringar av denna jämvikt kan utlösa skred eller ras. Landhöjningen, klimatet och människans ingrepp i naturen förändrar markens stabilitet. Under årens lopp kan därför säker mark bli osäker. Även denna typ av risker måste hanteras i planeringen.

Nuläge och förutsättningar

I Huddinge kommun finns i nuläget vissa områden som identifierats som riskområden vid extrema skyfall. Kommunen genomkorsas av ett antal större stråk för transporter av farligt gods. Väg E4/E20, väg 259 och väg 73 är primära transportleder för farligt gods och väg 226 är en sekundär transportled för farligt gods. Det finns även flera områden som identifierats som riskområden kopplat till ras och skred.

Flera viktiga samhällsfunktioner är idag lokaliserade till områden i kommunen som riskerar att påverkas av skyfallssituationer och resulterande översvämningar; till exempel 73 förskole- och skolbyggnader, ett sjukhus och flera vårdcentralbyggnader i områden som utgör topografiska sänkor. Enskilda bostadshus riskerar att översvämmas på grund av skyfall men även vid höga flöden i vattendrag, framför allt längs Tyresån. Väg E4/E20 vid Kungens kurva ligger i en topografisk sänka. Nynäsbanan öster om Länna är i dagsläget utsatt eftersom spåren där passerar ett område med dålig markstabilitet. Vissa planerade förtättnings- och exploateringsområden riskerar att påverkas. Bland annat är 126 hektar bebyggelse planerad i områden som utgör topografiska sänkor, till exempel stora områden kring Huddinge station.¹¹

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Längs transportleder finns rekommenderade säkerhetsavstånd på mellan 25 och 40 meter beroende på vilken typ av transporter som tillåts. Intill järnväg och primära transportleder för farligt gods rekommenderas ett skyddsavstånd på minst 25 meter. Enligt Länsstyrelsens rekommendationer ska bostadsbebyggelse placeras 75 meter från transportled för farligt gods.

Enligt plan- och bygglagen 2 kap 5 § ska risker för människors hälsa och säkerhet beaktas i all planering.

Planförslagets konsekvenser

Ett av planens övergripande delmål är att Huddinge kommun ska skapa miljöer som kan möta konsekvenserna av ett förändrat klimat. De främsta utmaningarna som kommunen presenterar är kopplade till värmeöar orsakade av höjda temperaturer, översvämningar samt erosion, ras och skred.

All planläggning ska enligt planförslaget utföras utifrån de åtgärder som föreslås i kommunens klimat- och sårbarhetsanalys, handlingsplan för klimatanpassning samt miljöprogram och grönplan. Planen visar tydligt på hur problematik avseende förhöjda temperaturer och översvämningrisker ska hanteras och förebyggas, vilket anses positivt. Genom krav på vidare utredningar bedöms förslaget även kunna hantera risker kopplat till skred, ras och erosion samt hantering av markföroreningar på ett bra sätt. Dock medför planläggningen även ett ökat behov av att rena och fördröja dagvatten då genomsläpplig naturmark tas i anspråk till förmån för bostäder och lokalvägar, vilket hade kunnat undvikas

¹¹ Handlingsplan för klimatanpassning, 2017

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

om nollalternativet i stället tillämpades. Med utgångspunkt i att planförslaget genomförs bedöms beskrivna åtgärder kopplat till hantering av risker och klimatanpassning medföra **måttliga till stora positiva konsekvenser** jämfört med nollalternativet.

I mark- och vattenanvändningskartan finns större anläggningar för hantering av dagvatten markerade. Det är positivt att dessa presenteras på mark- och vattenanvändningskartan då det blir tydligt i den framtida planeringen vilka områden som är särskilt prioriterade. Kommunen har även tagit ställning till att inte bygga i områden där bebyggelse bedöms ta skada vid 100-årsregn. Vidare ska kommunen undvika att planera ny bebyggelse i låglänta eller instängda områden. Genom att kartlägga lämpliga klimatanpassningsåtgärder vid ny exploatering minimerar kommunen risken för att viktiga åtgärder missas. Det är positivt att planen på ett tydligt sätt lyfter vikten av att hantera översvänningsproblematik i det befintliga beståndet. Det är även positivt att kommunen särskilt nämner beredskap och risk- och sårbarhetsplanering kopplat till samhällsviktig verksamhet.

Enligt planen ska kommunen planera för att säkerställa en god dagvatten- och skyfallshantering och peka ut lågpunkter i den framtida planläggningen. I Loviseberg beskrivs exempelvis att infiltration och klimatreglering ska prioriteras när området utvecklas från natur/jordbruksmark till bostadsområde.

Byggnader ska placeras så att de inte riskerar att översvämmas och gröna områden ska skapas i lågpunkter för att rena regnvatten. Det är positivt att vikten av rening och klimatanpassning tydligt lyfts i planen. En planläggning av Loviseberg möjliggör för omfattande dagvattenhantering vilket är positivt. Samtidigt medför planläggningen av området att behovet av rening och fördröjning ökar markant då genomsläpplig naturmark tas i anspråk till förmån för bostäder och lokalvägar.

Höjda temperaturer medför en risk för värmeböljor, särskilt i stadsmiljö med begränsad andel vegetation. Genom att planera in ekosystemtjänster i kommunens utvecklingsområden, exempelvis grönska och träd, menar kommunen att risker kopplat till värmeböljor och värmeöar minimeras. Det är positivt att kommunen lyfter ökade temperaturer som en utmaning i kommande planskeden.

Planförslaget innebär att bostäder ska byggas i kollektivnära lägen intill väg och järnväg vilket resulterar i att fler bostäder ligger i anslutning till farligt gods leder. Enligt planförslaget ska kommunen hantera risker kopplade till ny bebyggelse i närhet av industrier eller transporter av farligt gods. Detta görs genom att ta fram riskutredningar i samband med planläggning av ny bebyggelse. Genom att i den kommande planläggningen säkerställa att dessa utredningar tas fram bedöms kommunen hantera frågan på ett bra sätt. Även kopplat till risker orsakade av föroreningar i mark eller risker kopplade till ras, skred och erosion bedöms planen ge ett bra stöd för kommande planläggning. Enligt planen ska kommunen kartlägga riskområden och hänsyn till dessa ska sedan tas i kommande planskeden.

Med anledning av att kommunen planerar att genomföra riskutredningar bedöms förslaget innebära en acceptabel risk kopplat till transport av farligt gods. Hänsyn och riktlinjer bedöms delvis ge goda förutsättningar att möta utmaningar kopplat till framtida översvämningar.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Planering inom riskområden för urbana värmeöar och höga temperaturer ska göras med hänsyn till Folkhälsomyndighetens riktvärden¹²

¹² Folkhälsomyndigheten (2019) Kartläggning av bebyggelse med risk för höga temperaturer. Metodbeskrivning av GIS-verktyg utifrån marktäckning.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

7.6 Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön

Vad som är god hushållning med mark och vatten baseras bland annat på miljöbalkens hushållningsbestämmelser i kapitel 3 och 4. Där anges att företräde ska ges åt sådan markanvändning som medför en hushållning som är god ur allmän synpunkt. Bestämmelserna omfattar bland annat markområden som har värde eller betydelse för jord- och skogsbruk samt utvinning av värdefulla ämnen och material.

Hushållning med mark- och vatten samt den fysiska miljön i övrigt är ett av de perspektiv som ska uppmärksammas enligt miljöbalkens bestämmelser om miljöbedömningar. Naturresurser är de råvaror som vi människor kan nyttja från naturen. Dessa resurser kan vara ändliga eller förnyelsebara. Det är dock alltid viktigt att de nyttjas på ett effektivt och miljöanpassat sätt så att de kan nyttjas även av framtida generationer.

Nuläge och förutsättningar

Odlingsbar mark är en begränsad resurs som kan ge livsmedel, energi eller foder och bidrar därmed till en rad försörjande ekosystemtjänster. Om jordbruksmarken förvaltas väl kan den generera resurser i tusentals år framöver. I Sverige minskar arealen jordbruksmark succesivt varje år¹³. I Huddinge finns flera områden med jordbruksmark, exempelvis i Glömstadalen och norr om Flemingsberg. Majoriteten av jord- och skogsbruksmarken i kommunen ligger inom områden som även hyser stora natur- och kulturmiljövärden samt rekreativa värden.

Kommunen arbetar aktivt med att värna om jordbrukets och odlingslandskapets värden för den biologiska mångfalden. Exempelvis genom att främja lokal livsmedelsförsörjning på kommunens mark samt verka för att detta även sker på icke kommunalägd mark.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Miljöbalkens bestämmelser om hushållning med mark och vatten ska tillämpas i planeringen. Enligt 2 kap 6 § miljöbalken ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Jord- och skogsbruk är enligt 3 kap. 4 § miljöbalken av nationell betydelse. Enligt bestämmelserna i 3 kap. 4 § är markens brukningsvärde centralt för bevarandeintresset. Det är således jord- och skogsbruksnäringen som är av nationellt intresse, inte enbart marken. Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för anläggningar som tillgodoser väsentliga samhällsintressen, om detta behov inte kan tillgodoses tillfredsställande på annan plats. Skogsmark ska så långt som möjligt skyddas från åtgärder som försvårar rationellt skogsbruk.

Omvandling av skogs- eller jordbruksmark till exploaterat område omfattas normalt av 12 kap. 6 § miljöbalken som gäller verksamheter och åtgärder som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön och ska därmed anmälas till länsstyrelsen för samråd. 12 kap. 9 § miljöbalken är inte tillämplig om marken ska tas i anspråk för verksamhet vars tillåtlighet har prövats i särskild ordning.

¹³ *Jordbruksmarkens värden*. Jordbruksverket, 2020 samt <https://jordbruksverket.se/jordbruket-miljon-och-klimatet/jordbruksmarkens-varden>

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Planförslagets konsekvenser

Bortsett från utvecklingen i och omkring Loviseberg samt den omfattande infrastruktursatsningen som planeras i kommunen, bedöms planförslaget orsaka begränsade konsekvenser i termer av hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt. Utvecklingen i Loviseberg och ianspråktagandet av mark i samband med infrastrukturutvecklingen bedöms som omfattande och irreversibelt, där kvarvarande jordbruksmark minskas i storlek och blir fragmenterat, vilken bidrar till en försämring av kvalitet och brukningsvärde. Det innebär dock inga stora förändringar mot den gällande översiktsplanen från 2014 där områden redan har pekats ut för bebyggelse. Sammantaget bedöms planförslaget medföra **varken positiva eller negativa konsekvenser** jämfört med nollalternativet. Jämfört med nuläget innebär planförslaget större negativa konsekvenser med anledning av andelen jordbruksmark och värdefull naturmark som tas i permanent anspråk.

Förtätning av bebyggelsen längs starka kommunikationsstråk ger positiva konsekvenser i form av att marken används på ett effektivt sätt. En hög exploateringsgrad innebär att sammanhängande naturområden kan sparas samtidigt som kommunen bidrar till bostadsförsörjning och arbetsplatser med hög regional och lokal tillgänglighet. En tät bebyggelse ger också förutsättningar för effektivt nyttjande av infrastruktur av olika slag.

För ett av planförslagets fem utvecklingsområden, Loviseberg, utgör exploatering av jordbruksmark en förutsättning för områdets utveckling. Enligt planförslaget gör kommunen bedömningen att markanvändning för blandad bostadsbebyggelse med tillhörande service är en mer lämplig markanvändning och av ett större samhällsintresse jämfört med att fortsatt bruka den befintliga jordbruksmarken i Glömstadalen. Denna avvägning behöver säkerställas i kommande detaljplanering. Den planerade exploateringen av jordbruksmark uppstår även i nollalternativet, vilket medför att det inte blir några nämnvärda konsekvenser jämfört med nollalternativet.

Planförslaget förutsätter omfattande utbyggnad av infrastruktur, däribland Tvärförbindelse Södertörn och Spårväg Syd som kommer att ianspråka såväl jordbruksmark som skogsmark. Tvärförbindelse Södertörn och Spårväg Syd bedöms dock genomföras även i nollalternativet. Planförslaget och nollalternativet medger även att en del av Gömmarens naturreservat tas i permanent anspråk och bebyggs. Detta område utgörs i nuläget av skogsmark. Även det större område som utgör bebyggelsereserv för framtida utveckling (söder om Högmora) utgörs idag av skogsmark. Åtgärderna bedöms vara negativa både till följd av ianspråktagande av mark och genom ökad fragmentering jämfört med nuläget; de uppstår dock till stor del även i nollalternativet, vilket medför att det inte blir några nämnvärda konsekvenser jämfört med nollalternativet.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

Inga åtgärder föreslås.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

8 Sociala konsekvenser

Planförslagets sociala konsekvenser redovisas i fem perspektiv: dess konsekvenser för *hälsa och livsmiljö*, hur väl planen bidrar till att skapa *trygghet och trivsel*, om planförslaget bidrar till *ett hållbart vardagsliv och ett levande samhälle* samt dess konsekvenser för *social sammanhållning, inkludering och identitet*.

8.1 Hälsa och livsmiljö

Vid planläggning ska områden och bostäder planeras så att de bildar en god livsmiljö samt främjar en god hälsa för människor som lever och verkar inom området. Buller, dålig luftkvalitet, stömljud, vibrationer och markföroreningar påverkar människors hälsa negativt.

Frisk luft är viktig eftersom luftföroreningar kan påverka människors hälsa. Forskning visar att barn är känsligare för luftföroreningar än vuxna.

Buller definieras som oönskat ljud och kan påverka människors hälsa och välbefinnande. I Sverige utgör trafikbuller den vanligaste källan till bullerstörningar. Även verksamheter eller andra aktiviteter kan ge upphov till störningar.

Med stömljud avses högfrekventa vibrationer alstrade av exempelvis spårtrafik som via fasta material sprids till närliggande byggnader och då orsakar ett hörbart mullrande ljud. Stömljud stör mest på natten då annat bakgrundsljud inte hörs lika mycket.

Vibrationer kan uppstå till exempel när godståg passerar över lösa jordar så som lera. Komfortvibrationer är vågrörelser som människan inte kan höra men känna av.

Nuläge och förutsättningar

Luften i Huddinge påverkas både av lokala utsläppskällor och av långväga föroreningar som transporteras dit. Vägtrafiken utgör den enskilt största lokala källan till luftföroreningar och buller såväl i hela regionen som i Huddinge kommun. Högtrafikerade gator och partiklar från vägtrafiken påverkar luftkvaliteten negativt. Ändå är luftkvaliteten i kommunen i huvudsak god.

Längs de större vägarna och vid järnvägar finns bullerstörda områden och stömljud och vibrationer kan uppstå. Störningar på grund av trafikbuller är vanligast i kommundelarna Segeltorp och Flemingsberg. Störningar från annat buller är vanligast i Vårby och Flemingsberg. Nivåerna är som högst utefter de vägar som har störst trafikflöden, väg E4/E20, Huddingevägen, väg 73, Glömstavägen och Häradsvägen, samt utmed järnvägarna. Övriga källor till buller är bland annat kraftigt bullrande verksamheter såsom bergtäkter, krossar, skjutbanor, motorsport samt industrier. Buller utgör ett hot mot Huddinges höga rekreativa värden. Inom Flemingsbergsskogens, Paradisets och Gömmarens naturreservat finns dock platser som i stort sett är fria från samhällsbuller.

Äldre avfallsupplag som för närvarande finns i området bör kontrolleras för förorenad mark.

I Huddinge finns goda möjligheter till ett rikt friluftsliv och därmed goda förutsättningar för god hälsa och livsmiljö. I dagsläget är kommunen mycket utspridd och i vissa områden mindre tätbebyggd vilket innebär mindre risk för trafik, buller och förorenad luft, men också längre vägar och sämre tillgång till

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

viktiga samhällsfunktioner. Vägstrukturen, kopplingar mellan kvarter samt otät eller utspridd bebyggelse kan innebära risk för livsmiljön och den upplevda säkerheten.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Miljö kvalitetsnormer, MKN, för luft är antingen så kallade gränsvärdesnormer för föroreningsnivåer i utomhusluft som inte får överskridas, eller så kallade målsättningsnormer som ska eftersträvas. De flesta miljö kvalitetsnormerna för luftkvalitet är gränsvärden som ska följas och som inte får överskridas. I gatumiljö ska normen vara uppfylld vid trottoarerna. MKN för partiklar (PM10) är satt till 50 mikrogram per kubikmeter (dygnsmedelvärde) och 40 mikrogram per kubikmeter (årsmedelvärde). MKN för kvävedioxid är satt till 90 mikrogram per kubikmeter (timmedelvärde), 60 mikrogram per kubikmeter (dygnsmedelvärde) och 40 mikrogram per kubikmeter (årsmedelvärde).

Den bästa informationen om marknära ozons hälsoeffekter kommer från WHO och är baserad på relativt kortvariga höga exponeringar. Enligt WHO:s riktlinjer från 2005 bör dagliga 8-timmars maximumvärden inte överstiga 100 mikrogram per kubikmeter. I Sverige är MKN för marknära ozon satt till 120 mikrogram per kubikmeter under samma period.

Det nationella miljö kvalitetsmålet *Frisk luft* går något längre än kraven som ställs för miljö kvalitetsnormer. Enligt klimatmålet ska luften vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Enligt rådande förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader (2015:216) bör buller från spårtrafik och vägar inte överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden. För bostadsbyggnader om högst 35 kvadratmeter är riktvärdet för ekvivalentnivån vid fasad istället 65 dBA (regler om maxvärde saknas). Reglerna tillämpas vid ny bebyggelse, nya detaljplaner och bygglov. För äldre och befintlig bebyggelse kan andra riktvärden gälla utifrån de regler som gällde vid tidpunkten för byggande. Vid åtgärder på järnvägar eller andra spår anläggningar avser riktvärdet för buller utomhus 55 dB(A) ekvivalentnivå vid uteplats och 60 dB(A) ekvivalentnivå i bostadsområdet i övrigt.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget medger omfattande utveckling i anslutning till trafikleder eller järnväg vilket medför stora utmaningar kopplat till människors hälsa. Nya bostäder, parker och andra platser där människor vistas ska enligt planförslaget placeras inom områden där luftkvaliteten och bullernivåerna är så god/låga som möjligt. Kommunen gör dock ställningstagandet att behovet att bygga nya bostäder i kollektivtrafiknära lägen ska prioriteras trots eventuella problem med buller, stömljud eller vibrationer. Sammantaget bedöms planförslaget jämfört med nollalternativet medföra **måttliga negativa konsekvenser** för människors hälsa kopplat till buller, stömljud och vibrationer och risk för **små negativa konsekvenser** för människors hälsa orsakat av luftkvalitet. Jämfört med nollalternativet medför planförslaget också **små positiva konsekvenser** på grund av åtgärderna som föreslås för att förbättra bullernivån och luftkvalitet. Samma gäller jämförelsen med nuläget. En kraftig förtätning, som planförslaget medger och som inte finns i lika stor utsträckning i nuläget, innebär dock en risk för försämrade bullernivåer och luftkvalitet jämfört med nuläget.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

- Vidare exploatering, nybebyggelse och förtätning vid knutpunkter för kollektivtrafik innebär negativa konsekvenser när det gäller buller och luftkvalitet och påverkar människornas hälsa och livsmiljö negativt.
- Nya bostäder och annan verksamhet innebär även en ökad andel trafik till, från och inom områdena vilket i sig medför negativa konsekvenser avseende luftkvaliteten och bullernivån, såväl som livsmiljön för människorna. Kommunen är medveten om att luftkvalitet och buller kan försämrats av den planerade exploateringen. De föreslagna åtgärderna i planförslaget kan mildra de negativa effekterna, men ökad trafik och därav följande luft- och bullerstörningar kan definitivt uppstå eller förvärras.
- I planförslaget anges även att kommunen ska arbeta aktivt med att förbättra luftkvaliteten i befintliga miljöer och tillsammans med aktörer som Trafikverket genomföra åtgärder för att möjliggöra detta. Det är positivt att kommunen eftersträvar att förbättra luftkvaliteten i hela kommunen och inte enbart vid ny planläggning. Att till exempel verksamheter kan fungera bullerdämpande om de placeras mellan bullerande trafikleder och bostäder är en faktor som mildrar de negativa konsekvenserna. Det är bra att kommunen planerar att genomföra åtgärder som mildrar negativa sociala konsekvenser, men en risk för negativa sociala konsekvenser finns kvar.
Det bedöms positivt att barns livsmiljöer och hälsa står i förgrunden i planeringen eftersom skolgårdar och andra miljöer där barn och ungdomar umgås är särskilt skyddsvärda när det kommer till buller och luftföroreningar.
- Stadsmässigheten kommer att stärkas enormt genom att stadsdelar vidareutvecklas längs viktiga kollektivtrafikplatser. Tillgången till samhällsservice stärks, distanserna minskas och stadsdelarna får en mer urban känsla i dessa områden, vilket medför stora positiva konsekvenser. I planen beskrivs målkonflikten mellan att planera i kollektivtrafiknära områden och samtidigt undvika bostadsbebyggelse i bullerutsatta områden där luftkvaliteten är dålig idag. Kommunen gör dock ställningstagandet att behovet av att bygga nya bostäder i kollektivtrafiknära lägen ska prioriteras trots eventuella problem med buller, stömljud, vibrationer eller luftföroreningar.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

8.2 Trygghet och trivsel

Trygghet och trivsel är viktiga faktorer för såväl den enskildes som för samhällets välmående. Platser där människor kan mötas är en förutsättning för folkliv och kontakt och trivsel mellan invånare. En trygg miljö innebär att alla kan röra sig fritt under alla tider på dygnet utan att behöva känna rädsla. Aspekter som bidrar till en jämställd och jämlik stadsmiljö är tillgång till rekreation, trygga offentliga rum och trygga kopplingar och stråk. Områden i den byggda miljön som ofta upplevs som mindre trygga domineras generellt av storskalig infrastruktur, industri och platser som upplevs tomma, öde och dåligt omhändertagna.

Nuläge och förutsättningar

Huddinge kommun består idag av en variation av olika typer av områden med varierande karaktär och funktion. Funktionsblandning, ett hållbart stadsbyggande som är tätt och blandat, ökar trivselsfaktorn i staden. Upplevelsen av trygghet varierar där exempelvis Flemingsberg och Vårby lyfts som platser med större trygghetsproblematik än övriga områden i kommunen. Flera av kommunens områden är idag separerade av infrastruktur, naturområden eller genom bebyggelsens utformning, vilket också kan påverka den upplevda tryggheten.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Som grund för bedömningen av trygghet och trivsel inkluderas aspekter som planens behandling av trygghetsperspektivet. Vidare lyfter planförslaget aspekter så som trygghetsskapande åtgärder relaterade till viktiga stråk, kopplingar och målpunkter. Planförslagets potential att skapa en trivsamt utveckling analyseras bland annat genom tillgång till grönska och rekreation i förhållande till utvecklingsområdena och den befintliga bebyggelsen. Det är också relevant om planeringen bidrar till att uppfylla Boverkets riktlinjer gällande friarealer samt Boverkets rekommendationer i publikationerna *Planera för rörelse!* och *Plats för trygghet – Inspiration för stadsutveckling*. (Boverket, 2013). Förslaget bedöms även utifrån Folkhälsomål med fokus på mål 5 samt globala målen med fokus på mål 5, 10, 11 och 16¹⁴.

Planförslagets konsekvenser

Trygghet och trivsel är viktiga för människors välbefinnande. Planförslaget fokuserar på en utveckling för trygghetsskapande insatser i områden som idag är präglad av otrygga platser. Planen bedöms bidra till att på en övergripande nivå främja en utveckling mot ökad trygghet jämfört med nollalternativet. Planförslaget medger utveckling av ny omfattande infrastruktur vilket riskerar att nya otrygga platser skapas samtidigt som ytor för rekreation och friluftsliv tas i anspråk vid såväl utveckling av ny infrastruktur och bostadsområden. Sammantaget bedöms planen medföra **små positiva konsekvenser** för den upplevda tryggheten i kommunen jämfört med nollalternativet. Trygghetsproblematiken som finns i vissa områden idag skulle försämrats utan planförslaget. Jämfört med nuläget blir de positiva konsekvenserna ännu större och medför mindre risk för att nya otrygga platser skapas.

¹⁴ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/en-god-och-jamlik-halsa-pa-alla-nivaer/tema-folkhalsa-lokalt-och-regionalt-stod/vad-styr-folkhalsopolitiken/nationella-mal-och-malomraden/>

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Utvecklingen i kommunen ska enligt planförslaget sträva efter att skapa platser som används såväl på dagen som på kvällen vilket leder till liv, rörelse och ökad trygghet och innebär stora positiva sociala konsekvenser. Det bedöms som positivt att det alltid ska tas fram trygghets- och säkerhetsanalyser vid planläggning i områden med stor upplevd otrygghet.

Kommunens planer på att utveckla omfattande infrastruktur medför en risk för tillskapande av otrygga platser. För att sammankoppla olika områden och undvika mellanrum, behöver den nya infrastrukturen överbryggas med exempelvis tunnlar eller broar. I detta sammanhang är överväganden kring utformningen av till exempel gångtunnlar mycket viktiga för att öka trygghetskänslan.

Strategin att utreda möjligheten att utveckla industri intill Tvärförbindelse Södertörns tunnelmynningar kan bidra till att öka tryggheten kring just tunnelmynningarna. Avsaknaden av bostäder eller annan mänsklig närvaro i dessa nattetid innebär dock att denna typ av platser riskerar att upplevas som otrygga. Det bedöms dock vara positivt för området att hänsyn till trygghetsskapande åtgärder lyfts fram i de områdesspecifika planeringsinriktningarna.

Planerna på att utveckla områden som Kungens kurva, som idag pekas ut som ett av kommunens mer otrygga områden, från att vara en plats dominerad av handel till att bli ett mer blandat område med bostäder och arbetsplatser, förväntas bidra till att öka tryggheten. Med boende i området skapas funktionsblandning och därmed förutsättningar för att området kommer att vara livligt även under kvällstid vilket skulle kunna bidra till att öka tryggheten och trivseln.

Ambitionen att tillskapa utrymme inom Kungens kurva för trottoarer och cykelvägar samt fler målpunkter och mötesplatser som lockar människor att röra sig i området och tillkommande bostäder bidrar till att öka förutsättningarna för upplevd trygghet inom området. En vidareutveckling med icke-kommersiell fokus minskar risken för att tomma butiksytor skapas av konkurrerande utbud inom respektive område.

Vårby gård och Vårby Haga planeras att utvecklas främst med mötesplatser, offentliga rum och kommersiell service som är underrepresenterad idag och som kan bidra till ökad trivsel och mer aktivitet i området, vilket bidrar till ökad trygghet. Att utveckla Vårby och att komplettera stadsdelen med fokus på kultur och idrott, leder till en ökad trygghet under kvällstid. Med den planerade utvecklingen av bostäder och nya lokaler för arbetsplatser samt service och ett finmaskigt gatunät, ska Vårby utvecklas till att få större mänsklig närvaro av olika grupper under fler av dygnets timmar vilket medför positiva konsekvenser för stadsdelens trygghet och bidrar till bättre orienterbarhet och skapar goda förutsättningar för en inkluderande stadsdel.

Helt nya kvarter skapas i Flemingsberg och en stark utveckling planeras som förlitar sig på strukturer som gör det möjligt att stanna längre i stadsdelen. Denna inriktning och öppningen av universitetsområdet mot en öppnare stadsdel med olika funktioner ger goda förutsättningar för mer liv och trivsel i stadsdelen och bidrar därmed också till att erbjuda en känsla av trygghet vid olika tider på dygnet.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

8.3 Hållbart vardagsliv och levande samhällen

Det långsiktiga målet medför ett hållbart, levande stadssamhälle fokuserar på tillgängligheten för viktiga vardagstjänster och målpunkter, närheten till grönområden och fritidsaktiviteter och tillgång till hållbart resande såsom kollektivtrafik.

Nuläge och förutsättningar

Centrala Huddinge, Stuvsta och Trångsund, som ligger i de mer tätbefolkade kollektivtrafiknära lägena, har idag god tillgång till mötesplatser, lekplatser och kommunal service, som behöver finnas jämnt utspritt i hela kommunen. De större bristerna på mötesplatser rör framför allt de områden som är rumsligt avskilda från omgivningen och där tillgången till mötesplatser/service är lägre och blir mindre levande. Vårby Haga sticker ut som den del av kommunen som särskilt behöver kopplas bättre till omgivande stadsdelar.

I nuläget har omkring 88 procent av Huddinges invånare max 800 meter till ett grönområde som är större än 5 hektar. Nästan alla invånare har tillgång till en mindre grönyta, minst 1000 kvadratmeter, inom 300 meter.¹⁵ En stor andel av Huddinges grönområden består av natur och en förhållandevis liten del av dessa grönområden är anlagd park. Inom kommunen finns även ett rikt utbud av friluftaktiviteter, exempelvis i form av en skidbacke, badplatser, vandringsleder som Sörmlandsleden och lekplatser. Genom Huddinge går flera regionala cykelstråk såsom Glömstråket, Slagstastråket och Tumbastråket.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Som grund för bedömningen av hållbart vardagsliv och levande samhällen inkluderas bland annat aspekter som målpunkter i vardagen som skolor, förskolor och grönområden i förhållande till hållbara resealternativ och bostäder, både sett det till befintliga beståndet och i förhållande till vad som planeras och vilka utmaningar som översiktsplanen lyfter i nulägesbeskrivningen. Mer konkret analyseras planförslaget utifrån om till exempel Boverkets rekommendationer för tillgänglighet till bostadsnära natur efterföljs och inkluderas, Boverkets riktlinjer i *Planera för rörelse!* och *Friyta för lek och utevistelse för förskolor och skolor* (Boverket 2013) samt hur väl förslaget förväntas bidra till PBL 1 kap 1 § och 2 kap. 3 § p 2. Även Folkhälsomål med fokus på mål 5 samt globala målen med fokus på mål 3, 5, 10 och 11 inkluderas i bedömningen¹⁶.

¹⁵ *Uppföljning av Hållbart Huddinge 2030 – hållbarhetsrapport 2020*. På väg mot ett hållbart Huddinge i en hållbar värld.

¹⁶ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/en-god-och-jamlik-halsa-pa-alla-nivaer/tema-folkhalsa-lokalt-och-regionalt-stod/vad-styr-folkhalsopolitiken/nationella-mal-och-malomraden/>

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget medför till stor del en tätare bebyggelsestruktur samt förbättrad tillgång till service i närområdet vilket i kombination med hållbara resealternativ möjliggör ett hållbart vardagsliv och levande samhälle jämfört med nollalternativet. Jämfört med nuläget blir de positiva konsekvenserna ännu större. Sammantaget bedöms planförslaget medföra **stora positiva konsekvenser** jämfört med nollalternativet. På en övergripande nivå har planen ett stort fokus på att främja hållbara resor genom fokus på utveckling av tillgång till kollektivtrafik och utveckling av gång- och cykelvägnätet. Det kan antas att den planerade tätare bebyggelsestrukturen och utvecklingen av de enskilda kvarteren kommer att bidra till ett levande samhälle.

Att satsa på hållbara resor, prioritera tillgång till kollektivtrafik och utveckling av gång- och cykelvägnätet med fokus på att skapa en tätare bebyggelsestruktur samt förbättra tillgång till service i närområdet och till kultur- och fritidsaktiviteter medför stora positiva sociala konsekvenser. Det finns dock risk för negativa konsekvenser med tanke på hur detta ska uppnås, både vad gäller förbättrade kopplingar samt planens större infrastrukturutveckling. Här framstår det som särskilt viktigt att koppla ihop de olika utvecklingsområdena med befintliga områden och att kvarteren aktiveras för att bli levande. Sammantaget bedöms dock planförslaget medföra stora positiva konsekvenser då det bedöms bidra till ett hållbart vardagsliv och ett levande samhälle.

God tillgång till grönska och rekreation genom att planera för större stadsdelsparker, närparker eller mindre fickparker i samtliga kommundelar medför stora positiva sociala konsekvenser.

Det bedöms även medföra positiva konsekvenser att planera förskolor i anslutning till natur- och grönområden, vilket bidrar till goda förutsättningar för säkerställande av tillgång till friytor och natur för skolbarn. Risk finns dock att planeringen inte alltid kan säkerställa tillgång till större naturytor när en förtätning av stadsmiljöer prioriteras.

Att prioritera utveckling i kollektivtrafiknära lägen bidrar till att möjliggöra för hållbara resor och ambitionen att bygga tätare kring stationerna medför underlag till bostadsnära service vilket skapar goda förutsättningar för ett hållbart vardagsliv och medför stora positiva konsekvenser för stadsdelens invånare.

Fler arbetsplatser med olika karaktär tillsammans med förbättrade kommunikationer i form av Spårväg Syd och tvärförbindelsen ger positiva konsekvenser i form av att människor får lättare att hitta ett lämpligt arbete och skaffa en försörjning. Boende i kommunen kan antingen hitta ett arbete inom kommunen eller pendla inom en större arbetsmarknadsregion. Boende längs kommunikationsstråken i angränsande kommuner kan också pendla till arbete och studier i Huddinge kommun.

En kraftig bostadsbyggnation ger positiva konsekvenser genom att människor får lättare att hitta en lämplig bostad. Särskilt grupper som har förutsättningar att betala ett marknadsmässigt pris och kan efterfråga egenägd bostad eller bostadsrätt. Nybyggnation av bostäder ger dock även en ökad rörlighet på bostadsmarknaden, vilket kan frigöra bostäder i det befintliga beståndet. Dessa kan i högre utsträckning vara tillgängliga även för personer med lägre betalningsförmåga.

Utvecklingen av Kungens kurva som en plats med bostäder, arbetsplatser, förbättrad tillgång till kollektivtrafik och komplettering av ytterligare kommersiell handel, medför positiva konsekvenser och bidrar till att skapa en mer levande och hållbar stadsdel. Prioriteringen av icke-kommersiella mötesplatser medför positiva konsekvenser och skapar variationer.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Det finns en risk för negativa konsekvenser för människor när delar av viktiga grönytor ianspråkats för expansion (som Gömmarens naturreservat) eftersom det gör åtkomsten svårare för människorna runt omkring. Jämfört med nollalternativet är det dock ingen skillnad i de delar av grönområdet som ska användas för utvecklingen. Planen erbjuder också förbättrad tillgänglighet och bättre kopplingar till naturreservatet, vilket gör det lättare för människor att aktivt använda grönytan.

Utvecklingen av Loviseberg är markerad i planförslaget men även planerad i nollalternativet, vilket innebär att genomförandet av planförslaget varken medför positiva eller negativa konsekvenser jämfört med nollalternativet. Området utgörs idag av skogsmark, jordbruksmark och småskalig villabebyggelse, och det finns bra tillgång till grönområden vilket medför goda förutsättningar för rekreation och grönska. Förtätningen av denna stadsdel skulle innebära att vissa delar av grönområden tas till vara och behovet av en varsam utveckling som knyter an till lokal bebyggelse blir tydligt. Tillgången till kollektivtrafik och service för boende i området kommer dock att förbättras med utvecklingen av Loviseberg.

8.4 Social sammanhållning, inkludering och identitet

Relationen mellan människor och deras rumsliga miljö skapar identitet. Den kulturhistoriska utvecklingen formar områdets landskap. Identitetsskapande element skapar identifikation med området och främjar inkludering, sammanhållning och delaktighet. Inkluderande och jämlika samhällen skapas genom tillgängliga mötesplatser, tydliga kopplingar och stråk, användbara livsmiljöer för alla och hög delaktighet. En segregationsfri bostadsförsörjning tar hänsyn till allas bostadsbehov och livsvillkor.

Nuläge och förutsättningar

Idag är Huddinge väl sammankopplat med övriga regionen med både vägar och spår, framförallt till och från centrala Stockholm. Kopplingen till Södertörn och yttre delar av Stockholm, samt mellan Flemingsberg och Haninge och Länna och Skogås, kan stärkas speciellt med avseende på kollektiv- och cykelförbindelser. Det finns brister i kopplingen på tvären mellan kommunerna på Södertörn och mot de yttre delarna av Stockholm samt inom kommunen, framförallt för kollektivtrafiken och cykeltrafiken, exempelvis mellan östra och centrala Huddinge och mellan Flemingsberg och Haninge samt mellan Länna och Skogås. Flera områden är idag separerade av infrastruktur, naturområden eller genom bebyggelsens utformning. Det finns befintliga barriärer och det saknas inkluderande mötesplatser. Ett behov av stärkta kopplingar och stärkt kollektivtrafik och GC-stråk och en komplettering av olika boendetyper kvarstår. Att lyfta vikten av sociala värden i den fortsatta planeringen och motverka segregation är fortfarande ett viktigt mål.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Som grund för bedömningen av *social sammanhållning, inkludering och identitet* ingår bland annat aspekter som hur olika områdets olika behov synliggörs, barriärer och kopplingar i förhållande till tillkommande bebyggelse analyseras, och hur områden knyts ihop eller inte. Skapas nya barriärer och överbryggas befintliga? Hur ser tillgången till olika typer av bostäder ut i kommunen i stort och inom olika områden – planeras det för en variation med hänsyn till den specifika platsens behov och utmaningar? Hur tas hänsyn till den kulturhistoriska utvecklingen och nuvarande identiteten? Vidare analyseras hur och om olika typer av områden och olika grupper i samhället beskrivs utifrån dess förutsättningar och behov. Mer konkret bedöms planförslaget hur väl den förväntas bidra till PBL 1 kap 1 § och

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

2 kap. 3 § p 2, Folkhälsomål med fokus på mål 5 samt globala målen med fokus på mål 10 och mål 11.

Planförslagets konsekvenser

I planförslaget presenteras ambitioner och planeringsinriktningar som kan bidra till en utveckling mot ökad sammanhållning jämfört med nollalternativet. Befintliga barriärer, behov av stärkta kopplingar, planer på utveckling av kollektivtrafik och gång- och cykelstråk är exempel på åtgärder som planen presenterar. Att minska fysiska barriärer och skapa nya mötesplatser stärker inkludering, jämställdhet och sammanhållning i stadsdelen och skapar goda förutsättningar att stärka stadsdelens identitet och karaktär.

Det finns en risk att den starka utvecklingen och nybyggnationen också leder till att en befintlig identitet byggs bort, vilket medför små negativa konsekvenser för människor. Dessutom är gentrifieringseffekter att vänta och den sociala sammansättningen kan förändras snabbt med en mycket intensiv utveckling.

Sammantaget bedöms planen medföra både **stora positiva och små negativa konsekvenser** jämfört med nollalternativet.

Jämfört med nuläget så bedöms både de positiva och de negativa konsekvenserna bli ännu större.

Det bedöms positivt att planen lägger mycket vikt på att stärka kopplingar, närhet till service, arbetsplatser och utbildning, främja hållbar mobilitet och att planera för att motverka segregation och skapa inkludering. Det medför positiva konsekvenser genom att eftersträva en variation av upplåtelseformer, hustyper och bostadsstorlekar i kommunen. Detta skapar goda förutsättningar för att kommande utveckling bidrar till en socialt hållbar bostadsutveckling sett till tillgången till olika typer av boende.

Att stärka sambandet mellan olika områden genom exploatering och genom att förbättra förutsättningarna för gång- och cykeltrafik, medför goda förutsättningar för att koppla samman områden vidare och förstärka befintliga kopplingar. Planen förutsätter även utveckling av Spårväg Syd och Tvärförbindelse Södertörn vilka kommer att bidra till att anknyta områden genom förbättrad kollektivtrafik. Dessa infrastruktursatsningar kommer även att skapa nya barriärer tvärs genom kommunen, bortsett från de tunnelagda delarna. Det finns utmaningar med att överbygga dessa på ett tryggt och sammankopplande vis vilket medför att ytterligare fysiska barriärer mellan bostadsområden skapas i kommunen. Det finns risk för att tillkommande infrastruktur kan skapa stora barriärer i den fysiska strukturen. Det är dock ingen signifikant skillnad i planeringen jämfört med nollalternativet. Jämfört med nuläget innebär planförslaget dock en snabbare exploateringstakt, vilket medför ytterligare utmaningar med att överbygga barriärer kopplat till de nya infrastrukturprojekten och bibehålla sammanhållning. Risken för barriärer kan dock minska genom en samordnad utvecklingstakt mellan bostads- och infrastrukturplanering.

Att knyta samman stadsdelsområden som idag är separerade medför positiva konsekvenser genom att stärka den sociala sammanhållningen. Planförslaget presenterar en ambition att utveckla ett flertal områden i hög takt och till en mer stadsmässig struktur av högre exploatering. Detta kan medföra positiva konsekvenser och bidra till att skapa lokala mötesplatser och centrumområden i områden som idag har låg tillgång till uppsamlade mötesplatser för de boende och på så vis stärka sammanhållningen i området, samt även motverka segregation.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

- Det finns dock risk för små negativa konsekvenser på grund av att det i samband med förtätningen och kopplingarna mellan stadsdelarna hävdas ytor som idag är obebyggda och används för rekreation och friluftsliv.
- En utveckling i denna riktning, som innebär förtätning och utveckling, kan stärka sammanhållning och motverka segregation, men kan dock också skapa gentrifiering. Gentrifieringseffekter har stor påverkan på lokalbefolkningen i dessa områden och kan leda till negativa konsekvenser såsom bortträngningseffekter. En varsam utveckling medför därför mindre risk och är ofta skonsammare för lokalbefolkningen.
- Utöver det kan en expansiv utveckling som skiljer sig från befintlig struktur medföra risk för att platsens identitet byggs bort. En stadsdels identitet kan aktivt leda till en känsla av samhörighet bland respektive invånare och stärka lokal samhörighet, inkludering och engagemang och är därför viktig för människorna. Det finns en mindre risk för negativa konsekvenser om identitet i stadsdelarna minskar av en för snabb utveckling. Å andra sidan finns det positiva konsekvenser i anpassningen av ny bebyggelse till befintlig struktur och skapande av ny lokal identitet genom att utveckla tillgängligheten, mötesplatser, koppla samman stadsdelar och skapa möjligheter för olika grupper av människor att mötas. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid de enskilda områdenas identitet i stadsdelen och deras arkitektoniska utformning vid fortsatt utveckling. Detta för att säkerställa att olika områdets identitet bevaras eller stärks.
- Det finns även risk för negativa konsekvenser då konkurrens kan förväntas uppstå mellan utvecklingsområdena dels genom konkurrensen med det befintliga kommundelscentrumet, dels genom risk i form av förlorade värden i de befintliga områdena. Storskalig utveckling innebär att olika intressen ställs mot varandra, prioriteringar av olika intressen kommer att krävas och värden går förlorade när omtyckta platser byggs bort.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

9 Ekonomiska konsekvenser

Planförslagets ekonomiska konsekvenser redovisas i fyra perspektiv; dess konsekvenser för den kommunala ekonomin, för näringslivet, för exploatörer/byggaktörer och för den enskilde.

9.1 Kommunal ekonomi

I det här avsnittet bedöms hur väl översiktsplanen förväntas bidra till en utveckling som tar hänsyn till en kommunal ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning.

Nuläge och förutsättningar

Huddinge har haft en stark befolkningsutveckling på ungefär 1,5 procent per år under lång tid tillbaka. Kommunen har gått från 84 000 invånare år 2000 till nästan 114 000 vid utgången av år 2021. Översiktsplanen tar höjd för ett framtidsscenario som förutsätter en ännu högre utvecklingstakt för att uppgå till nästan 185 000 invånare år 2050. Det innebär en befolkningsökning om mellan 1,5 och 2 procent per år. Översiktsplanen möjliggör dessutom för ytterligare högre utbyggnadstakt genom inriktningar för olika geografiska områden. Kommunens åtaganden enligt Sverigeförhandlingen är att 18 500 bostäder ska byggas som motprestation för genomförandet av Spårväg Syd.

En hög utbyggnadstakt ger ett omfattande behov av utökad samhällsservice, exempelvis förskolor, skolor och äldreboenden, samtidigt som ny personal behövs till verksamheterna. Kommunen räknar med att ungefär hälften av samhällsservicen byggs och drivs av privata aktörer.

Befolkningsstillväxten i Huddinge har varit lägre än prognos de senaste åren – år 2020 ökade befolkningen i praktiken inte alls. Kommunen bedömde i mål och budget för 2021 att den lägre befolkningsökningen ger effekter på skatteunderlag och utjämningsystem och skapar utmaningar för kommunens verksamheter i egen regi. Budgeten bygger på en nedreviderad befolkningsprognos. Lägre volymer än väntat minskar verksamheternas ersättningar och kräver omställningar av exempelvis personalkostnader och utbyggnadstakten av verksamhetslokaler på kort sikt.

Flertalet av kommunens förvaltningar och bolag behöver vara delaktiga i processerna för planering, byggande och förvaltning av mark och vatten. Utöver de som är huvudsakligt ansvariga för dessa verksamheter (kommunstyrelsens förvaltning och miljö- och bygglovsförvaltningen) behöver även andra förvaltningar och bolag bidra i olika faser av processerna. Det krävs samverkan mellan många parter för att uppnå en hållbar stadsutveckling. Exempelvis för lokalförsörjning, teknisk infrastruktur, behov av utrymme för kultur- och fritidsanläggningar, bostäder för särskilda boendegrupper m.m.

Utbyggnadstakten styrs genom den årliga mål- och budgetprocessen, men är också beroende av marknadsförutsättningarna. En stor del av genomförandet siktar på kommunens åtagande i Sverigeförhandlingen, men kommunen avser även att ta fram en utbyggnadsstrategi till stöd för den årliga planeringen av vilka projekt som väljs ut. Diskussionen om översiktsplanen och dess genomförande ska enligt planhandlingen hållas aktuell genom att översiktsplanens inriktning årligen följs upp i korthet. Analysen kan sedan ligga till grund för eventuella åtgärder som kan pekas ut i den årliga mål- och budgetprocessen.

Kommunen kan behöva ta starkare initiativ till planering och byggande för att hålla en så hög utbyggnadstakt som överenskommelserna i Sverigeförhandlingen förutsätter, men då kommunen har begränsat markinnehav drivs en del av genomförandet av privata markägare. Marknadsförutsättningarna är en viktig faktor för utbyggnadstakten och vad som är genomförbart.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Kommunens planeringsunderlag för teknisk försörjning (Huddinge kommun, 2020) visar på kapacitetsbrist i ledningsnäten för dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Kapacitetsbrist i huvudavloppstunneln för spillvatten och ett antal huvudvattenledningar för dricksvatten förväntas inom 10-20 år. Befintliga ledningar behöver dimensioneras upp och nya ledningar behöver byggas i takt med tillkommande bebyggelse.

Det är även kapacitetsbrist i tryckstegringsstationer, elnät och i näten för fjärrvärme- och fjärrkyla. Stamnätet för fjärrvärme behöver förstärkas till Flemingsberg och centrala Huddinge. Innan näaktörernas kapacitetshöjande åtgärder för elnäten är genomförda runt 2030 finns risk för kapacitetsbrist i delar av region- och lokalenäten vilket kan ge problem med distributionen av el. Kapacitetsbristerna berör kommunens utvecklingsområden. Kapacitetstaket för avfallsdeponin på Gladö nås sannolikt runt 2040 eftersom expansiv utbyggnad innebär ökade mängder schaktmassor, förorenade jordar mm.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Kommunallagen 11 kap. 1 § anger att kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.

För att kommunen långsiktigt ska uppfylla kraven på god ekonomisk hushållning krävs enligt Mål och budget 2021 att resultatnivån kan bibehållas på en nivå som minst uppgår till 2 procent av skatter och bidrag.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget medför **små både positiva och negativa konsekvenser för kommunal ekonomi** jämfört med nollalternativet. Jämfört med nuläget är dock konsekvenserna större – både de positiva och de negativa. Kommunens varumärke, "image" förbättras och skatteintäkterna ökar på sikt. Men kommunen måste göra stora investeringar i samhällsservice, övergripande infrastruktur och tekniska försörjningssystem i takt med befolkningsutvecklingen. Det uppstår även kommunala kostnader för planarbete vid omvandling av fritidshus och eventuellt kostnader för ersättningsmark eller utköp vid omvandling av verksamhetsområden. Kostnaderna uppstår ofta långt innan intäkterna, vilket försvårar en kommunal ekonomi i balans. Dessa investeringar och kostnader uppstår till stor del även i nollalternativet.

Utvecklingen av nya områden kommer att medföra en mängd kommunala kostnader som inte kan hänföras till exploateringsprojekt, särskilt för lokaler för vård, omsorg, skola och förskola, men även fritidsanläggningar, övergripande infrastruktur, tekniska försörjningssystem och klimatanpassningsåtgärder. Exempelvis att medfinansiera åtgärder på det statliga vägnätet såsom sänkning och överdäckning av Huddingevägen i Flemingsberg och utbyggnad av VA-ledningar, tryckstegringsstationer, elnät, fjärrvärme m.m.

En hög utbyggnadstakt ger stora konsekvenser för kommunen i form av att sådana tröskelinvesteringar tidigareläggs för att ligga i fas med befolkningsutvecklingen. Investeringarna berör sannolikt både kommunen, VA-kollektivet och andra ledningsägare. Även nollalternativet medför en hög utbyggnadstakt vilket medför att det endast blir små negativa konsekvenser av planförslaget jämfört med nollalternativet.

På sikt ökar kommunens skatteintäkter med nyinflyttningen vilket ger positiva konsekvenser för den kommunala ekonomin. Detta uppstår även i nollalternativet, men inte i riktigt lika stor omfattning vilket medför att det endast blir små positiva konsekvenser jämfört med nollalternativet. Många av kostnaderna förenade med utbyggnaden kommer långt innan flytteffekten ger avtryck i intäkterna. Vilken ordning man bygger ut enskilda utvecklingsområden ger effekter på den kommunala ekonomin enskilda år eller perioder.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

- Hög utbyggnadstakt ger tillsammans med förbättrad regional tillgänglighet genom Spårväg Syd och Tvärförbindelse Södertörn positiva konsekvenser i form av att kommunens varumärke, "image" förbättras. Detta uppstår även i nollalternativet, vilket medför att det inte blir några nämnvärda konsekvenser jämfört med nollalternativet.
- Om utbyggnadstakten av bostäder visar sig bli lägre än vad kommunen har åtagit sig i Sverigeförhandlingen, kan övriga avtalade objekt komma att omprövas. Det finns alltså en risk för negativa konsekvenser för kommunen i form av uteblivna investeringar från övriga parter. Detta uppstår även i nollalternativet, vilket medför att det inte blir några nämnvärda konsekvenser jämfört med nollalternativet. Utgångspunkten i Sverigeförhandlingen är dock att så långt möjligt vidmakthålla de principer som legat till grund för avtalet, även om något villkor inte uppfylls fullt ut. Det innebär att risken för negativa ekonomiska konsekvenser för kommunen sannolikt är små.
- Omvandling av verksamhetsområden kan ge kommunala kostnader för ersättningsmark eller utköp i de fall fastighetsägarna inte vill medverka till omvandlingen. Detta uppstår även i nollalternativet, vilket medför att det inte blir några nämnvärda konsekvenser jämfört med nollalternativet.
- Omvandling av fritidshus ger kommunala kostnader för planarbete. Denna typ av planändringar behöver ske i kommunal regi då det inte är rimligt att ta ut plankostnad av berörda fastighetsägare förrän i samband med framtida bygglov. Detta uppstår även i nollalternativet, vilket medför att det inte blir några nämnvärda konsekvenser jämfört med nollalternativet. På lång sikt kan kommunens plankostnader för området kanske bli kostnadsneutrala om flertalet fastighetsägare söker bygglov för ny- eller utbyggnad och kommunen då tar ut plankostnad i efterhand. Kostnader för eventuella behov av upprustning av gatunäten blir kostnadsneutrala om kommunen tar ut gatukostnadsavgifter enligt taxa som täcker omkostnaderna.

9.2 Förutsättningar för näringslivet

I det här avsnittet bedöms hur väl översiktsplanen tar hänsyn till och bidrar till ett rikt näringsliv i fråga om krav på service, lokaler och näringslivets behov i övrigt.

Nuläge och förutsättningar

I Huddinge kommun finns 10 000 företag och 48 000 arbetstillfällen. Två av regionens utpekade regionala stadskärnor finns i kommunen: Flemingsberg och Kungens kurva/Skärholmen. Potentialen i Flemingsberg bygger framför allt på Karolinska Universitetssjukhuset närvaro, samt de lärosäten för högre utbildning som finns på platsen. Campus Flemingsberg är Sveriges åttonde största campus, med ca 18 000 studenter. Området Kungens kurva domineras sedan många årtionden av storskalig och bilberoende handel och en stor mängd arbetsgivare. Området är ett nationellt, regionalt och lokalt besöksmål med ett stort utbud av handel och upplevelser, och tillsammans med Skärholmen är området Skandinavien's största handelsplats utanför citykärnorna.

Kommunens näringslivsstrategi 2018–2022 säger att kommunen ska ha ett gott, kreativt och innovativt företagsklimat som skapar utrymme för en mångfald av företag i olika storlekar och branscher. Kommunens organisation ska bidra till att stärka företagsklimatet genom tydliga arbetsätt. Strategin är ett verktyg för att nå Huddinge kommuns långsiktiga mål att uppnå en balans mellan antalet invånare i kommunen och antalet arbetstillfällen, men också för att stärka Huddinges roll som "regional motor".

I Svenskt Näringslivs årliga enkätstudier av företagsklimat ger företagarna i Huddinge kommunen betyget 3,3 i sammanfattande omdöme (2021) (skala 1-6 där 1 betyder dåligt och 6 betyder utmärkt). Samma betyg ges i till exempel Järfälla, medan Sollentuna (3,8), Täby (3,9) och Solna (4,2) är exempel på kommuner i regionen med högre sammanfattande omdöme.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Omvandling av verksamhetsområden till blandad stadsbebyggelse förutsätter att berörda fastighetsägare är positivt inställda till och bidrar till omvandlingen. Flera befintliga företag i områdena behöver sannolikt flytta till annan plats eller ändra sin verksamhet till områdets nya inriktning.

Dagens brist på bostäder begränsar kommunens och regionens utveckling och näringslivets tillväxt. För näringslivet och utbildningsinstitutionerna är tillgången till bostäder avgörande. Huddinge behöver kunna erbjuda en variation av bostäder för att locka rätt kompetens. För att säkra kompetensförsörjningen i regionen är det viktigt att förutsättningar för studenter förbättras, bland annat genom fler studentbostäder.

Det finns risk för kapacitetsbrist i elnäten innan nättaktörernas kapacitetshöjande åtgärder är genomförda runt år 2030. Kapacitetsbristen berör kommunens utvecklingsområden.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Regeringens mål för näringspolitiken är att "stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag".

Huddinge kommuns näringslivsstrategi utgår från fem strategiska prioriteringar. Dessa beskrivs som grundläggande för kommunens positionering i näringslivsfrågor. Prioriteringarna beskrivs även som avgörande för näringslivets och entreprenörers intresse av att starta, etablera sig och växa i Huddinge kommun. De fem prioriteringarna är:

1. Huddinge ska ha plats för ett diversifierat näringsliv med en mångfald av olika företag
2. Huddinge ska bidra till ett företagsklimat som främjar innovation och entreprenörskap
3. Huddinge ska skapa förutsättningar för god tillgång på arbetskraft med relevant kompetens
4. Huddinge ska driva en samhällsplaneringsprocess som är tydligt kopplad till näringslivets förutsättningar och behov
5. Huddinge ska arbeta effektivt och samordnat i en process som är professionell och tydlig gentemot företag som har behov av kontakt med kommunen

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget medför **måttliga positiva konsekvenser för näringslivet** jämfört med nollalternativet. Jämfört med nuläget blir de positiva konsekvenser ännu större. Planförslaget utgör enbart en av många faktorer som antas påverka företagsklimatet. Andra faktorer såsom attityder, kommunens myndighetsutövning och bemötande m.m. väger ofta tungt i företagets värderingar.

Utbyggnad av Spårväg Syd och tvärförbindelsen ger förbättrad regional tillgänglighet vilket ger positiva konsekvenser för näringslivet i kommunen. Detta uppstår även i nollalternativet, vilket medför att det inte blir några nämnvärda konsekvenser jämfört med nollalternativet. Förbättrad regional tillgänglighet gör att Huddinges position i den regionala arbetsmarknaden stärks. Tillgången till kompetens förbättras och företag i kommunen kan få lättare att attrahera rätt personal.

Planförslaget ger måttliga positiva konsekvenser för näringslivet genom att ange lämplig mark för olika typer av företag. Det ger en tydlighet gentemot näringslivets aktörer och ger förutsättningar för företag att hitta en lämplig plats att bedriva sin verksamhet på. Sammantaget bedöms planförslaget stödja näringslivsutveckling i kommunen och skapa förbättrade förutsättningar för näringslivets utveckling.

Planförslaget ger även måttliga positiva konsekvenser för näringslivet genom att efterföljande planering ska anpassas efter näringslivets behov och att planbestämmelser ska vara flexibla och tillåta förändringar i markanvändningen i takt med den fortsatta digitaliseringen.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Risken för elbrist kan medföra svårigheter att utveckla energikrävande verksamheter, vilket innebär risk för små negativa konsekvenser. Detta uppstår även i nollalternativet, men inte i riktigt lika stor omfattning vilket medför att det endast blir små negativa konsekvenser jämfört med nollalternativet.

Fastighetsägare får del av förväntade markvärdesstegringar vid omvandling av verksamhetsområden till blandad stadsbebyggelse, vilket ger måttliga positiva konsekvenser. Kostnads känsliga företag riskerar dock att få svårt att etablera sig eller vara kvar, vilket ger måttliga negativa konsekvenser.

9.3 Förutsättningar för exploatörer/byggaktörer

I det här avsnittet bedöms hur väl översiktsplanen förväntas bidra till goda förutsättningar för exploatörer/byggaktörer att förverkliga kommunens ambition om en hög utbyggnadstakt av såväl bostäder som verksamhetslokaler.

Nuläge och förutsättningar

I kommunen finns en hel del privatägd mark, vilket innebär att en stor del av genomförandet drivs av privata markägare. Marknadsförutsättningarna är därför en viktig faktor för vad som är genomförbart.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Kostnader till följd av en exploatering ska belasta exploateringsekonomin. Infrastruktur och andra anläggningar som är en direkt följd av exploateringen ska alltså rymmas inom exploateringsekonomin.

Kommunallagens likställighetsprincip anger att kommunen inte får gynna någon enskild och att individuellt riktat stöd till enskilda näringsidkare enbart får lämnas om det finns synnerliga skäl.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget medför **små positiva konsekvenser för exploatörer/byggaktörer** genom ökade markvärden och **små negativa konsekvenser** genom en förväntat hårdare förhandling från kommunens sida om vilka kostnader som ska ingå i exploateringsekonomin. Jämfört med nuläget blir de positiva konsekvenserna större.

Planförslaget förväntas bidra till ökade markvärden, vilket ökar förutsättningen för god lönsamhet för exploateringsprojekt. Översiktsplanen bidrar till förväntningsvärden genom att kommunens syn på lämplig utveckling av olika områden tydliggörs. Markvärdena ökar även i nollalternativet, men inte i riktigt lika stor omfattning, vilket medför att det endast blir små positiva konsekvenser jämfört med nollalternativet.

Det är ofta en förhandling mellan kommunen och exploatören om vilka kostnader som ska belasta exploateringsekonomin respektive kommunens skattekollektiv. Med en tydlig översiktsplan och ett högt utbyggnadstryck kan kommunen förväntas förhandla hårdare och lägga fler kostnader på exploatören. Det innebär en liten negativ konsekvens för exploatörer/byggaktörer.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

9.4 Förutsättningar för den enskilde

I det här avsnittet bedöms hur väl översiktsplanen förväntas påverka den enskildes ekonomi.

Nuläge och förutsättningar

Huddinges invånare har en blandad bakgrund av utbildning, ursprung, kunskap och erfarenheter. Det betyder att det finns efterfrågan på olika typer av arbetstillfällen och potentiell arbetskraft för ett näringsliv inom olika branscher.

Det finns en generell bostadsbrist i länet. Grupper med låg betalningsförmåga har svårt att etablera sig på dagens bostadsmarknad. Särskilt hårt drabbas unga vuxna, studenter, ensamstående föräldrar och nyanlända. För att tillgodose olika gruppers behov behövs ett bostadsbestånd med varierade prisklasser.

I Huddinge kommun finns en blandad bebyggelse men skillnaderna är stora mellan kommundelarna. Småhus utgör 45 procent av det totala bostadsbeståndet medan resten är flerbostadshus. Av alla bostäder i kommunen är 33 procent hyresrätter, 25 procent bostadsrätter och 42 procent äganderätter. Kommunen har en stor andel mindre lägenheter och i jämförelse med länet en lägre andel stora lägenheter med 4 eller fler rum och kök. Det finns många trångbodda hushåll i delar av kommunen, framför allt i Flemingsberg och Vårby, men även i Skogås.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget medför **små positiva konsekvenser för enskilda** jämfört med nollalternativet. Jämfört med nuläget blir de positiva konsekvenserna större. Människor får lättare att hitta ett lämpligt arbete och därmed skaffa en försörjning, samt får lättare att hitta en lämplig bostad. Ökade markvärden kan dock innebära att invånare med lägre betalningsförmåga trängs ut.

Fler arbetsplatser med olika karaktär tillsammans med förbättrade kommunikationer i form av Spårväg Syd och tvärförbindelsen ger positiva konsekvenser i form av att människor får lättare att hitta ett lämpligt arbete och därmed skaffa en försörjning. Detta uppstår även i nollalternativet, vilket medför att det inte blir några nämnvärda konsekvenser jämfört med nollalternativet. Boende i kommunen kan antingen hitta ett arbete inom kommunen eller pendla inom en större arbetsmarknadsregion. Boende längs kommunikationsstråken i angränsande kommuner kan också pendla till arbete och studier i Huddinge kommun.

En kraftig bostadsbyggnation ger positiva konsekvenser genom att människor får lättare att hitta en lämplig bostad. Särskilt grupper som har förutsättningar att betala ett marknadsmässigt pris och kan efterfråga egen ägd bostad eller bostadsrätt. Detta uppstår även i nollalternativet, men inte i riktigt lika stor omfattning, vilket medför att det endast blir små positiva konsekvenser jämfört med nollalternativet. Nybyggnation av bostäder ger förutsättningar för en ökad rörlighet på bostadsmarknaden, vilket kan frigöra bostäder i det befintliga beståndet. I det befintliga beståndet finns bostäder med lägre prisbild än nyproduktion, vilket medför att även personer med lägre betalningsförmåga kan hitta en bostad.

Förbättrade kommunikationer medför att markvärden och bostadspriser förväntas stiga vilket kan ge både positiva och negativa konsekvenser för enskilda individer. Detta uppstår även i nollalternativet, men inte i riktigt lika stor omfattning, vilket medför att det endast blir små konsekvenser åt båda håll jämfört med nollalternativet. Fastighetsägare får del av ökade värden medan individer som vill in på bostadsmarknaden eller införskaffa annan mark får betala högre priser. Det kan innebära att invånare med lägre betalningsförmåga trängs ut.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

10 Planförslaget och miljö kvalitetsmålen

Nedan görs en översiktlig bedömning av på vilket sätt planförslaget genomförande bidrar till, eller motverkar, att de nationella miljö kvalitetsmålen nås. Bedömningen är översiktlig, men kan ändå tjäna som ett stöd i en diskussion om planförslaget egenskaper och vilka delar som behöver vidareutvecklas i de följande faserna i översiktsplanprocessen.

Det så kallade generationsmålet i den svenska miljöpolitiken är att *"...till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser."* Arbetet tar stöd i 16 miljö kvalitetsmål. Arbetet med att nå miljö kvalitetsmålen och generationsmålet utgör grunden för den nationella miljöpolitiken. Miljö kvalitetsmålen med preciseringar ska ge en långsiktig målbild för miljöarbetet och fungerar som vägledning för hela samhällets miljöarbete, såväl myndigheters, länsstyrelser, kommuners som näringslivets och andra aktörers.

Av de 16 miljö kvalitetsmålen bedöms tre inte vara relevanta för översiktsplanen, eftersom inriktningar samt föreslagen mark- och vattenanvändning bara i begränsad omfattning påverkar om målen nås, givet de preciseringar som finns. Dessa mål är: Skyddande ozonskikt, Säker strålmiljö och Storslagen fjällmiljö.

För resterande tretton miljö kvalitetsmål görs nedan en bedömning av hur översiktsplanens genomförande påverkar möjligheterna att dessa ska kunna nås. Bedömningen redovisas i Tabell 3 fortsätter på nästa sida.

Bedömningen illustreras på följande sätt:

Planen bedöms bidra till måluppfyllelse.

Planen varken bidrar eller motverkar möjligheterna att nå målet.

Planen motverkar måluppfyllelse.

Tabell 3. Planförslaget bidrag till miljö kvalitetsmålen.

Miljö kvalitetsmål	Bedömning	Motivering
Begränsad klimatpåverkan	 	Kommunen har en tydlig ambition att ge en minskad klimatpåverkan mer plats i den nya översiktsplanen genom ett eget målområde. Utöver påverkan från transporter beskrivs även hur kommunen ska arbeta för att minska klimatpåverkan från byggskede, renoveringar, energiproduktion, avfallshantering mm. Befintliga våtmarker ska värnas och nya skapas vilket bidrar till en positiv klimatpåverkan. Planen medger dock även omfattande utveckling genom exempelvis utveckling av områden som inte ligger i kollektivtrafiknära lägen, utan att tydligt styra mot klimatsmarta åtgärder. Sammantaget bedöms planen både bidra till och motverka måluppfyllelse.
Frisk luft		Planförslaget pekar på behovet av att förbättra luftkvaliteten i Huddinge. Samtidigt planeras utveckling i närhet till väg och järnväg där luftkvaliteten generellt är dålig. I planen ges dock vissa konkreta förslag på åtgärder för att undvika att människor som bor eller vistas utsätts för en hälsofarlig luftkvalitet.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Giffri miljö		I planförslaget ges exempel på hur kommunen ska arbeta för att minimera risken för spridning av förorenande ämnen. Kopplingar till dagvattenhantering liksom risken för spridning av föroreningar till följd av ett förändrat klimat lyfts. Kommunen beskriver att kartläggning av förorenade områden ska agera underlag vid mer detaljerad planering i syfte att minska föroreningsspridning.
Ingen övergödning		Då planförslaget medför en ökad areal av hårdgjorda ytor, vilket även ökar påverkan på dag- och spillvattenhantering, riskerar uppfyllelse gentemot MKN att försvåras för berörda recipienter. Kommunen poängterar dock att vattenvårdande åtgärder implementeras i kombination med den kommunala dagvattenstrategin för att nå MKN.
God bebyggd miljö	 	Planförslaget medger omfattande utveckling av kommunen där bland annat förtätning av redan ianspråktagna områden bidrar till hushållning av mark och minskad bilanvändning. Dock presenteras även planer på att exploatera mark som idag är skog eller jordbruksmark, vilket motverkar uppfyllandet av miljömålet. Vidare riskerar människors hälsa att påverkas då bebyggelse kommer att upprättas i områden med förhöjda luftföroreningshalter samt höga bullernivåer.
Ett rikt växt- och djurliv	 	Planen medger att en värdefull naturmark tas i anspråk, bland annat delar av naturreservaten Gömmaren och Orången samt skog och odlingslandskapet vid Loviseberg. Samtidigt anger planen förslag på fyra nya områden som utreds för nybildning av naturreservat. De ekologiska spridningssambanden ska enligt planen stärkas och värnas, där man även ska arbeta för att minska spridning av invasiva arter. Dock bedöms de ekologiska spridningssambanden, på en kommunövergripande nivå, försvagas med anledning av exploatering och fragmentering i områden som egentligen är i behov av att stärka de ekologiska sambanden. Det är dock positivt att kommunen ska utgå från skadelindringshierarkin i den kommande planeringen.
Levande sjöar och vattendrag		I planförslaget anges att kommunen ska implementera vattenvårdande åtgärder för att uppnå MKN. Vidare bidrar planerad anslutning av enskilda avlopp i samband med omvandlingen av fritidshusområden till permanentbostäder till att minska den negativa påverkan på kommunens sjöar och vattendrag. Dock kommer den omfattande utbyggnaden att försvåra uppfyllelse av MKN till följd av större arealer hårdgjorda ytor samt högre belastning på VA-nätet och vattenrening inom kommunen. Därför är en förutsättning för att nå måluppfyllelse att utbyggnad av teknisk infrastruktur gällande VA och dagvatten sker parallellt med övrig utbyggnad.
Grundvatten av god kvalitet		Kommunen visar på en god medvetenhet om utmaningar kopplat till grundvatten. I planförslaget beskrivs flera åtgärder för att säkerställa en god kvalitet på grundvattnet i kommunen.
Myllrande våtmarker		Våtmarkers värden och funktioner uppmärksammas och översiktsplanen är tydligt om att de ska värnas. Enligt planförslaget ska våtmarker bevaras eller återskapas, vilket även medför positiva konsekvenser för vattenkvaliteten i berörda recipienter.
Levande skogar	 	Skogens värden och funktioner lyfts och svaga stråk presenteras med en ambition att stärka de ekologiska sambanden. Samtidigt medger planen att flera skogsområden tas i anspråk och bebyggs med verksamheter, järnväg, motortrafikled och bostäder.
Ett rikt odlingslandskap		Planen kommer att ta ett område som idag utgörs av odlingslandskap i permanent anspråk. Med utbyggnad av Spårväg Syd och en ny station i Loviseberg bedömer kommunen att marken i området är bättre lämpad som stad än odlingslandskap. Det är dock positivt att kommunen i stor utsträckning planerar förtätning i redan exploaterade områden för att på så sätt minska ianspråktagande av jordbruksmark.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

11 Referenser

Boverket. Sverige 2025 – Regional utveckling behöver utbyggd kollektivtrafik, <https://sverige2025.boverket.se/regional-utveckling-behover-utbyggd-kollektivtrafik.html>

Boverket, 2013. Planera för rörelse! – en vägledning om byggd miljö som stimulerar till fysisk aktivitet i vardagen,

Boverket, 2022. Ekosystemtjänster i den byggda miljön. <https://www.boverket.se/sv/byggande/hallbart-byggande-och-forvaltning/ekosystemtjanster/>

Boverket, 2021. Friyta för lek och utevistelse för förskolor och skolor.

Ekologigruppen, 2018. Ekologiska samband i Huddinge kommun.

Ekologigruppen 2021. Huddinge grön – och blåstrukturplan. Underlagt till översiktsplan – slutversion 2021.

Folkhälsomyndigheten – Nationella folkhälsomål och målområden. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/en-god-och-jamlik-halsa-pa-alla-nivaer/tema-folkhalsa-lokalt-och-regionalt-stod/vad-styr-folkhalsopolitiken/nationella-mal-och-malomraden/>

Folkhälsomyndigheten, 2019. Kartläggning av bebyggelse med risk för höga temperaturer. Metodbeskrivning av GIS-verktyg utifrån marktäckning.

Huddinge kommun, 2014. Huddinges översiktsplan 2030,

Huddinge kommun, 2017. Handlingsplan för klimatanpassning.

Jordbruksverket, 2020. Jordbruksmarkens värden,

Miljöbalken, Miljöbalk (1998:808) SFS 2021:876.

Naturvårdsverket 2016. Ekologisk kompensation. En vägledning om kompensation vid förlust av naturvärden.

Huddinge kommun, 2021. Miljöbarometern.

Botkyrka kommun. Miljöbarometern.

Plan- och bygglagen, Plan- och bygglag (2010:900) SFS 2021:788.

Region Stockholm, 2018. Regional utvecklingsplan för Stockholm, RUF 2050, Rapport 2018:10,

Naturvårdsverket, 2017. Riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder. 2016 (rev. 2017), änr NV.08465–15,

Länsstyrelserna Skånes län, Stockholms län och Västra Götalands län. 2006. Riskhantering i detaljplaneprocessen- riskpolicy för markanvändning intill transportleder för farligt gods. Länsstyrelserna Skånes län, Stockholms län och Västra Götalands län. September 2006.

SLB-analys, luftföroreningskartor (hämtat 2020-12-14) <https://www.slb.nu/slbanalys/luftfororeningskartor/>

Skyddad natur, kartverktyg Naturvårdsverket.

Tyréns, 2014. Åtgärdsprogram för trafikbuller 2017-2024 Huddinge kommun, bullerkartläggning,

Uppföljning av Hållbart Huddinge 2030 – hållbarhetsrapport 2020. På väg mot ett hållbart Huddinge i en hållbar värld.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad
översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Uppföljning av trafikstrategin – Resvaneundersökning, Trafikanalys, 2016.

Uppföljning av trafikstrategin – Stationsnära lägen, Spacescape, 2018.

Utsläpp av luftföroreningar i Sverige – fördjupad trendanalys av historiska och framtida utsläpp av luftföroreningar. Rapport: 6915. Naturvårdsverket, 2020.

VISS, Vatteninformationssystem Sverige.

Bilaga 1 - Riksintressen och andra områdesskydd

Riksintresse för friluftsliv

Inom de sydöstra delarna av kommunen breder Hanvedens riksintresse för friluftslivet ut sig. Detta riksintresse skyddas enligt 3 kapitel 6§ miljöbalken. Riksintresset utgör ett stort sammanhängande område som sträcker sig över kommungränsen in i grannkommunerna Botkyrka och Haninge.

Aktiviteter som värnas är längdskidåkning, löpning och ridning. Naturen inom riksintresset består av barrskog, våtmark och hållmark.

Riksintresse för det rörliga friluftslivet

Inom den nordvästra delen av planområdet finns en del av det större riksintresseområdet Mälaren med dess stränder och öar som omfattar hela Mälaren. Riksintresset pekas ut i 4 kapitlet 2§ miljöbalken. Området är utpekade som riksintresse med avseende på dess betydelse för turism och friluftsliv.

Riksintresse för kommunikationer

Trafikverket har pekat ut vissa vägar, järnvägar, hamnar, sjöfarter och flygplatser som utgör riksintresse för kommunikationer. Riksintresset skyddas med stöd i Miljöbalkens 3 kapitel 8§. Inom Huddinge kommun löper ett flertal av vägar och järnvägar av riksintresse.

Riksintresse totalförsvaret

Inom kommunen finns ett område mellan Vårby och Glömsta som är utpekade som riksintresse för totalförsvaret med beskrivningen övrigt. Områden som utgör riksintressen för totalförsvarets militära del är områden som bedöms ha nationellt viktiga värden och kvaliteter för att skydda Sverige. Riksintresset för totalförsvaret pekas ut med stöd i Miljöbalkens 3 kapitel 9§.

Riksintresse för yrkesfiske

Inom den nordvästra delen av kommunen omfattas en del av planområdet av riksintresse för yrkesfiske som har skydd enligt Miljöbalkens 3 kapitel 5§. Det är vattenområdet Mälaren intill Vårby och väster om Glömsta som utgör ett riksintresse för yrkesfiske.

Natura 2000

Natura 2000 är EU:s gemensamma nätverk av värdefulla naturområden och klassas som riksintresse enligt Miljöbalkens 4 kapitel 8§. Inom Huddinge kommun finns totalt sex Natura 2000 områden. Inom den norra delen av kommunen finns Fullersta kvar som är skyddat enligt art- och habitatdirektivet. Motivet till skyddet är arten grön sköldmossa. Inom planområdets sydöstra del ligger två Natura 2000 områden, Kvarnsjön och Lännaskogen. Kvarnsjön breder ut sig över sjön och skyddas både enligt fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Strax nordöst om detta område breder Lännaskogen ut sig som är skyddad enligt Art- och habitatdirektivet. Inom kommunens södra del ligger Granby, Paradiset och Hanveden. Granby är skyddat enligt art- och habitatdirektivet. Paradiset är skyddat enligt både fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Hanveden ligger söder om Paradiset och är skyddat enligt både fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Den del av Hanveden som är skyddad enligt art- och habitatdirektivet sträcker sig över kommungränsen och ligger även inom Haninge kommun.

Naturresevat

I Huddinge kommun utgörs en stor del av naturen av områdesskydd i form av naturresevat. Inom planområdet finns totalt nio kommunala naturresevat, Gömmaren, Flemingsbergsskogen, Gladö Kvarnsjön, Orlången, Lännaskogen, Lissmadalen, Paradiset, Drevviken och Trångsundskogen.

Djur och växtskyddsområde

Området kring Ågestasjön är sedan år 1976 utpekade av Länsstyrelsen som ett djur- och växtskyddsområde. Området är utpekade som ett fågelskyddsområde och det råder tillträdesförbud från april till juli. Djur och växtskyddsområden skyddas enligt 7 kap. 12 § miljöbalken.

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Strandskydd

Inom planområdet gäller det generella strandskyddet enligt 7 kap. 13–14§ miljöbalken om 100 meter från strandkanten vid normalvattenstånd vid alla kuster, sjöar och vattendrag. Vissa områden inom planområdet omfattas dock av utökat strandskydd om 300 meter.

Biotopskyddade naturmiljöer som berörs

Inom planområdets nordvästra del finns ett område som är utpekad som ett biotopskyddsområde, Korpberget i Vårby Gård.

Övrigt skyddat vatten

Östra Mälaren är ett vattenskyddsområde. Detta område sträcker sig in till i kommunens västra del.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer (MKN) ska beaktas bland annat vid tillståndsprövningar och planering. MKN är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med miljöbalken år 1999 för att komma till rätta med miljö påverkan från diffusa utsläppskällor som till exempel trafik och jordbruk.

Miljö kvalitetsnormerna kan ses som styrmedel för att på sikt nå miljö kvalitetsmålen. För det pågående planarbetet är miljö kvalitetsnormer för ytvatten och grundvatten (SFS 2004:660) relevanta. Även frågor rörande miljö kvalitetsnormer för luft kan bli relevanta att resonera kring, då i synnerhet för de platser där dessa normer riskerar att överträdas, se avsnitt 5.3.6 *Hälsa och god livsmiljö*.

Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt beslutade år 2021 om MKN som ska uppnås för samtliga ytvattenförekomster i distriktet. Planområdet innefattar helt eller delvis totalt 11 ytvattenförekomster och en grundvattenförekomst, Tullingeåsen.

Ytvattenförekomsterna inom kommunen är Mälaren, Albysjön, Tullingesjön, Saxbroån (Kagghamraån), Örlången, Tyresån-forsån, Magelungen, Tyresån-norrån, Drevviken, Vitsån, och Husbyån, se Tabell 1.

Tabell 1 Statusklassning och kvalitetskrav för Huddinges ytvattenförekomster.

Ytvattenförekomst	Status	Ekologisk status	Kemisk status
Mälaren-Rödstensfjärden	Befintlig status	God ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	God ekologisk status	God kemisk status med vissa undantag*
Albysjön	Befintlig status	God ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	God ekologisk status	God kemisk status med vissa undantag**
Tullingesjön	Befintlig status	Måttlig ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	God ekologisk status 2033	God kemisk status med vissa undantag**
Kagghamraån	Befintlig status	Måttlig ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	God ekologisk status år 2033	God kemisk status med vissa undantag*
Örlången	Befintlig status	Dålig ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	God ekologisk status år 2033	God kemisk status med vissa undantag*

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Tyresån-Forsån	Befintlig status	Måttlig ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	God ekologisk status år 2027	God kemisk status med vissa undantag*
Magelungen	Befintlig status	Otillfredsställande ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	God ekologisk status år 2033	God kemisk status med vissa undantag*
Tyresån-Norrån	Befintlig status	Måttlig ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	God ekologisk status år 2033	God kemisk status med vissa undantag*
Drevviken	Befintlig status	Otillfredsställande ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	God ekologisk status år 2033	God kemisk status med vissa undantag**
Vitsån	Befintlig status	Måttlig ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	God ekologisk status 2033	God kemisk status med vissa undantag*
Husbyån	Befintlig status	Måttlig ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	God ekologisk status år 2033	God kemisk status med vissa undantag*

*Undantag mindre stränga krav: bromerad difenyleter (PDBE) och kvicksilver och kvicksilverföreningar.

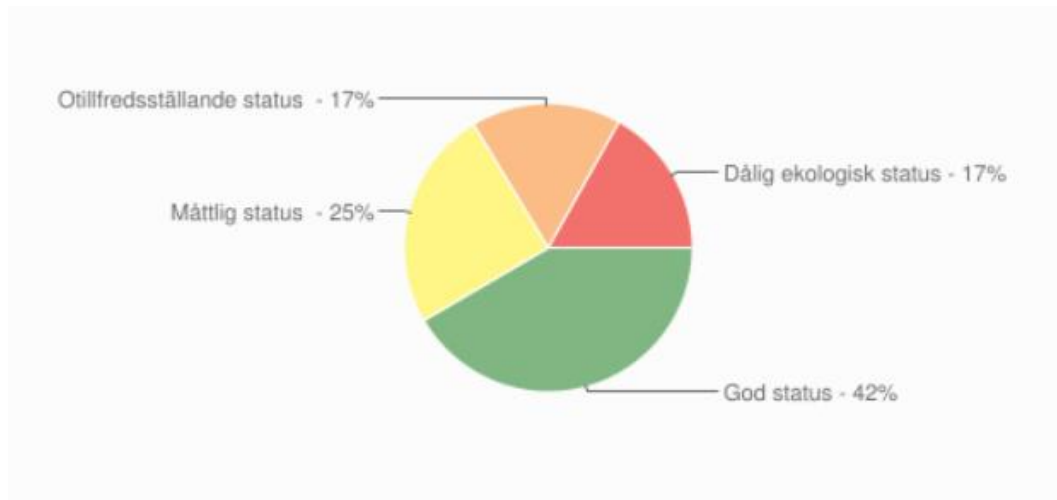
**Undantag mindre stränga krav: bromerad difenyleter (PDBE) och kvicksilver och kvicksilverföreningar. Undantag tidsfrister: Tributyltenn föreningar (2027).

Av Huddinges 11 ytvattenförekomster är det endast två som idag uppnår god ekologisk status, Al-bysjön och Mälaren, se Figur 12 som visar andel av respektive status inom kommunen.

Flera anläggningar har byggts för att rena och fördröja dagvattnet på väg till recipienterna. Exempel på sådana är bland annat Flemingsbergsvikens våtmarksanläggning och Fullerstaån med Källbrinksdammen och Kyrkdammen.¹⁷

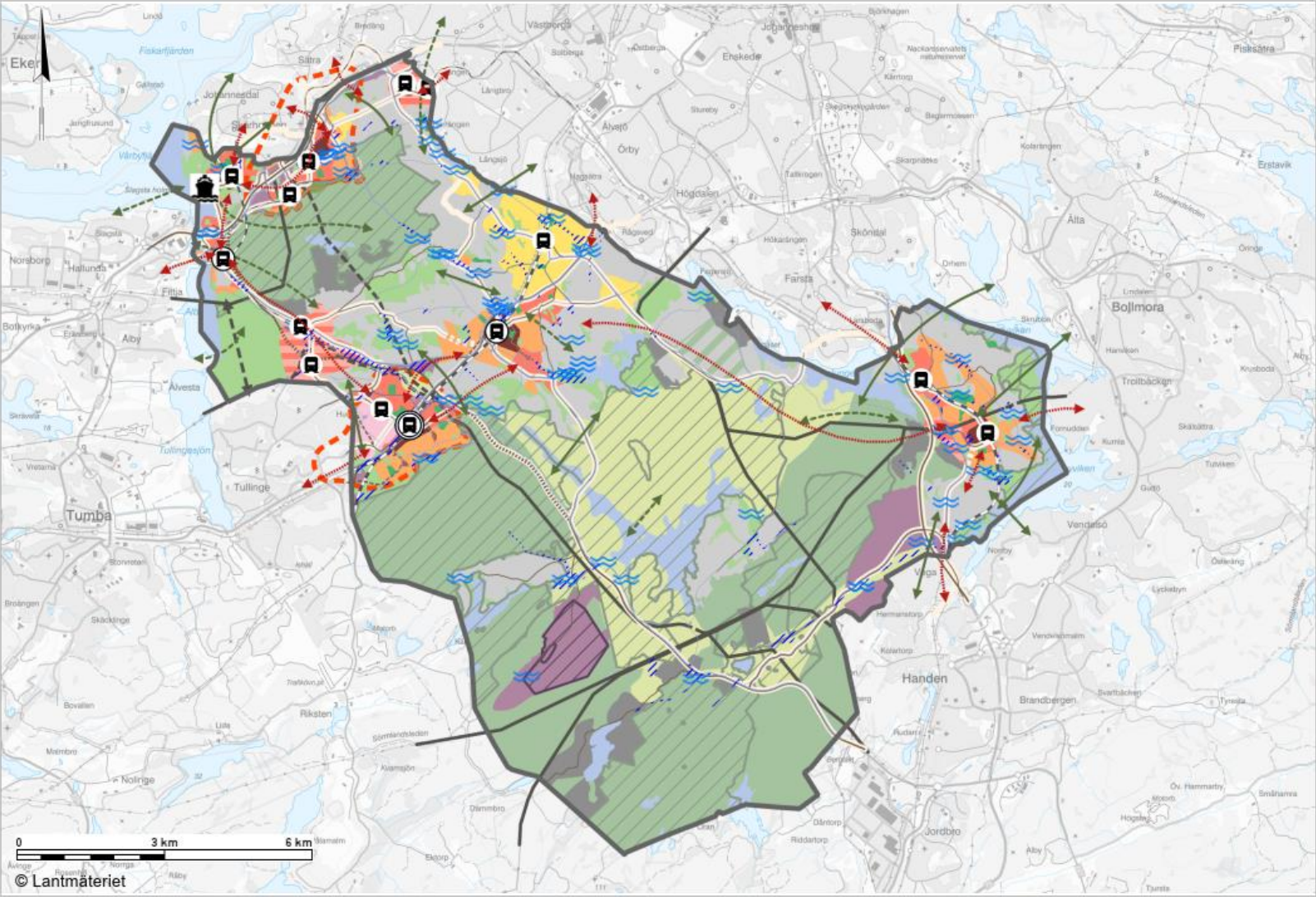
¹⁷ Dagvattenstrategi 2013

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Figur 12 Status på för Huddinge kommuns ytvattenförekomster i andel utifrån antal förekomster. Källa: VISS, 2020.

Bilaga 2 Mark- & vattenanvändningskarta

inkl. MKB för strategisk miljöbedömning av Huddinge kommuns förslag till reviderad översiktsplan
Uppdragsnr.: 108 17 17

Legend markanvändning

MÅNGFUNKTIONELL BEBYGGELSE

 Behov av stärkt samband ÖP

Centrum ÖP

- Stadsdelscentrum
- Lokalt centrum
- Potential för centrum
- Stadsutvecklingsområde för mindre förändring ÖP
- Stadsutvecklingsområde för större förändring ÖP
- Regional stadskärna ÖP
- Utvecklingsområde under utredning ÖP
- Sjukvård och högre utbildning ÖP
- Naturreservat som utreds för annan användning ÖP

SAMMÅHÄNGANDE BEBYGGELSE

- Fritidhusområde inför omvandling ÖP
- Bebyggelseserv ÖP
- Område där komplettering kan prövas ÖP
- Område för komplettering ÖP
- Verksamhetsområde ÖP

GRÖNOMRÅDE OCH PARK

- Stadsdelspark ÖP
- Tätortsnära naturområde ÖP
- Svagt grönt spridningssamband ÖP
- Starkt grönt spridningssamband ÖP
- Behov av åtgärd översvämningsrisk ÖP
- Åtgärder för dagvatten ÖP

NATUR OCH FRILUFTSLIV

- Naturreservat ÖP
- Odlingslandskap ÖP
- Sjöar ÖP
- Skogsområde ÖP
- Naturreservat som utreds för annan användning ÖP
- Entre större friluftsområde ÖP

TEKNISK INFRASTRUKTUR OCH ANLÄGGNINGAR

- Kraftledning ÖP
- Luftburen
 - Kabel
 - Energiproduktion
 - Teknisk försörjning av regional betydelse ÖP

TRANSPORTINFRASTRUKTUR

Vägnät ÖP

- Statliga vägar
- Väg i tunnel
- Kommunala huvudgator
- Utredningsstråk huvudgata

Övergripande cykelstråk ÖP

- Regionala cykelstråk
- Utredningsstråk regionala cykelstråk
- Huvudcykelstråk
- Utredningsstråk huvudcykelstråk

Stamnät för kollektivtrafik ÖP

- Stamnät för kollektivtrafik
- Utredningsstråk stamnät

Stationer ÖP

- Station
- Regional bytespunkt
- Storregional bytespunkt
- Potential för pendelbåtsbygga

Spår ÖP

- Järnväg
- Tunnelbana
- Spårväg, planerad
- Utredningsstråk spårväg